

**Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Δυτικής Ελλάδος
Σχολή Διοίκησης & Οικονομίας
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: «Η στατιστική ανάλυση των εμπορευματικών συναλλαγών της Ελλάδας την περίοδο 2000-2016»

Υπεύθυνη Καθηγήτρια: Βάθη Παναγιώτα

**Σούκουλης Στέφανος Αρ. Μητρ. 16502
Τσάβου Άννα Αρ. Μητρ. 16512**

Αφιερωμένη στους γονείς μας, στους
καθηγητές μας, και στους φίλους
που στάθηκαν δίπλα μας.

Πίνακας περιεχομένων

Περίληψη.....	4
Εισαγωγή.....	5
1. Γενικά για τις εμπορευματικές συναλλαγές.....	7
1.1 Εισαγωγή – Ορισμοί.....	7
1.2 Ιστορική αναδρομή εμπορευματικών συναλλαγών.....	9
1.3 Παράμετροι που επηρεάζουν το διεθνές εμπόριο - Στατιστικά στοιχεία για το διεθνές εμπόριο.....	13
1.4 Η σημασία της οικονομίας στις εμπορευματικές συναλλαγές – Επηρεαζόμενοι παράμετροι της οικονομίας.....	19
1.5 Είδη μεταφορών και μέθοδοι επίτευξης εμπορευματικών συναλλαγών – Εμπορευματικά κέντρα, logistics κλπ.....	26
2. Στατιστικά στοιχεία των εμπορευματικών συναλλαγών της Ελλάδας την περίοδο 2000-2016.....	36
2.1 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2000.....	37
2.2 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2001.....	38
2.3 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2002.....	40
2.4 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2003.....	41
2.5 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2004.....	43
2.6 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2005.....	44
2.7 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2006.....	46
2.8 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2007.....	47
2.9 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2008.....	49
2.10 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2009.....	50
2.11 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2010.....	52
2.12 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2011.....	53
2.13 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2012.....	55
2.14 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2013.....	56
2.15 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2014.....	58
2.16 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2015.....	60
2.17 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2016.....	62

3. Στατιστική ανάλυση ερωτηματολογίου για την άποψη των καταναλωτών σχετικά με τα προϊόντα του εγχώριου εμπορίου και τις προτιμήσεις προέλευσης εγχώριων ή ξένων προϊόντων παραγωγής.....	65
3.1 Παρουσίαση δημογραφικών αποτελεσμάτων	65
3.2 Παρουσίαση αποτελεσμάτων που αποσκοπούν στην επιρροή της κρίσης για τις εμπορευματικές συναλλαγές από τους καταναλωτές.	68
3.2.1 Απόψεις σχετικά με τις χρονιές μείωσης των εμπορευματικών συναλλαγών.....	68
3.2.2 Απόψεις σχετικά με την εμπορευματική και καταναλωτική ανάπτυξη μετά το 2013 και τις καλύτερες χρονιές εμπορίου.	71
3.2.3 Προτιμήσεις στις αγορές προϊόντων των καταναλωτών σε γενικό επίπεδο εμπορίου σε συνάρτηση με το εισόδημα.....	74
Συμπεράσματα	79
Βιβλιογραφία	81

Περίληψη

Η παρούσα εργασία αναλύει το συνολικό πεδίο που αναπτύσσουν οι εμπορευματικές συναλλαγές και επεκτείνει την ανάλυση της στην περίπτωση των εμπορευματικών συναλλαγών στον Ελλαδικό χώρο την περίοδο 2000-2016.

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μία αρχική ιστορική αναδρομή για τον τρόπο που αναπτύχθηκε το εμπόριο και οι συναλλαγές διεθνώς και τους παράγοντες που ωφέλησαν στην ανάπτυξη του και στη διεθνή εμπορευματοποίηση των προϊόντων, όπως την γνωρίζουμε σήμερα. Η ανάπτυξη των μεθόδων που συντελούν στην επίτευξη αυτών των συναλλαγών είναι πολύ σημαντική και αναλύονται διεξοδικά.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται με βάση τα στοιχεία από την Ελληνική στατιστική αρχή, η ανάλυση των εμπορευματικών συναλλαγών στον Ελλαδικό χώρο για το 2000-2016 και αναλύονται οι μεταβολές στο εμπόριο διαφόρων ειδών προϊόντων, με βάση τη χρονολογία και τις συνθήκες κάθε έτους.

Τέλος στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται η στατιστική ανάλυση ενός ερωτηματολογίου που αφορά τις απόψεις που έχουν οι καταναλωτές προϊόντων γύρω από τις εμπορευματικές συναλλαγές και αναλύονται με βάση τις απαντήσεις οι μεταβλητές που αλληλεξαρτώνται μεταξύ τους και επηρεάζουν τις εισαγωγές και εξαγωγές του Ελληνικού εμπορίου για την περίοδο 2000-2016. Η ανάλυση αυτή γίνεται με τη βοήθεια του προγράμματος SPSS.

Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία μελετάει την ύπαρξη και τα στατιστικά στοιχεία των εμπορευματικών συναλλαγών στην Ελλάδα για τη σύγχρονη περίοδο αυτών των διαδικασιών εμπορίου. Στη σύγχρονη εποχή του εμπορίου αναδεικνύεται η ύπαρξη νέων τεχνολογιών που προσπαθούν να προωθήσουν τις εμπορευματικές συναλλαγές και να δώσουν νέες τεχνικές εύρεσης ‘‘καναλιών’’ για τη διεξαγωγή του εμπορίου. Στα πλαίσια αυτής της διαδικασίας ο κλάδος μεταφορών και Logistics για την Ελλάδα έχει αναδειχθεί ως ένας από τις πιο σημαντικές πηγές εισοδήματος, πλούτου και κύρους στην Ελλάδα.

Στο 1^ο κεφάλαιο θα αναλυθούν γενικότερες μεθοδολογίες και ορισμοί που συμπεριλαμβάνονται σε όλους τους τύπους εμπορευματικών συναλλαγών. Το εμπόριο έχει αναπτυχθεί από τις απαρχές του Ελληνικού κράτους, λόγω πολλών παραγόντων που θα αναλυθούν παρακάτω και αποτελεί μία πύλη εμπορίου για πολλές άλλες χώρες λόγω της γεωγραφικής της τοπολογίας. Η ανάλυση όλων των ειδών μεταφορών και διαδικασιών που χρησιμοποιούνται για το εμπόριο είναι σημαντικό να αναλυθούν και να φανεί η χρησιμότητα του κάθε μεταφορικού μέσου. Επίσης διαδικασίες που βελτιώνουν την επίτευξη του σωστού εμπορίου, με σκοπό το βέλτιστο κέρδος είναι θεμιτές και αναλύονται. Επιπλέον η τεχνολογική ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια και η εκτενής χρησιμοποίηση του διαδικτύου από ένα πολύ μεγάλο ποσοστό τόσο του επιχειρηματικού συνόλου, όσο και του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου που αποτελεί αγοραστική δύναμη για τις εμπορευματικές συναλλαγές έχει αποτελέσει σημαντικό παράγοντα στην ανάπτυξη και τη βελτιστοποίηση των συναλλαγών στο εμπόριο, περισσότερο για τις εμπορευματικές εξαγωγές.

Στο 2^ο κεφάλαιο είναι ανάγκη να γίνει η εστίαση στα στατιστικά στοιχεία που υπάρχουν για τις εμπορευματικές συναλλαγές στον Ελλαδικό χώρο, κατά την περίοδο 2000-2016 και επηρεάζουν τις αποφάσεις που λαμβάνονται από τις επιχειρήσεις εμπορίου. Στα πλαίσια αυτά είναι ανάγκη να συνυπολογιστούν διάφοροι παράγοντες που επηρεάζουν αυτά τα ζητήματα εμπορίου και παράγοντες που είναι δυναμικοί όπως η οικονομία, η ανάπτυξη της τεχνολογίας, η αύξηση του αγοραστικού κοινού λόγω περισσότερων εξαγωγών ή η μείωση των επιχειρήσεων λόγω της οικονομικής κρίσης που εισήλθε στην Ελλάδα.

Στο 3^ο κεφάλαιο και έπειτα από την παρουσίαση των στατιστικών στοιχείων δύναται να παρουσιαστεί μία στατιστική ανάλυση κάποιων αποτελεσμάτων για να φανούν ποιοι παράγοντες του εμπορίου επηρεάζουν περισσότερο το κέρδος των εμπορευματικών συναλλαγών για την Ελλάδα. Επίσης η παρουσίαση κάποιων συνολικών αποτελεσμάτων που δίνουν τη δυνατότητα επηρεασμού του εμπορίου από κάθε παράγοντα που συμπεριλαμβάνεται στην εμπορική δραστηριότητα είναι σημαντική, ώστε να γίνουν κατανοητά τα βήματα και οι βελτιώσεις που μπορούν να προκύψουν για το μελλοντικό εμπόριο. Η ανάλυση αυτή μπορεί να αναδείξει τους πιο σημαντικούς παράγοντες όπου υπάρχει ανάγκη οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα να επικεντρώνονται με σκοπό να διεξάγουν βέλτιστες εμπορευματικές συναλλαγές.

1. Γενικά για τις εμπορευματικές συναλλαγές.

1.1 Εισαγωγή – Ορισμοί

Οι εμπορευματικές συναλλαγές υφίστανται από την παλαιά εποχή όπου διάφοροι πολιτισμοί διεξήγαγαν ανταλλαγές αγαθών, λόγω έλλειψης αυτάρκειας κάποιων από αυτών σε συγκεκριμένες κοινωνίες. Αυτή η ανάγκη εμπορίου επιτεύχθηκε αργότερα με τη βοήθεια της ανάπτυξης των μεταφορών και την ανάπτυξη της τεχνολογίας.

Ένα από τα πρώτα όμως ζητήματα που απασχόλησε το διεθνή χώρο και καλούνταν να απαντήσει η θεωρία των διεθνών εμπορευματικών συναλλαγών ήταν ο τρόπος που η κάθε χώρα μπορεί να αποκτήσει οικονομικό και κοινωνικό πλεονέκτημα με την δημιουργία εμπορευματικών ροών. Επίσης αυτό το ζήτημα υφίσταται και μεταξύ των διαφόρων κοινωνιών και της ύπαρξης διαδικασιών εμπορίου μεταξύ τους και αποτελεί θέμα συζήτησης των οικονομολόγων, αλλά και των διαφόρων κυβερνήσεων των κρατών.

Στις απαρχές των σύγχρονων εμπορευματικών συναλλαγών και συγκεκριμένα κατά τη διάρκεια του 16^{ου}, 17^{ου} και 18^{ου} αιώνα η κύρια θεωρία για την επικράτηση των εμπορευματικών ροών στηριζόταν στο δόγμα του ‘Μερκαντισμού’. Με βάση αυτό το δόγμα υπήρχε έντονη προτίμηση για συναλλαγές που προέρχονται από το ίδιο κράτος και τα χαρακτηριστικά του δόγματος ήταν εθνικιστικά, ενώ επικρατούσε η άποψη της πλειοψηφίας των φορέων και των τελικών καταναλωτών διαφόρων προϊόντων που διακινούνταν μέσω εμπορευματικών συναλλαγών, ότι ο σχεδιασμός της οικονομικής δραστηριότητας του εμπορίου πρέπει να είναι το μέσο για να επιτευχθούν οι σκοποί του κράτους.

Το δόγμα αυτό εφαρμόζεται στη σύγχρονη εποχή του εμπορίου ως ένα βαθμό με την ύπαρξη και τη θέσπιση νόμων από τη κυβέρνηση ενός κράτους που φορολογεί και θέτει διάφορους δασμούς σε επιχειρηματίες που διεξάγουν εμπορευματικές συναλλαγές και προέρχονται από το εξωτερικό, με σκοπό να ευνοήσουν το εγχώριο εμπόριο. Επίσης αρκετά συχνή είναι η ύπαρξη ειδικών χρηματοδοτήσεων και κινήτρων που δίνονται σε επιχειρήσεις και εμπόρους της εγχώριας αγοράς να

προωθήσουν το προϊόν τους στην αγορά μίας άλλης χώρας, με σκοπό την τόνωση των εμπορευματικών συναλλαγών της επιχείρησης και τη βελτίωση των εξαγωγικών δεικτών της Ελλάδας.

Αυτή η άποψη για τις εμπορευματικές συναλλαγές άρχισε να σβήνει οριστικά μετά την ύπαρξη των νέων ιδεών του Adam Smith, μέσα από το βιβλίο που εξέδωσε για το εμπόριο με το όνομα ‘Ο πλούτος των Εθνών’ το 1776, το οποίο έθεσε την αρχή της επιστήμης των οικονομιών. Παρ’ όλα αυτά παρατηρείται ότι αυτές οι αντιλήψεις είχαν αρχίσει ήδη να ξεθωιάζουν στα τέλη του 17ου αιώνα με την εμφάνιση του φιλοσοφικού ρεύματος των φυσιοκρατών. Το ρεύμα των φυσιοκρατών συνδέθηκε άμεσα με τις εμπορευματικές συναλλαγές στη Γαλλία στα μέσα του 18ου αιώνα. Κύριο δόγμα αυτής της ιδεολογίας ήταν ότι για να υπάρχει μία οικονομική ισορροπία στο σύνολο των κοινωνιών, είναι ανάγκη να υπάρχει περιορισμός της δραστηριότητας των επιχειρήσεων από το κράτος, ώστε το εμπόριο μεταξύ των χωρών να γίνεται ελεύθερα και να υπάρχει μεγαλύτερη δυνατότητα εμπορικών συναλλαγών. (Smith, A. 1776)

Συνεπώς αυτοί ήταν και οι πρώτοι ορισμοί και τα δόγματα που θεσπίστηκαν για το διεθνές εμπόριο από τους επιστήμονες και τους φιλοσόφους της εποχής. Αξίζει στη συνέχεια να αναλυθεί η ιστορική αναδρομή του διεθνούς εμπορίου, με σκοπό να φανούν τα πρώτα βήματα ανάπτυξης του και οι λόγοι που οδήγησαν στην ύπαρξη του όπως το γνωρίζουμε σήμερα. (Smith, A. 1776)

1.2 Ιστορική αναδρομή εμπορευματικών συναλλαγών

Όπως έγινε αντιληπτό η παγκοσμιοποίηση που συνέβη κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης της διεθνούς κοινωνίας και του εμπορίου άλλαξε κατά πολύ τον τρόπο που διεξάγονταν οι εμπορευματικές συναλλαγές, τουλάχιστον στην ύπαρξη απόψεων και δογμάτων που είχαν να κάνουν με τον τρόπο λειτουργίας και την επίτευξής τους. Κάποιες από τις πιο σημαντικές περιόδους ανάπτυξης του εμπορίου στο διεθνές στερέωμα ήταν οι εξής : (Αντώνης Κεφαλάς; 1999)

1) Η απαρχή της δημιουργίας ενός παγκόσμιου οικονομικού συστήματος, διαδικασία που ξεκίνησε κυρίως από τη Δυτική Ευρώπη. Αυτή η διαδικασία αλλαγής της οικονομικής πολιτικής διαφόρων χωρών ξεκίνησε στις απαρχές της γεωργικής επανάστασης που συνέβη τον 16^ο αιώνα και συνεχίστηκε με τις δύο βιομηχανικές επαναστάσεις που έλαβαν χώρα τον 18^ο αιώνα στην Αγγλία και τον 19^ο αιώνα στην υπόλοιπη Ευρώπη. Στα πλαίσια των περιόδων αυτών υπήρχαν πολλές αντιδράσεις από διάφορους παράγοντες που αντιδρούσαν στις αυτοματοποιημένες διαδικασίες παραγωγής και εμπορίου και συγκεκριμένα υπήρχαν οι αντιδράσεις των ιδιοκτητών της γης για τον τρόπο εκμετάλλευσης της στα πλαίσια της γεωργικής επανάστασης και η εξέγερση της εργατικής τάξης για τις συνθήκες εργασίας κατά την ανάπτυξη της παραγωγής και την υψηλότερη εμπορευματοποίηση των αγαθών πέραν των τοπικών κοινωνιών. (Αντώνης Κεφαλάς; 1999)

2) Η θέσπιση διαφόρων πολιτικών και νομοθεσιών στην Αγγλία μετά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα με σκοπό να αναπτυχθεί η εμπορευματοποίηση των αγαθών και να απελευθερωθεί η κοινωνική ζωή και η επιχειρηματική δραστηριότητα από τον κοινωνικό και τον πολιτικό έλεγχο. Στόχος σε αυτήν την περίοδο ήταν η απελευθέρωση των αγορών, μέσω της παγκοσμιοποίησης του εμπορίου και την εξάλειψη του συντηρητισμού στην εξαγωγική δραστηριότητα των εμπορικών συναλλαγών.

Στα προηγούμενα χρόνια αυτές οι διαδικασίες ήταν πολύ πιο περιορισμένες, λόγω των θεσμικών περιορισμών που υπήρχαν για τη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής. (Αντώνης Κεφαλάς; 1999)

Επίσης η ανάπτυξη των μεταφορών αυτήν την περίοδο έθεσε ένα νέο οικονομικό κόστος στο ζήτημα των εμπορικών συναλλαγών, λόγω της

ανάπτυξης μαζικής μεταφοράς αγαθών με τις αεροπορικές και τις σιδηροδρομικές μεταφορές, καθώς και με τα υπερωκεάνια ταξίδια. Σύμφωνα με τον O' Rourke και Williamson συγκεκριμένα φαίνεται το κόστος μεταφοράς των ναυτιλιακών μεταφορών εμπορίου να μειώθηκε κατά 70% από το 1840 έως το 1910. Αυτό είχε άμεση συνέπεια στην ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου, καθώς οι έμποροι μπορούσαν πλέον να εξάγουν τα αγαθά τους με μεγαλύτερη ευκολία. (O' Rourke, K.H. & Williamson J. G. , 1999)

Ένα ακόμα δεδομένο που επηρέασε τις εμπορευματικές συναλλαγές στο εμπόριο ήταν οι επιπτώσεις στο κόστος μεταφορών, λόγω της ύπαρξης ενός ασταθούς πολιτικού κλίματος συνεργασίας μεταξύ διαφόρων χωρών. Συγκεκριμένα η γεωργία που ήταν ένας από τους σημαντικότερους τομείς εμπορίου και η εισαγωγή φθηνών σιτηρών από άλλες περιοχές στην Ευρώπη, μείωσε την αξία της γης και της γεωργίας στην Ευρώπη και οι πολιτικές που άρχισαν να εφαρμόζονται είχαν σκοπό την προστασία της Ευρώπης από το διεθνή ανταγωνισμό αγροτικού εμπορίου. Από την άλλη κατά τα τέλη του 19^{ου} αιώνα η επικράτηση των φιλελεύθερων Βόρειων στον Αμερικανικό εμφύλιο είχε ως αποτέλεσμα την ελεύθερη μετακίνηση των προϊόντων προς άλλες ηπείρους και την ενσωμάτωση των Η.Π.Α στη διεθνή αγορά, προτού επέλθει η τεχνολογική επανάσταση. (O' Rourke, K.H. & Williamson J. G. , 1999)

- 3) Η ανάπτυξη του δόγματος για την ύπαρξη υπερεθνικών οργανισμών όπως είναι ο παγκόσμιος οργανισμός εμπορίου (ΠΟΕ) ήταν ένα ζήτημα αναπτυξιακής πολιτικής που επηρέασε το διεθνές εμπόριο. Συγκεκριμένα η προώθηση αυτών των μέτρων θέσπισης οργανισμών όπως ο ΠΟΕ, έγιναν κατά τα τέλη του 17^{ου} αιώνα. Το κίνημα του διαφωτισμού έθεσε σωστές βάσεις για την ύπαρξη πολιτισμικής ποικιλίας και αξιών που επεκτάθηκαν και στον τομέα του εμπορίου, με σκοπό να δώσουν καλύτερες συνθήκες ζωής στους ανθρώπους. (O' Rourke, K.H. & Williamson J. G. , 1999)

Κατά την περίοδο αυτή μεγάλες χώρες όπως οι Η.Π.Α εφαρμόζουν τις πολιτικές που έθεσε το δόγμα του Διαφωτισμού και οι μεγάλοι διανοητές του όπως ο Καρλ Μαρξ και ο Τζον Στιούαρτ Μιλ και η εφαρμογή τους στη αγορά έθεσε ένα πολύπλοκο οικονομικό σύστημα που επηρεάζονται πολλές κουλτούρες με την ένωση τους σε μία παγκόσμια αγορά εμπορευματικών συναλλαγών.

Κατά την εποχή 1897-1913 παρατηρείται επίσης μείωση του πραγματικού κόστους μεταφοράς κατά 34% για όλες τις μεταφορές συνολικά σύμφωνα με τον Isserlis (1938), ενώ σύμφωνα με έρευνα των Findlay & O'Rourke (2002) φαίνεται ότι αυτή η τάση μείωσης αντισταθμίστηκε λόγω του πρώτου παγκοσμίου πολέμου που έθεσε δυσκολίες στις μεταφορές εμπορευματικών συναλλαγών, μέσω των χωρών που δεν ήταν σύμμαχοι και αύξησε το κόστος μεταφορών. (Isserlis, L. 1938 : Findlay & Rourke , 2002)

Ένα από τα αποτελέσματα του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου, ήταν επίσης να υπάρχει η αύξηση στο κόστος μεταφοράς αγαθών από τη ναυτιλία, αλλά με την ανάπτυξη των αεροπορικών μεταφορών, οι εμπορευματικές συναλλαγές στράφηκαν σε αυτό τον τρόπο μεταφοράς που σύμφωνα με τον Hummels (1999) είχε ως αποτέλεσμα να αυξηθούν δέκα φορές οι αεροπορικές μεταφορές. (Hummels, 1999)

- 4) Η περαιτέρω ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου και των εμπορευματικών συναλλαγών επιτεύχθηκε με την τεχνολογική επανάσταση που ωφέλησε τις διαδικασίες του εμπορίου και ολοκληρώθηκε κατά τον 20^ο και 21^ο αιώνα. Κατά το διάστημα αυτό εμφανίζονται και τα πρώτα προβλήματα του παγκοσμιοποιημένου αυτού συστήματος εμπορίου και της οικονομικής του λειτουργίας. Στα πλαίσια αυτού του συστήματος εμφανίζεται έντονα η ανάπτυξη των μονοπωλίων και των μεγάλων επιχειρήσεων στις κοινωνίες και οι εμπορευματικές συναλλαγές καθιστούν αυτές τις επιχειρήσεις ως προνομιούχες σε σχέση με άλλες μικρότερες. Το καπιταλιστικό οικονομικό σύστημα εμφανίζεται να δημιουργεί προβλήματα στο σύγχρονο εμπόριο και να υπάρχει ανάγκη για θέσπιση νέων μεταρρυθμίσεων από τα κράτη που θυμίζουν το αρχικό δόγμα του "Μερκαντισμού", με σκοπό να διατηρήσουν την λειτουργικότητα των εθνικών οικονομικών συστημάτων και να ενισχύσουν το εγχώριο εμπόριο.

Με αυτόν τον τρόπο οι κυβερνήσεις των κρατών προσπαθούν να ενισχύσουν το εθνικό εμπόριο με τη δημιουργία πολλών οικονομικών προνομίων στους εγχώριους εμπόρους όπως οι μειωμένοι φόροι και δασμοί, ενώ στους εξαγωγείς άλλων χωρών δημιουργούν δυσκολότερο νομικό πλαίσιο για τη διενέργεια εμπορευματικών συναλλαγών.

Κατά τον 20^ο αιώνα αναδεικνύεται επίσης η αύξηση των δασμών στις αναπτυσσόμενες χώρες σε σχέση με τις αναπτυγμένες με στόχο να στηρίξουν

την εγχώρια οικονομία και την ανάπτυξη των εγχώριων εμπορευματικών συναλλαγών τόσο εντός, όσο και εκτός της χώρας.

- 5) Στην σύγχρονη ιστορία των εμπορευματικών συναλλαγών η ανάπτυξη ηλεκτρονικών τεχνικών που βασίζονται στην ύπαρξη του διαδικτύου και της τεχνολογίας της Πληροφορικής έχουν οδηγήσει στην ανάπτυξη δικτύων των εμπορικών βιομηχανιών στα πλαίσια της παγκόσμιας κουλτούρας του εμπορίου σύμφωνα με τον Robert Phillipson. Πολλές εμπορικές συναλλαγές γίνονται πλέον χωρίς τη φυσική παρουσία των συναλλασσόμενων στον ίδιο χώρο με την απλή αλληλεπίδραση από τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και το διαδίκτυο. Αυτή η διαδικασία έχει αναπτύξει κατά πολύ τις εμπορικές συναλλαγές και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται πλέον από τους επαγγελματίες του εμπορίου, καθώς το διεθνές εμπόριο βασίζεται σχεδόν αποκλειστικά σε αυτή τη μέθοδο προώθησης των εμπορικών συναλλαγών. Σύμφωνα με τον Ευστράτιο Ε. (1998) αυτές οι νέες μέθοδοι εμπορίου δημιουργούν πολλά ερωτηματικά για την ύπαρξη της εθνοκεντρικής θεώρησης του διεθνούς εμπορίου, καθώς η θεώρηση αυτή τείνει να εξαλειφθεί και να δημιουργηθεί μία υπερεθνική αντίληψη εμπορικών οργανισμών που δεν έχουν εθνική προέλευση και δεν ευνοούν τα συμφέροντα των χωρών. (Ευστράτιος Ε. Αλμπάνης, 1998)

1.3 Παράμετροι που επηρεάζουν το διεθνές εμπόριο - Στατιστικά στοιχεία για το διεθνές εμπόριο

Η εξέλιξη του διεθνούς εμπορίου εξαρτάται όπως αναδείχθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο από ποικίλους παράγοντες και ο ρόλος του κάθε παράγοντα είναι πολύ σημαντικός κατά την ιστορική εξέλιξη του διεθνούς εμπορίου σε κάθε χώρα. Για το λόγο αυτό τα στοιχεία που αναδεικνύουν την εξέλιξη του διεθνούς εμπορίου για τις χώρες που είχαν τον κύριο ρόλο κατά την ανάπτυξη του με το πέρασμα των αιώνων είναι σημαντικό να μελετηθούν. (Δημήτρης Χαραλάμπης:, 1998)

Επίσης η ιστορική εξέλιξη των διεθνών κεφαλαιακών ροών, όσον αφορά την εμπορευματική συναλλαγή αγαθών και υπηρεσιών είναι πολύ σημαντική, ώστε να κατανοηθεί ο τρόπος με την οποία επέδρασε η κάθε χώρα στην ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου. Οι πρώτες θεωρίες που παρήγαγαν κάποια στοιχεία για τη σχέση του εμπορίου με την παραγωγή, σύνδεσαν το όφελος του εμπορίου μίας χώρας με την παραγωγικότητα και τη δυναμικότητα της εργασίας.

Επίσης μία φιλελεύθερη νεοκλασική θεωρία σχετικά με το εμπόριο που διατυπώθηκε τον 20ο αιώνα έθεσε δύο πιο γενικές παραμέτρους που όριζαν τη σχέση του εξωτερικού εμπορίου μίας χώρας ως άρρηκτα δεμένη με αυτές. Αυτές οι παράμετροι ήταν οι εξής : (Belton M. & Fleisher M., 1984)

- 1) Η σχέση του κεφαλαίου με το εμπόριο. Στην ουσία αυτή η σύνδεση όριζε κυρίως το ποσό του κεφαλαίου μίας χώρας (οικονομικού), που δαπανάται με σκοπό την προώθηση του εμπορίου στο εξωτερικό, αλλά και στο εσωτερικό αυτής. Σήμερα αυτή η σχέση είναι γνωστή ως το ακαθάριστο εθνικό προϊόν (Α.Ε.Π) που ορίζεται από την προσφορά αυτού στο εμπόριο και καθορίζει την προτεραιότητα που δίνει η κάθε χώρα σε αυτή τη λειτουργία των επιχειρήσεων.
- 2) Οι σχέσεις κεφαλαίου και εργασίας. Η σχέση κεφαλαίου και εργασίας έχει απασχολήσει κατά πολύ τους κοινωνιολόγους, τους οικονομολόγους και τους φιλοσόφους κατά το πέρασμα των χρόνων και καθορίζει στην ουσία τα κόστη εργασίας κατά την παραγωγή κάποιου εμπορεύσιμου προϊόντος και τους τρόπους που μπορούν να καθοριστούν αυτές.

Άλλες παράμετροι που εκφράζουν αναλυτικά αυτή τη σχέση προκύπτουν από διάφορες καμπύλες εργασίας με άλλες παραμέτρους όπως είναι η ζήτηση ενός προϊόντος, η προσφορά, ο ανταγωνισμός και η συνολική ζήτηση εργασίας. Αυτές οι διαδικασίες μπορούν να εξομοιώσουν την αγορά εργασίας με το εμπόριο αγαθών. Στα πλαίσια αυτά και κατά τη διάρκεια εισαγωγής των οικονομικών εννοιών της γενικής οικονομικής θεωρίας από τον *Warlas* προκύπτουν κάποια βασικά συμπεράσματα από την ανάπτυξη αυτής της θεώρησης που είναι τα εξής :

- i) Η ύπαρξη τέλει ανταγωνισμού στην αγορά εργασίας αποτελεί βασική υπόθεση της νεοκλασικής θεωρίας, η οποία υποστηρίζει ότι αυτή η μορφή αγοράς είναι η ιδανικότερη για το σύνολο των καταναλωτών.
- ii) ο τρόπος εξαγωγής της συνολικής ζήτησης και προσφοράς εργασίας ταυτίζεται με τον τρόπο εξαγωγής της συνολικής ζήτησης και προσφοράς οποιουδήποτε άλλου προϊόντος. Κατά συνέπεια η συνολική ζήτηση εργασίας προκύπτει από το οριζόντιο άθροισμα των ατομικών καμπυλών ζήτησης εργασίας που εκφράζουν τις προτιμήσεις των μεμονωμένων επιχειρηματιών να χρησιμοποιήσουν εργασία. Η συνολική προσφορά εργασίας προκύπτει κατά αντιστοιχία από την οριζόντια άθροιση των μεμονωμένων καμπύλων προσφοράς εργασίας, οι οποίες εκφράζουν τις προτιμήσεις των μεμονωμένων ατόμων να επιλέξουν ανάμεσα σε εργασία και ανάπαυση. (Πετρινώτη, Ξ., 1989 : *Belton M. & Fleisher M., 1984*)
- iii) Η τιμή εργασίας καθορίζεται όπως και η τιμή οποιουδήποτε άλλου προϊόντος, δηλαδή μέσα από τη ζήτηση και την προσφορά. (*Belton M. & Fleisher M., 1984*)
- iv) Η ισορροπία επιτυγχάνεται μέσα από την εξίσωση της ζήτησης με την προσφορά. (*Belton M. & Fleisher M., 1984*)
Ο τρόπος προσδιορισμού της συνολικής καμπύλης ζήτησης και προσφοράς εργασίας στηρίζεται στην υπόθεση ότι οι επιχειρήσεις και οι εν δυνάμει εργαζόμενοι δεν αποτελούν κοινωνικές ομάδες, αλλά οικονομικές κατηγορίες, οι οποίες διακρίνονται για τον οικονομικό τους ορθολογισμό και έχουν ως σκοπό να μεγιστοποιήσουν το ατομικό τους συμφέρον. Η νεοκλασική θεωρία στηριζόμενη στη θεωρία του

Adam Smith “Περί αόρατου χεριού” θεωρεί ότι η μεγιστοποίηση των ατομικών συμφερόντων οδηγεί στη μεγιστοποίηση του κοινού συμφέροντος, προάγοντας την ευημερία όλης της κοινωνίας. Κατά συνέπεια αυτή η θεώρηση εισήγαγε την σχέση κεφαλαίου και εργασίας που παίζει ρόλο στη βελτιστοποίηση των εμπορευματικών συναλλαγών στις διάφορες χώρες.

Σύμφωνα με τον O’Rourke (2001) οι πρώτες μαζικές ροές κεφαλαίων που στηρίζονται στο συνολικό εθνικό κέρδος του κράτους εμφανίστηκαν κατά την περίοδο του 19^{ου} αιώνα και συγκεκριμένα κατά το 1872 στη Βρετανία όπου το ποσοστό του Βρετανικού Α.Ε.Π από τις εμπορικές εξαγωγές έφτασε το 6,9% του ΑΕΠ της χώρας ενώ τα επόμενα χρόνια, δηλαδή στις αρχές του 20^{ου} αιώνα το ποσοστό αυτό έφτασε το 8,7%. Συνεπώς είναι χαρακτηριστικό για την εποχή εκείνη ότι η Βρετανία είχε ένα από τα υψηλότερα ποσοστά εμπορευματικών συναλλαγών στον κόσμο και το γεγονός αυτό αναδεικνύεται από την ύπαρξη των εμπορικών συναλλαγών άλλων χωρών που διεξήγαγαν σημαντικές εξαγωγές εκείνες τις περιόδους όπως ήταν η Γερμανία, οι ΗΠΑ, και η Ιαπωνία. Συγκεκριμένα κατά το 1980 η εξαγωγική δραστηριότητα αυτών των χωρών ήταν μειωμένη σε σχέση με της Βρετανίας σε ποσοστό του 4-5% του Α.Ε.Π αυτών των χωρών.

Άλλες χώρες που βασίζονταν αποκλειστικά στις εξαγωγικές δραστηριότητες άλλων χωρών, ώστε να αναπτύξουν ένα σχηματισμό κεφαλαίου κατά τα τέλη του 19^{ου} αιώνα και τις αρχές του 20^{ου} αιώνα ήταν ο Καναδάς, η Αργεντινή και το Μεξικό καθώς το μερίδιο των ξένων άμεσων επενδύσεων που υπήρχαν στα κράτη αυτά ήταν πολύ υψηλό και έφτανε το 37% , 70% και 75% αντίστοιχα. Συνεπώς η ανάπτυξη εξαγωγικών εμπορευματικών συναλλαγών από άλλες χώρες ήταν αναγκαίες για αυτές τις χώρες που δεν μπορούσαν να είναι αυτάρκειες και βάσιζαν τον πλούτο και το κρατικό κεφάλαιο στην εξαγωγική δραστηριότητα άλλων χωρών.

Στη συνέχεια και κατά τα μέσα του 20^{ου} αιώνα εμφανίζεται η μεγάλη οικονομική ύφεση που ήταν αποτέλεσμα του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου που έχει ως αποτέλεσμα την συνολική μείωση των διεθνών αγορών και εμπορευματικών συναλλαγών. Σε αυτό το διάστημα οι οργανισμοί του διεθνούς εμπορίου δεν είναι σε θέση να εξάγουν αποτελέσματα που αφορούν τις εξαγωγικές δραστηριότητες των

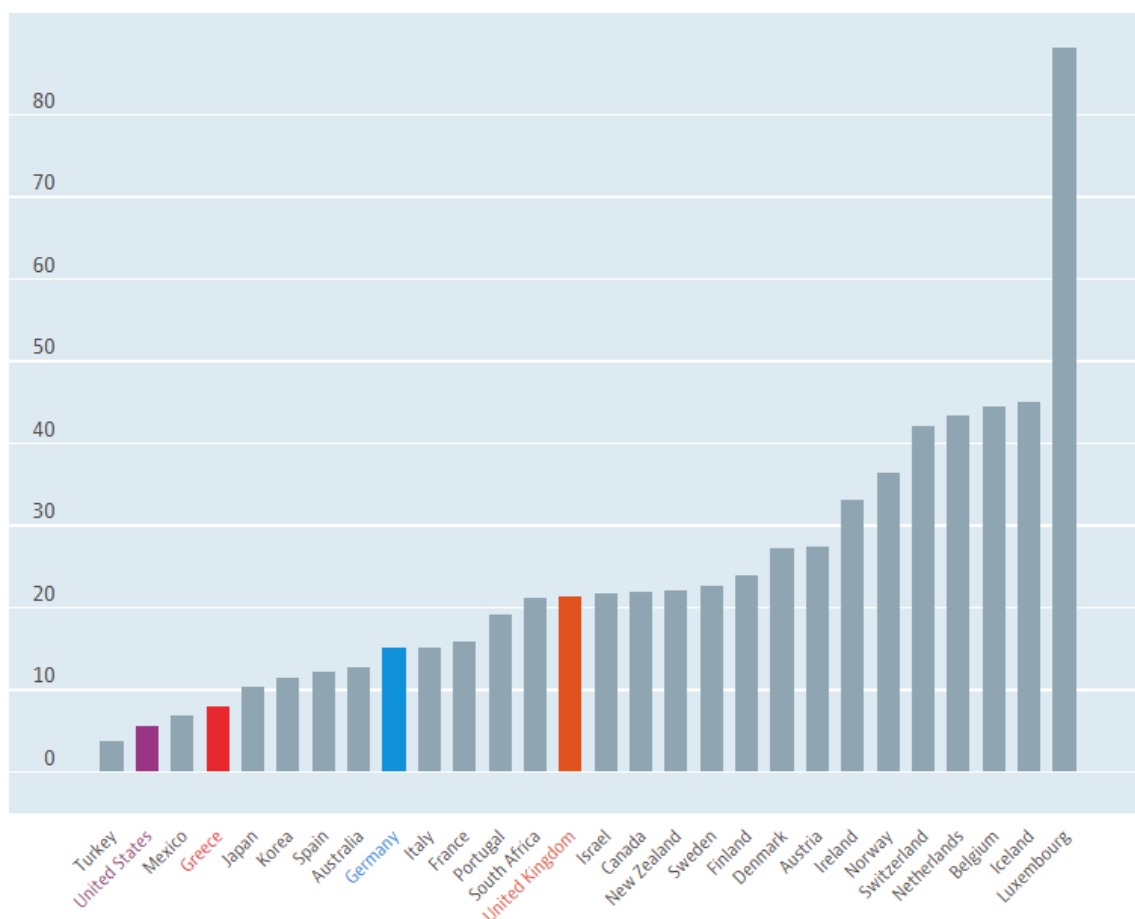
χωρών, καθώς υπάρχει μία λογική υποστήριξη του δόγματος του “Μερκαντιλισμού” και ανάπτυξης της εσωτερικής οικονομίας πολλών χωρών.

Η ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου ύστερα από τους δύο παγκόσμιους πολέμους που ήταν καθοριστικοί για τη δημιουργία νέου κόστους μεταφορών, λόγω της ανακατάταξης του πλούτου και των συμμαχιών μεταξύ των διαφόρων χωρών που ήταν αναπτυσσόμενες και προσπαθούσαν να αναπτύξουν μεθόδους συνεισφοράς του εμπορίου στο συνολικό Α.Ε.Π είχαν ως αποτέλεσμα να αναπτυχθούν νέες χώρες που είχαν εμπορική δύναμη και πραγματοποιούσαν εμπορευματικές συναλλαγές, ώστε να ενισχύσουν την οικονομία του κράτους.

Φαίνεται λοιπόν ότι η μεγάλη ανάπτυξη της σχέσης κεφαλαίου – εργασίας που περιγράφηκε παραπάνω δημιούργησε ένα μεγάλο εύρος αποθέματος μέσω των εμπορικών συναλλαγών. Συγκεκριμένα φαίνεται ότι το 35% του αποθέματος του διεθνούς μακροχρόνιου χρέους αποτελούνταν από ξένες άμεσες επενδύσεις και αυτό απέδειξε την ανάπτυξη που είχε επιτευχθεί στις εμπορικές συναλλαγές. Παρόλα αυτά ανέδειξε και την ανάγκη το εμπόριο να περιοριστεί, καθώς δημιούργησε ένα σημαντικό πρόβλημα στο οικονομικό σύστημα του διεθνούς εμπορίου και της ανάπτυξης εγχώριας δραστηριότητας των μη ανεπτυγμένων χωρών. Χαρακτηριστικό αποτέλεσμα αυτού του τέλους του οικονομικού συστήματος των εμπορικών συναλλαγών ήταν ότι το ποσοστό των ξένων άμεσων επενδύσεων το 1970 μειώθηκε στο 16,8%, λόγω του “κλεισίματος” των εμπορικών συναλλαγών κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα και λόγω των δύο παγκοσμίων πολέμων που δεν ωφέλησαν τη συνεργασία των χωρών για την ανάπτυξη του εμπορίου.

Πιο συγκεκριμένα σύμφωνα με τα στοιχεία του οργανισμού οικονομικής συνεργασίας και ανάπτυξης (OECD, 1970) για το 1970 αναδεικνύεται η εισαγωγή νέων εξαγωγικών κρατών στα πλαίσια του διεθνούς εμπορίου και η ανάπτυξη ενός παγκοσμιοποιημένου δυναμικού συστήματος που εμπεριέχει περισσότερες χώρες, σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Όπως μπορεί να γίνει αντιληπτό από τα στατιστικά στοιχεία, η ανάπτυξη του εμπορίου σε άλλες χώρες δεν είχε αρνητικές συνέπειες για τις αρχικές χώρες που διεξήγαγαν εμπορευματικές συναλλαγές στο εξωτερικό, καθώς η Αγγλία αύξησε το ποσοστό εξαγωγών στο 21%, η Γερμανία στο 14%, η Ιαπωνία στο 11%, ενώ οι Η.Π.Α διατήρησε το 5% που είχε κατά τη διάρκεια του τέλους του 19^{ου} αιώνα. Συνεπώς αυτά τα στατιστικά στοιχεία είναι η απόδειξη ότι η ανάπτυξη

του διεθνούς εμπορίου δεν είχε αρνητικές επιπτώσεις για τις ήδη αναπτυγμένες οικονομίες που διεξήγαγαν εμπορικές συναλλαγές, αλλά ανέπτυξε συνολικά την εξαγωγική δραστηριότητα, χάρη στην ανάπτυξη των μεταφορών που θα περιγραφούν αργότερα, καθώς και άλλων παραμέτρων διεθνούς πολιτικής του εμπορίου.

Εικόνα 1.3.1 : Ποσοστό του Α.Ε.Π διαφόρων χωρών για τις εμπορευματικές συναλλαγές αγαθών και υπηρεσιών για το 1970, πηγή : <https://data.oecd.org/trade/trade-in-goods-and-services.htm#indicator-chart>

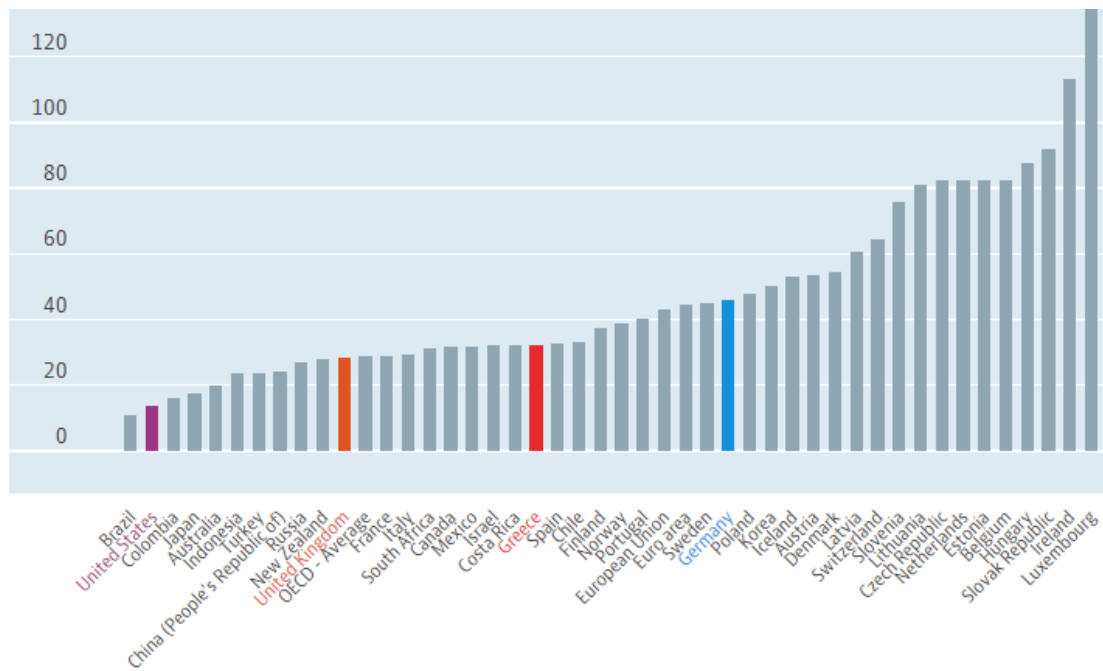
Η συνεχής ανάπτυξη της τεχνολογίας διαδραμάτισε πολύ σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη των εμπορευματικών συναλλαγών κατά τον 19^ο με 20^ο αιώνα, καθώς παρατηρήθηκε η ανάπτυξη νέων οικονομικών μεγεθών και αναπτυσσόμενων χωρών σε πολλούς τομείς του εμπορίου. Συνεπώς στα πλαίσια κατά την είσοδο στον 21^ο αιώνα αναδείχθηκε η ανάπτυξη των εμπορικών συναλλαγών των χωρών ιδιαίτερα των ανεπτυγμένων ενώσεων όπως οι χώρες της Ευρωπαϊκής ένωσης, όπως είναι η Γερμανία, η Αγγλία και η Ελλάδα. Χαρακτηριστικά στην Εικόνα 1.3.2 αναδεικνύεται η ανάπτυξη του ποσοστού του Α.Ε.Π για το 2014 πολλών χωρών της Ευρωπαϊκής

ένωσης που έχουν πολύ μεγαλύτερες τιμές σε σχέση με άλλες χώρες που ήταν παλαιότερα ανεπτυγμένες στις εξαγωγές, αλλά λόγω διαφόρων παραγόντων έμειναν πίσω στα θέματα διεθνούς εμπορίου.

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα των τελευταίων χρόνων στο διεθνές εμπόριο είναι η περίπτωση του Λουξεμβούργου που φαίνεται να έχει πολύ υψηλά ποσοστά του Α.Ε.Π από το εμπόριο και τις εξαγωγές. Ο κύριος παράγοντας που ευνοεί τις εξαγωγές από αυτή τη χώρα είναι η σχεδόν παντελής απουσία φορολογίας και δασμών στους εμπόρους που εξάγουν τα προϊόντα τους στο εξωτερικό και αυτό θέτει το Λουξεμβούργο ως την ιδανική χώρα για να καταστήσει κάποιος την επιχείρησή του και να κάνει εμπόριο σε διεθνές επίπεδο.

Κάποιες από αυτές τις διαδικασίες που είχαν αρνητικές επιπτώσεις σε παλαιότερες πρωτοπόρες χώρες στις εξαγωγές όπως οι Η.Π.Α και η Ιαπωνία ήταν οι εξής :

- 1) Η απουσία κοινών θεσπισμένων ρυθμίσεων για τη διεξαγωγή του εμπορίου και των εμπορευματικών συναλλαγών με άλλες χώρες που διεξάγουν συνεργασία με ξένες άμεσες επενδύσεις που προάγουν το εμπόριο.
- 2) Οι υψηλοί δασμοί των χωρών αυτών σε διαδικασίες εξαγωγών σε χώρες εκτός της ηπείρου.
- 3) Η απουσία συνεργασίας σε κάποια ευρύτερη ένωση που προάγει την ανάπτυξη και τη συνεργασία όλων των κρατών αυτής έθεσε περιορισμούς στην ικανότητα μεταφορών μεταξύ των διαφόρων χωρών.
- 4) Απουσία εμπορικών συμφωνιών μεταξύ μεγάλων και μικρομεσαίων επιχειρήσεων, μεταξύ των χωρών αυτών και άλλων μεγάλων, ώστε να αξιοποιηθεί η παραγωγικότητα εργασίας της χώρας. Αυτός ο παράγοντας θα αναλυθεί εκτενέστερα στο επόμενο κεφάλαιο για τον τρόπο που η ισορροπία ανάμεσα στην παραγωγικότητα και στο όφελος επιδρά στην βελτιστοποίηση των εμπορευματικών συναλλαγών.

Εικόνα 1.3.2 : Ποσοστό του Α.Ε.Π από τις εμπορευματικές συναλλαγές αγαθών και υπηρεσιών για το 2014.

1.4 Η σημασία της οικονομίας στις εμπορευματικές συναλλαγές – Επηρεαζόμενοι παράμετροι της οικονομίας

Η σημασία της οικονομίας στις εμπορευματικές συναλλαγές είναι πολύ σημαντική στις μεθόδους βελτιστοποίησης του εμπορίου για μία χώρα, καθώς υπάρχουν πολλά οικονομικά συστήματα που έχουν αναπτυχθεί στη βάση μαθηματικών και οικονομικών προτύπων και έχουν ως στόχο να αναπτύσσουν μεθόδους για σωστές εμπορευματικές συναλλαγές με κύριο σκοπό τη μεγιστοποίηση του κέρδους από το διεθνές εμπόριο.

Επίσης όπως έγινε αντιληπτό και από τις διάφορες εποχές που το εμπόριο πέρασε ‘‘κρίση’’ στην Ευρώπη η οικονομία των χωρών που διαπράττουν τις εμπορικές συναλλαγές μπορεί να αποδειχθεί καθοριστική για τις πετυχημένες διαδικασίες εμπορίου. Σύμφωνα με τον Κουφάρη (2010), η οικονομική κρίση δε συνδέεται άμεσα με την πτώση του αποθέματος των μετρητών που παράγονται από τα τραπεζικά ιδρύματα, αλλά κυρίως με την αισθητή μείωση της οικονομικής δραστηριότητας που παρατηρείται σε ένα συγκεκριμένο τόπο ή σε μία χώρα. Σε αυτές τις δραστηριότητες

συμπεριλαμβάνονται και μακροοικονομικά μεγέθη της οικονομίας και συμπεριλαμβάνονται σε μεγάλο βαθμό και οι εμπορευματικές συναλλαγές, καθώς αποτελούν ένα σύνολο μακροοικονομικών παραμέτρων. Ένας από τους σημαντικότερους δείκτες που συμπεριλαμβάνονται στις εμπορευματικές συναλλαγές και συνδέεται άμεσα με την οικονομική δραστηριότητα είναι οι επενδύσεις μίας χώρας που μπορούν να συμπαρασύρουν όλα τα οικονομικά μεγέθη και τις δραστηριότητες μίας χώρας. Επίσης άλλες παράμετροι που συμπεριλαμβάνονται στις εμπορικές συναλλαγές και επηρεάζουν την οικονομία είναι τα εξής :

- 1) Η απασχόληση του ανθρώπινου δυναμικού μίας χώρας. Συγκεκριμένα η ανάπτυξη αυξημένης εμπορευματοποίησης κάποιων αγαθών σε μία χώρα μπορεί να είναι αποτέλεσμα για το άνοιγμα πολλών θέσεων εργασίας σε έναν τομέα και να θέσει τις βάσεις για την ανάπτυξη της οικονομίας, σημαντικότερο αποτέλεσμα σε αυτήν τη μείωση της ανεργίας.
- 2) Η διαχείριση των εθνικών προϊόντων τόσο εντός όσο και εκτός της χώρας. Η διαχείριση των προϊόντων έχει να κάνει κυρίως με μεθόδους επεξεργασίας της παραγωγής, επεξεργασίας, μεταφοράς και διανομής των αγαθών. Αυτές οι διαδικασίες αποτελούνται στη σύγχρονη εποχή από μεθόδους που είναι τεχνολογικά και επιστημονικά ανεπτυγμένες και στοχεύουν στην βελτίωση της διαχείρισης των προϊόντων. Σημαντικό ρόλο σε αυτήν την κατεύθυνση παίζουν οι επενδύσεις που γίνονται κατά το στρατηγικό σχεδιασμό των επιχειρήσεων με σκοπό να διαχειρίζονται και να προβαίνουν σε κατάλληλες δραστηριότητες των αγαθών ή των υπηρεσιών που προωθούν μέσω της εφοδιαστικής αλυσίδας. Η ανάπτυξη μεθόδων που στηρίζονται σε μαθηματικά πρότυπα και οικονομικές μοντελοποιήσεις για την προώθηση των προϊόντων μέσα στα πλαίσια μίας αλυσίδας εφοδιασμού από τους λιανέμπορους, τους μεσάζοντες μέχρι τον τελικό καταναλωτή αποτελεί μεγάλης οικονομικής σημασίας για τις επιχειρήσεις εμπορίου και για τη συνολική οικονομική πρόοδο αυτών και θα αναλυθεί εκτενέστερα σε επόμενο κεφάλαιο.
- 3) Η διαχείριση των τιμών των προϊόντων. Η διαχείριση των τιμών είναι ένα ακόμα ζήτημα που συνδέεται άμεσα με την οικονομία ενός κράτους, ενός ανταγωνιστικού κύκλου επιχειρήσεων ή μίας περιοχής γενικότερα. Η ανάπτυξη της σωστής τιμολόγησης των αγαθών που προωθούνται μέσω των εμπορευματικών συναλλαγών μπορεί να αποβεί καθοριστική για μεθόδους

που είναι κυρίαρχες στα πλαίσια του εμπορίου, όπως η πρόβλεψη της ζήτησης, η δυναμικότητα της παραγωγής και η τελική κατανάλωση ενός προϊόντος.

- 4) Οι επενδύσεις που πραγματοποιούνται στην χώρα. Η πραγματοποίηση επενδύσεων στη χώρα είναι ένα κομμάτι που μπορεί να βοηθήσει, τόσο στην ανάπτυξη των τριών παραπάνω παραγόντων, αλλά να δημιουργήσει νέες επιστημονικές και αναπτυξιακές προοπτικές για τις εμπορικές συναλλαγές και την οικονομία ενός τόπου. Η καινοτομία που μπορεί να φέρουν είναι καθοριστική, καθώς μπορεί να δημιουργηθεί νέα δυναμικότητα στην αγορά και να αναπτυχθούν όλες οι λειτουργίες που υπάρχουν σε όλα τα στάδια του εμπορίου, αλλά και άλλα στάδια που προηγούνται αυτού, όπως το στάδιο της παραγωγής και να ωφελήσουν και την ανάπτυξη του εμπορίου έμμεσα.

Σύμφωνα με την ερμηνεία της Ευρωπαϊκής επιτροπής για το ρόλο που μπορεί να παίξει μία οικονομική κρίση στην οικονομία του εμπορίου και στη μεταβολή της δραστηριότητας του, επισήμανε ότι οι κύριες φάσεις που μπορεί να περάσει η οικονομία είναι δύο και συγκεκριμένα είναι η φάση της καθόδου, όταν δηλαδή η φάση της οικονομικής δραστηριότητας βρίσκεται σε μία συνεχή συρρίκνωση και η φάση της ανόδου, που είναι η φάση κατά την οποία επιτυγχάνεται η ανάπτυξη των παραπάνω παραμέτρων που σχολιάστηκαν με επιτυχή τρόπο.

Όπως γίνεται αντιληπτό, ύστερα από έρευνες που έχουν γίνει από τη τμήμα οικονομίας και εμπορίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναδεικνύεται ότι αυτές οι διαδοχικές αυξομειώσεις της οικονομικής δραστηριότητας λέγονται κυκλικές διακυμάνσεις ή οικονομικοί κύκλοι.. Ύστερα από στατιστικές έρευνες που έχουν προκύψει με ανάλυση οικονομικών στοιχείων από διάφορες επιχειρήσεις σε χώρες της Ευρωπαϊκής ένωσης αποδεικνύεται ότι τέτοιοι οικονομικοί κύκλοι διαρκούν περίπου από 7 έως 11 χρόνια. (European Commision, 2009)

Είναι εντούτοις σημαντικό να αναλυθεί ο τρόπος που επηρεάζονται οι επιχειρήσεις εμπορίου από μία πιθανή μακρόχρονη οικονομική κάθοδο που έχει ως αποτέλεσμα την μείωση της εμπορικής δραστηριότητας και υπάρχει κίνδυνος για πολλές επιχειρήσεις εμπορίου να μην μπορέσουν να αντέξουν οικονομικά στον υψηλό ανταγωνισμό και στην μείωση της ζήτησης. Η γνώση των παραγόντων που επηρεάζονται από αυτές τις οικονομικές διακυμάνσεις είναι κύριο μέλημα των

εμπορικών επιχειρήσεων που διαπράττουν εμπορικές συναλλαγές με σκοπό να μπορέσουν να αντιδράσουν στην αλλαγή των παραμέτρων εμπορίου και να διατηρήσουν ένα συνολικό κέρδος για την επιχείρησή τους. (Πουρνάρα Σοφία, 2012)

Συνεπώς η ανάπτυξη των αιτίων, των χαρακτηριστικών καθώς και των επιπτώσεων που μπορεί να έχει η οικονομία μίας χώρας στις επιχειρήσεις που διαπράττουν εμπορευματικές συναλλαγές είναι ένα πολύ σημαντικό κομμάτι στην προσπάθεια αντιμετώπισης ενός οικονομικού κινδύνου για τις εμπορευματικές συναλλαγές τόσο στον Ελλαδικό χώρο όσο και για κάθε άλλη χώρα που μπορεί να επηρεαστεί από μία οικονομική μεταβολή ή μία κρίση στην οικονομία της. Κάποια από τα χαρακτηριστικά που μπορούν να επηρεάσουν τις εμπορευματικές συναλλαγές και συνδέονται άμεσα με την οικονομία μίας χώρας ή ενός κοινωνικού συνόλου ειδικότερα είναι τα εξής : (Πουρνάρα Σοφία, 2012)

- 1) Διαταραχές στην ομαλή ζωή μίας ευρύτερης κοινωνίας λόγω εξωγενών παραγόντων, όπως η μεταβολή του εισοδήματος μίας μεγάλης μερίδας πολιτών ή η απαρχή ενός πολέμου που μπορεί να επηρεάσει τις καταναλωτικές και άλλες συνήθειες μίας κοινότητας ή ενός λαού σε μία χώρα. Η ύπαρξη διαφόρων τέτοιων αλλαγών στη καθημερινή ζωή ενός μεγάλου αριθμού πολιτών μπορεί να οδηγήσει στην μεταβολή της ζήτησης διαφόρων αγαθών ή υπηρεσιών και κατά συνέπεια να επηρεαστεί η επιτυχία των εμπορευματικών συναλλαγών, καθώς η μείωση της ζήτησης μπορεί να αποτελέσει ανασταλτικό παράγοντα για τη κατανάλωση των προϊόντων, ειδικότερα από εξωτερικούς εμπορικούς φορείς του διεθνούς εμπορίου. Η διαδικασία μεταφοράς των αγαθών και το υψηλό κόστος μπορεί να μην δίνουν τη δυνατότητα στους πολίτες να μπορέσουν να τα αγοράζουν και οι εμπορευματικές συναλλαγές διεθνούς εμπορίου να μειωθούν ή ακόμα και να εξαφανιστούν σε έναν τόπο που βιώνει αυτή την αλλαγή στη κοινωνική λειτουργία και στις κοινωνικές δομές.
- 2) Ραγδαίες μεταβολές στις συνθήκες της αγοράς αγαθών και μεταβολή στην τιμολόγησή τους. Το παραπάνω ζήτημα μπορεί να αποτελέσει ανασταλτικό παράγοντα για την ύπαρξη βιώσιμων τιμών πώλησης για εταιρείες που διαπράττουν διεθνές εμπόριο και ως αποτέλεσμα οι τιμές των αγαθών να είναι υψηλότερες. Επίσης η μείωση του ανταγωνισμού λόγω αυτών των

μεταβολών, μπορεί να εισάγει περισσότερες εταιρείες και φορείς εμπορίου που προέρχονται από την τοπική κοινωνία και αυτό να επηρεάσει αρνητικά τις τιμές που πολλές φορές λειτουργούν ως “πλαφόν” για την ανάπτυξη του ανταγωνισμού. Συνεπώς οι χαμηλές τιμές αγαθών είναι ένα φαινόμενο που μπορεί να προκύψει, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της απαρχής μίας οικονομικής κρίσης που εισάγει αίσθημα αβεβαιότητας στο οικονομικό σύστημα μίας χώρας.

3) Υψηλό αίσθημα αβεβαιότητας κινδύνου και ανασφάλειας για την οικονομική λειτουργία των αγορών σε μία συγκεκριμένη χώρα που βιώνει μεταβολές στην οικονομική της δραστηριότητα. Αυτό είναι ένα από τα πιο δυσμενή χαρακτηριστικά για μία χώρα που διαπράττει εμπορευματικές συναλλαγές και κυρίως για τις συναλλαγές που διαπράττει στο διεθνές εμπόριο και προς άλλες χώρες. Η αβεβαιότητα αυτή μπορεί να δημιουργήσει την παντελώς απουσία συνεργασιών με φορείς που συμμετέχουν στις διαδικασίες εμπορίου, λόγω της ανασφάλειας που παρέχει στη διαδικασία εμπορίου το οικονομικό περιβάλλον της χώρας. Συνεπώς για μία εταιρεία εμπορίου αυτό μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα όπως :

- i) η δυσκολία παροχής δανείων από τράπεζες για την ευκολότερη διαδικασία εξυπηρέτησης μεταξύ των συνεργατών της,
- ii) η απουσία δυνατότητας συνεργασίας με δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις μεταφορών με σκοπό μία μακροπρόθεσμη συνεργασία για τη διενέργεια των εμπορευματικών συναλλαγών.
- iii) Η μείωση του κύκλου εργασιών λόγω της απουσίας ενδιαφερομένων για ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού σε τέτοιες θέσεις εργασίας.
- iv) Οι μαζικές απολύσεις εργαζομένων από την επιχείρηση αυτή, που μπορεί να έχουν σημαντικές συνέπειες στο “brand name” των προϊόντων και εμμέσως να υπάρχει μείωση στη ζήτηση και μείωση στο εμπόριο

4) Δυσφήμιση της οικονομίας που έχει επίπτωση στις επιχειρήσεις εμπορίου της χώρας, από φορείς που επηρεάζουν την γνώμη του κοινωνικού συνόλου. Συγκεκριμένα σε περιόδου οικονομικής καθόδου, το κύριο μέσο που μπορεί να επηρεάσει τη γνώμη του κοινωνικού συνόλου και να εξαλείψει την

αξιοπιστία των καταναλωτών είναι τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Αυτή η δυσφήμιση που μπορεί να έχει το οικονομικό σύστημα μίας χώρας μπορεί να επηρεάσει καταλυτικά τις εμπορευματικές συναλλαγές και την ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου μίας χώρας, καθώς μειώνεται η αξιοπιστία του εμπορίου, όσον αφορά την ποιότητα των αγαθών, το χρόνο παράδοσης, την τελική παράδοση των αγαθών και την επιτυχημένη συνεργασία και ικανοποίηση του τελικού χρήστη με την εταιρεία παραγωγής.

Με σκοπό να παρουσιαστούν κάποιες από τις περιόδους που εμφανίστηκαν διάφορες τέτοιες επιπτώσεις σε χώρες που διεξήγαγαν διεθνές εμπόριο, αξίζει να σημειωθούν κάποιες από τις μεγάλες διεθνείς οικονομικές κρίσεις που επηρέασαν το χρηματοπιστωτικό σύστημα των χωρών και κατ'επέκταση και τους φορείς του εμπορίου. Συγκεκριμένα δύο από τις κυριότερες κρίσεις του διεθνούς οικονομικού συστήματος που επηρέασαν άμεσα κάποιες μικρές οικονομίες ήταν οι εξής :

- 1) Το οικονομικό “κραχ” του 1929 που επηρέασε το συνολικό οικονομικό σύστημα και αποτέλεσε ένα σημαντικό πλήγμα για τις εμπορικές συναλλαγές των μικρών χωρών που δεν διέθεταν δικό τους οικονομικό τραπεζικό σύστημα. Η κρίση αυτή επηρέασε όλους τους τομείς της οικονομίας, καθώς ο κόσμος άλλαξε επίπεδο λειτουργίας και ήταν ανάγκη να γίνει μία νέα αρχή τόσο για το διεθνές εμπόριο, όσο και για τη βιομηχανία, τη γεωργία και άλλες διαδικασίες παραγωγής. Χαρακτηριστικό παράδειγμα της αστάθειας στο εμπόριο εκείνης της εποχής είναι οι διακυμάνσεις του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της Αμερικής που είχε τεράστιες διακυμάνσεις από το 1920 έως το 1940 έως ότου σταθεροποιηθεί. Η διεθνοποίηση του εμπορίου την εποχή εκείνη με νέες μεθόδους δεν κατάφερε να κρατήσει την οικονομική σταθερότητα σε όλους τους τομείς με αποτέλεσμα να επέλθουν οικονομικές διακυμάνσεις μέχρι να βρεθεί η αποτελεσματική λειτουργία σε μεθόδους διεθνούς εμπορίου και παραγωγής από τα εργοστάσια και τις βιομηχανίες της εποχής.

Η αδυναμία οικονομικής σταθερότητας και η ανάπτυξη νέων διεθνών αγορών που εξήγαγαν διάφορα αγαθά οδήγησαν την κεντρική τράπεζα των ΗΠΑ σε έλλειψη χρηματικού αποθέματος, με αποτέλεσμα την κατάρριψη της βάσης της οικονομικής λειτουργίας των εμπορευματικών συναλλαγών της Αμερικής που ήταν η χρηματοδότηση και η συνεργασία με τις τράπεζες. Οι διαδικασίες

συναλλαγών με τους μεσάζοντες στις χώρες της Ευρώπης, της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής έγιναν πολύ περιορισμένες και η ποσότητα εμπορίου μειώθηκε καθοριστικά.

Σύγχρονες μελέτες για τον τρόπο που αντέδρασε η τραπεζική ρευστότητα σε αυτή την κρίση και με βάση έρευνες μονεταριστών, όπως ο Μίλτον Φρίντμαν έδειξαν ότι η συντηρητική νομισματική πολιτική που δεν ένιωθε αξιοπιστία για το μέλλον των Αμερικάνικων διεθνών εμπορικών συναλλαγών ήταν το αποτέλεσμα της μεγάλης οικονομικής καθόδου του Αμερικάνικου οικονομικού συστήματος.

Εικόνα 1.4.1 : Παρουσίαση ακαθάριστου εθνικού προϊόντος της Αμερικής (Α.Ε.Π) κατά την περίοδο της διεθνούς οικονομικής κρίσης και του οικονομικού ‘‘κραχ’’. Πηγή : (USA GDP ,2006)

- 2) Η οικονομική κρίση των Τραπεζικών ιδρυμάτων του 2008, με την κατάρρευση και τις συγχωνεύσεις των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που ήταν από τα μεγαλύτερα στον κόσμο όπως οι Lehman Brothers. Η συνεχής οικονομική ανάπτυξη και η ανάπτυξη της ελεύθερης αγοράς, είχαν ως αποτέλεσμα το οικονομικό σύστημα να καταρρεύσει, λόγω του μεγάλου αριθμού παραγωγής και της έλλειψης ζήτησης που δημιούργησε μεγάλο αριθμό αποθεματικών. (Χρήστος Καμπόλης & Νικόλαος Τραυλός, 2008)

Στα πλαίσια αυτά η κρίση οδήγησε στο μεγάλο αριθμό χρεοκοπιών σε στεγαστικά δάνεια και στη φούσκα των ακινήτων το καλοκαίρι του 2006. Η κρίση αυτή μεταφέρθηκε και στις χρηματοπιστωτικές αγορές πολλών χωρών και ακολούθησε η πτώση στις εμπορευματικές συναλλαγές. Συγκεκριμένα το 2008 οι πτώσεις των χρηματοπιστωτικών αγορών ήταν οι εξής :

- 1) Κύπρος στο 72%
- 2) Ελλάδα στο 60%
- 3) Ιταλία στο 42%
- 4) Ιαπωνία στο 40%
- 5) Η.Π.Α στο 37%
- 6) Αγγλία στο 31%

Ένα ακόμα ζήτημα που φαίνεται να συνδέεται άμεσα με την οικονομία και παίζει σημαντικό ρόλο στις εμπορικές συναλλαγές είναι ο τομέας των μεταφορών και οι εταιρείες που συνεργάζονται με τις επιχειρήσεις εμπορίου. Αυτή η σύνδεση των εταιρειών μεταφοράς που στην ουσία είναι οι σύγχρονες εταιρείες “logistics” συνδέονται άμεσα με οικονομικούς παραμέτρους μίας χώρας και επηρεάζουν αισθητά τις εμπορευματικές συναλλαγές. Μεγαλύτερη ανάλυση για τον τρόπο που επιδρούν θα γίνει σε επόμενο κεφάλαιο. (Βαστάρδης Γεώργιος, Ταξιάρχης Μηνάς, 2014)

1.5 Είδη μεταφορών και μέθοδοι επίτευξης εμπορευματικών συναλλαγών – εμπορευματικά κέντρα, logistics κλπ.

Αφού αναλύθηκε ο ρόλος της οικονομίας και άλλοι συγγενικοί παράγοντες που επηρεάζουν τις εμπορευματικές συναλλαγές είναι ανάγκη να μελετήσουμε τα είδη επίτευξης των εμπορευματικών συναλλαγών για να αναδειχθούν όλες οι μέθοδοι επίτευξης πετυχημένων επιχειρησιακών δράσεων κατά το εγχώριο και το διεθνές εμπόριο.

Οι εμπορευματικές συναλλαγές στηρίζονται στο σύστημα μεταφορών που μπορεί και βοηθάει τις διαδικασίες εμπορίου μεταξύ των χωρών. Για αυτό το λόγο από την έναρξη χρήσης των μεταφορών για τη διεξαγωγή του εμπορίου, έχει γίνει αντιληπτή η ανάγκη σχεδιασμού και υλοποίησης υποσυστημάτων μεταφορών, που θα ανταποκρίνονται με αξιοπιστία και ασφάλεια για τις ανάγκες που θέτει το εμπόριο. Η

πολυπλοκότητα στις λειτουργίες των μεταφορών, λοιπόν και τα προβλήματα που μπορούν να παρουσιαστούν λόγω φυσικών ή τεχνητών παραγόντων μπορεί να θέσουν άμεσες προκλήσεις στα ζητήματα του διεθνούς, αλλά και του τοπικού εμπορίου. (Βαστάρδης Γεώργιος, Ταξιάρχης Μηνάς, 2014)

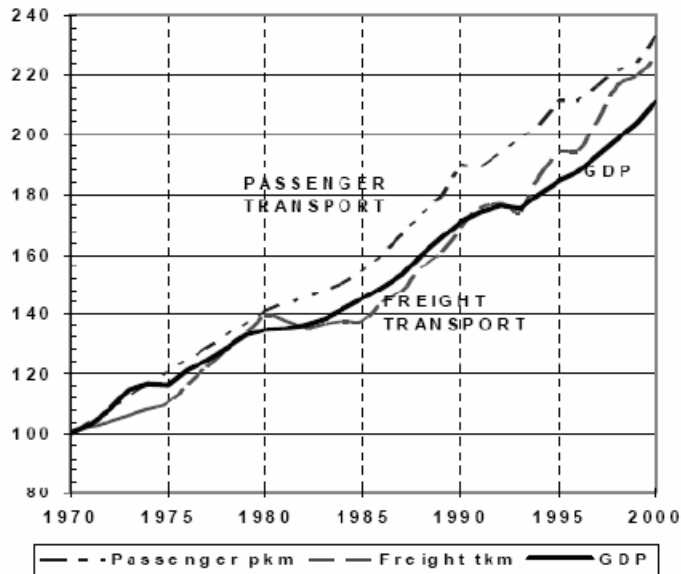
Σε αυτό το ζήτημα εισάγεται και ο λόγος ύπαρξης των εμπορευματικών κέντρων που θα αναλυθεί παρακάτω και ένας από τους κύριους σκοπούς είναι να απλοποιούνται οι διαδικασίες μεταφοράς με την διανομή του εμπορίου σε μικρότερα υποσυστήματα μεταφοράς που έχουν ως κύρια πηγή τα εμπορευματικά κέντρα. Κατά συνέπεια η σωστή λειτουργία και συνεργασία των μεταφορών σε σύνδεση με τα διάφορα εμπορευματικά κέντρα είναι σημαντική για τη διακίνηση του εμπορίου με τις βέλτιστες πρακτικές. (Baker Peter, (2004)

Συγκεκριμένα όσον αφορά τις χώρες της Ε.Ε, παρατηρείται μία σχέση ανάμεσα στις μετακινήσεις και στις μεταφορές επιβατών και αγαθών και στην ανάπτυξη της οικονομίας την τελευταία τριακονταετία. Κατά συνέπεια γίνεται αντιληπτό ότι χώρες με μεγάλο δίκτυο μεταφορών τόσο στον εγχώριο χώρο όσο και διεθνώς έχουν μεγαλύτερες δυνατότητες για διαδικασίες εμπορίου. Στην Εικόνα 1.5.1 αναδεικνύεται η καθοριστική αύξηση των επιβατικών και εμπορευματικών μετακινήσεων σε σχέση με την αύξηση του Α.Ε.Π για την Ε.Ε από την περίοδο του 1970 έως του 2000. Συνεπώς η ανάπτυξη των μεταφορών κατά την τεχνολογική ανάπτυξη εκείνης της περιόδου βοήθησε κατά πολύ την ανάπτυξη του εμπορίου κυρίως σε διεθνές επίπεδο για τις χώρες της Ε.Ε. Αυτές οι διαδικασίες μεταφορών συμπεριλαμβάνουν ένα σύνολο μεταφορικών μέσων με τα οποία μπορούν να γίνουν οι μετακινήσεις διαφόρων αγαθών. Συγκεκριμένα οι μεταφορές περιλαμβάνουν τα παρακάτω είδη :

(Baker Peter, (2004)

- 1) Οδικές μεταφορές.
- 2) Σιδηροδρομικές μεταφορές
- 3) Θαλάσσιες μεταφορές

Σύμφωνα με στοιχεία της Ε.Ε φαίνεται ότι οι εμπορευματικές μεταφορές της Ε.Ε αναπτύχθηκαν πιο αργά σε σχέση με το Α.Ε.Π έως το 1990, αλλά τα επόμενα 10 χρόνια αυξήθηκαν καθοριστικά, λόγω της βελτίωσης των μεταφορών που θα αναλυθεί η λειτουργία τους παρακάτω.

Εικόνα 1.5.1 : Απεικόνιση των μεταφορών και του Α.Ε.Π της Ευρωπαϊκής ένωσης για την περίοδο 1970-2000.

Η ανάπτυξη των εμπορευματικών συναλλαγών όμως και η ευκολότερη μετακίνηση των διαφόρων αγαθών εμπορίου, ήταν αποτέλεσμα ενός συνόλου παραμέτρων που αναπτύχθηκαν στα τέλη του 20^{ου} αιώνα και συνέχισαν να αναπτύσσονται έως και σήμερα. Κάποια από αυτά τα ζητήματα που βοήθησαν την επίτευξη της αύξηση του εμπορίου ήταν τα εξής :

- 1) Η δημιουργία περισσότερων κέντρων εμπορίου σε σημεία που ήταν σημαντικοί σταθμοί μεταφοράς των αγαθών ωφέλησε στην ευκολότερη μετακίνηση των αγαθών και στην μείωση των μεταφορικών δρομολογίων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να μειωθούν οι ανάγκες μεταφορών και να μειωθεί το συνολικό κόστος μεταφοράς των εμπορευματικών αγαθών. Κατά συνέπεια η μείωση στο κόστος μεταφοράς ωφέλησε στις επιχειρήσεις διεθνούς εμπορίου, καθώς η τιμολόγηση των αγαθών στον τελικό καταναλωτή ήταν μικρότερη.
- 2) Η μεταφορά ημιτελών προϊόντων, λόγω δυνατότητας τελειοποίησης ενός προϊόντος σε ένα άλλο εμπορευματικό κέντρο ωφέλησαν στη ταχύτητα και στην ασφάλεια των μεταφορών, καθώς η επεξεργασία των προϊόντων του εμπορίου γίνονταν σταδιακά και όχι από το πρώτο κέντρο παραγωγής των αγαθών. Η ταχύτητα μεταφοράς αυξήθηκε λόγω των επιμέρους διαδικασιών παραγωγής και επεξεργασίας και το κόστος μεταφοράς μειώθηκε. Αυτή η

διαδικασία ωφέλησε στις μεθόδους ικανοποίησης του χρόνου παραγγελίας στους καταναλωτές από τη βιομηχανία και είχε ένα θετικό αντίκτυπο στην αύξηση της ζήτησης.

- 3) Η ανάπτυξη διαφόρων πληροφοριακών συστημάτων επικοινωνίας των διαφόρων εμπορευματικών κέντρων, καθώς και των μεταφορών που εμπεριέχονταν σε μία εφοδιαστική αλυσίδα ενός εμπορευματικού αγαθού έδωσαν καλύτερες μεθόδους ικανοποίησης της ζήτησης σε ικανοποιητικούς χρόνους. Τα συστήματα αυτά πλέον χρησιμοποιούν μαθηματικά μοντέλα που μπορούν και βελτιστοποιούν τις διαδικασίες εμπορίου, με διάφορες μεθόδους υπολογισμού του κατάλληλου αποθέματος ασφαλείας και πρόβλεψης της ζήτησης.
- 4) Η ανάπτυξη νέων τεχνολογιών βελτίωσε του παράγοντες παραγωγής και δυναμικότητας πολλών διεργασιών, με αποτέλεσμα η παραγωγή να αυξάνει την ποσότητα του εμπορίου για μία συγκεκριμένη μεταφορά που έχει προκαθορισμένο χρόνο και να δημιουργεί ευκολότερα απόθεμα ασφαλείας. Με αυτόν τον τρόπο το κόστος μεταφοράς μίας μονάδας ενός προϊόντος μειώθηκε εκθετικά λόγω της ανάπτυξης της τεχνολογίας. Όπως γίνεται αντιληπτό λοιπόν η ολοκλήρωση του κόστους της μεταφοράς και της διανομής των εμπορευματικών αγαθών είναι συνάρτηση όλων των διαδικασιών από την παραγωγή έως τον τελικό καταναλωτή.

Η ανάπτυξη των εμπορευματικών κέντρων ήταν απαραίτητη για την εξέλιξη των εμπορευματικών συναλλαγών και την ικανοποίηση όλων των παραπάνω παραγόντων που περιγράφηκαν. Στα πλαίσια λειτουργίας αυτών των κέντρων επιτυγχάνεται η λειτουργία μίας σειράς από υπηρεσίες που συμπεριλαμβάνονται στον όρο “logistics” και βοηθούν στην οικονομική ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου, λόγω της καλύτερης οργάνωσης και αξιοπιστίας των διαφόρων εμπορευμάτων. Συγκεκριμένα υπηρεσίες “logistics” που συμπεριλαμβάνονται στα πλαίσια ύπαρξης των εμπορευματικών κέντρων είναι οι εξής : (Παπαδημητρίου Σ., Σχινάς , Ο., 2004)

- 1) Υπηρεσίες αποθήκευσης και παρακολούθησης των αποθεμάτων. Οι διαδικασίες αποθήκευσης και παρακολούθησης των εμπορευμάτων είναι πολύ σημαντικές για την ύπαρξη ασφάλειας κατά την μεταφορά ενός αποθέματος όπως ακριβώς έχει σχεδιαστεί. Πολλές φορές υπάρχουν εμπορευματικές συναλλαγές που μεταφέρουν κάποια εμπορεύματα ιδιαίτερα ευπαθή που

χρειάζονται ειδικές συνθήκες μεταφοράς, όπως είναι τα τρόφιμα και τα φάρμακα. Επίσης προϊόντα εύθραυστα είναι ανάγκη να μεταφέρονται σε ειδικές συσκευασίες με σκοπό την προστασία τους. Η ύπαρξη πληροφοριακών συστημάτων που ενημερώνουν τους μεταφορείς και όλους τους μεσάζοντες σε μία εφοδιαστική αλυσίδα, μπορεί να γλιτώσουν από τα κόστη ζημίας κατά την μεταφορά εμπορικών συναλλαγών.

- 2) Υπηρεσίες συναρμολόγησης και συσκευασίας. Οι υπηρεσίες αυτές δημιουργήθηκαν για δύο κύριους λόγους. Αρχικά οι εταιρείες εμπορίου ήθελαν να απαλλαγούν από το επιπρόσθετο κόστος συναρμολόγησης των προϊόντων από το ανθρώπινο δυναμικό της εταιρείας και να δώσουν αυτήν την ευθύνη είτε στον ίδιο τον καταναλωτή είτε σε άλλους εξωτερικούς συνεργάτες που εργάζονταν με χαμηλότερο κόστος. Η άλλη παράμετρος ήταν ότι το κόστος μεταφοράς για υλικά που δεν είναι συναρμολογημένα είναι κατά πολύ μικρότερο καθώς ο χωροταξικός σχεδιασμός στο μέσο μεταφοράς είναι πολύ ευκολότερος και μπορεί η μεταφορά να έχει μεγαλύτερες ποσότητες προϊόντων, σε αντίθεση με το αν ήταν συναρμολογημένα.

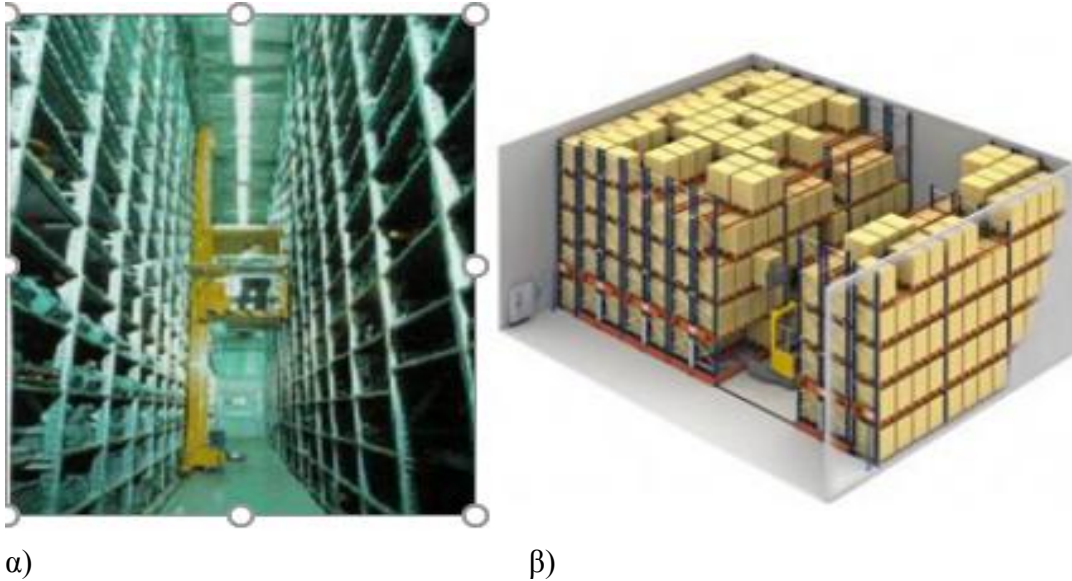
Τέλος μία νέα τεχνική που προάγει η τεχνολογία των πληροφοριακών συστημάτων είναι η παραγγελία ύστερα από έκφραση ζήτησης. Για παράδειγμα η ζήτηση επίπλων με κόκκινο χρώμα μπορεί να είναι μεγαλύτερη σε ένα εμπορικό κέντρο από τι σε ένα άλλο. Για το λόγο αυτό η βαφή των προϊόντων που προέρχονται από άλλη χώρα δεν βάφονται εξ αρχής αλλά στο εμπορικό κέντρο, με βάση ποια είναι η ζήτηση από τους καταναλωτές και τι χρώμα προτιμούν περισσότερο.

- 3) Υπηρεσίες φόρτωσης – εκφόρτωσης και μεταφοράς. Οι υπηρεσίες αυτές αφορούν κυρίως την προσεκτική παραλαβή και εναπόθεση αυτών στις αποθήκες των διαφόρων εμπορευματικών κέντρων. Η ύπαρξη των Logistics έφερε την επανάσταση στις μεθόδους φόρτωσης και εκφόρτωσης, καθώς με βάση κάποια καίρια ερωτήματα για τις εμπορικές συναλλαγές που είναι τα εξής : (Ιακώβου Ε, 2014)

- i) Τι πρόκειται να αποθεματοποιήσει μία επιχείρηση και πόσο επικίνδυνη είναι η μεταφορά του,
- ii) Σε τι ποσότητες θέλει να το αποθεματοποιήσει,

- iii) με τι κόστος,
- iv) ποιο είναι το απόθεμα ασφαλείας που θα διατηρεί η επιχείρηση και
- v) πληροφορίες σχετικά με την ασφαλή λειτουργία της αποθήκης

Με βάση αυτές τις πληροφορίες σύγχρονες μορφές αποθήκευσης, φόρτωσης και εκφόρτωσης διαφόρων εμπορικών προϊόντων έχουν φέρει την επανάσταση στην ασφάλεια αυτών των εμπορικών συναλλαγών όπως φαίνεται στην Εικόνα 1.5.2

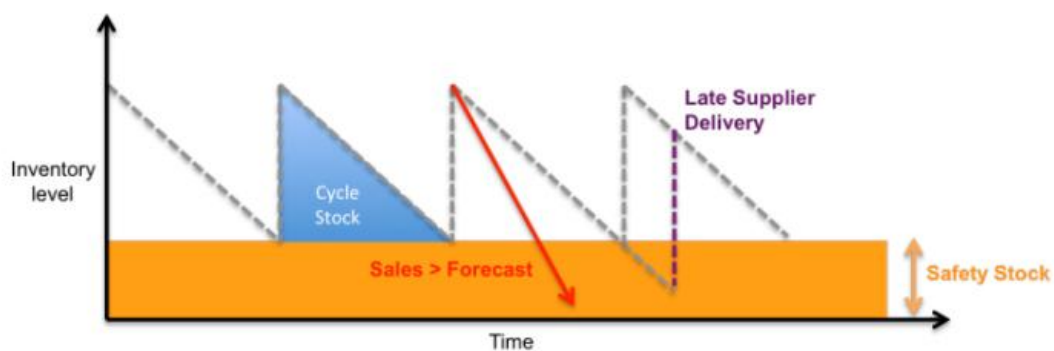

Εικόνα 1.5.2 : α) Λειτουργία ανυψωτικού μηχανήματος για την ασφαλή μεταφορά αποθέματος από κινητά ράφια, β) Σχηματική λειτουργία κινητών ραφιών σε μία μικρή αποθήκη σε ένα εμπορικό κέντρο.

- 4) Ενοικιάσεις αποθηκών και μεταφορικών οχημάτων. Η διαδικασία των logistics μπορεί να διευκολύνει την επιχειρησιακή τακτική μίας επιχείρησης εμπορίου, καθώς είναι δυνατόν η εταιρεία να νοικιάζει κάποιους χώρους στα εμπορευματικά κέντρα, ώστε να αποθηκεύει τα προϊόντα της και να δημιουργεί απόθεμα ασφαλείας κοντά σε περιοχές που διεξάγει το εμπόριο. Η ύπαρξη αυτών των αποθηκών μπορεί να αυξήσει το κέρδος της εταιρείας, καθώς τα προϊόντα μπορούν να ικανοποιούν καλύτερους χρόνο παράδοσης στον καταναλωτή, λόγω ύπαρξης σε κοντινότερη απόσταση από αυτόν, στο κοντινότερο κέντρο εμπορίου που έχει δώσει τη δυνατότητα να εκμισθώσει μέσω ‘leasing’ μία συγκεκριμένη αποθήκη.

Σύμφωνα με τον Dianel Fritsch (2015), η ύπαρξη κατάλληλου αποθέματος στις αποθήκες ανά πάσα στιγμή, μπορεί να βελτιώσει τα επίπεδα αποθέματος ασφαλείας και να μην δημιουργηθεί έλλειψη στην ικανοποίηση μίας παραγγελίας που μπορεί να είναι ένας από τους λόγους δυσφήμισης μίας εμπορικής συναλλαγής για μία εταιρεία. Όπως φαίνεται με την ύπαρξη αποθηκών σε διάφορα εμπορικά κέντρα κοντά στο σημείο διανομής, μπορεί να αποφευχθεί το φαινόμενο της ανεπάρκειας ζήτησης για ένα εμπορικό αγαθό. (Dianel Fritsch, 2015)

Εικόνα 1.5.2 : γ) Διαγραμματική παρουσίαση διατήρησης αποθέματος ασφαλείας για την ύπαρξη ορθών εμπορευματικών συναλλαγών.

- 5) Υπηρεσίες υποστήριξης και επικοινωνίας με τους φορείς συνεργασίας του εμπορίου. Συγκεκριμένα κατά τον εκτελωνισμό των προϊόντων γίνονται διαφόρων ειδών επικοινωνίες, με σκοπό να γίνει η διευθέτηση της συνεργασίας του αρχικού παραγωγού με τους μεσάζοντες και τον τελικό καταναλωτή. Κάποιες από τις υπηρεσίες που αποτελούν αυτό το στάδιο υποστήριξης των εμπορευματικών κέντρων με τον παραγωγό, είναι οι ταχυδρομικές υπηρεσίες, οι τραπεζικές υπηρεσίες, οι υπηρεσίες συντήρησης και οι υπηρεσίες εστίασης και αναψυχής του ανθρώπινου δυναμικού που διεξάγει τις μεταφορές. Η ύπαρξη πολλών εμπορευματικών κέντρων διευκολύνει τη δυνατότητα επικοινωνίας μεταξύ τους και αναπτύσσει μεθόδους που είναι απαραίτητες για την απόκτηση αξιοπιστίας για το διεθνές εμπόριο.

Παραδείγματα είναι η διαδικασία ποιοτικού ελέγχου κατά την ολοκλήρωση των μεταφορών και η δυνατότητα επισκευής τόσο των αγαθών που έχουν υποστεί κάποια βλάβη, όσο και των οχημάτων μεταφοράς που μπορεί να χρειάζονται συντήρηση. Η ύπαρξη συνεχούς ελέγχου, μπορεί να κερδίσει από ένα μεγάλο κόστος κάποιας σοβαρής βλάβης ενός οχήματος μίας εταιρείας ή ενός προϊόντος που μετακινείται σε μία μεγάλη απόσταση.

000000." . 1# . . +

Σε αυτό το ζήτημα συμπεριλαμβάνονται οι τραπεζικές συναλλαγές που γίνονται μεταξύ των διαφόρων μεσαζόντων κατά τις εμπορευματικές συναλλαγές. Η σωστή διαδικασία μεταφοράς, μέσω πολλών εμπορευματικών κέντρων, μπορεί να διευκολύνει τη συναλλακτική λειτουργία και να βελτιώσει τη συνεργασία μεταξύ των λιανέμπορων, των μεταφορικών εταιρειών και του παραγωγού που παίρνουν μέρος σε μία εμπορευματική συναλλαγή.

Επίσης ο συχνός έλεγχος κατά την μεταφορά μέσα στα διάφορα εμπορευματικά κέντρα, μπορεί να δίνει συχνές πληροφορίες στην βιομηχανία παραγωγής για την πορεία του εμπορεύματος κατά την μεταφορά του στον τελικό καταναλωτή. Αυτή η αποτελεσματική τηλεφωνική επικοινωνία ή επικοινωνία με πληροφοριακά συστήματα που παρουσιάζουν πληροφορίες για το σύνολο των αγαθών που μεταφέρονται και είναι νέος τρόπος που αναπτύσσεται για τον έλεγχο της μεταφοράς, δίνει μεγάλη αξιοπιστία και αξιολόγηση κατά την μεταφορά. Σε αυτό το ζήτημα υπάρχουν οργανωμένα κέντρα τηλεφωνικής εξυπηρέτησης και πληροφοριακά συστήματα που ασχολούνται για κάθε εμπορευματοποιημένο προϊόν ξεχωριστά. Η ευκολία εύρεσης των λαθών είναι πολύ σημαντική και μπορεί να ελαχιστοποιήσει το κόστος ζημίας για μία εταιρεία.

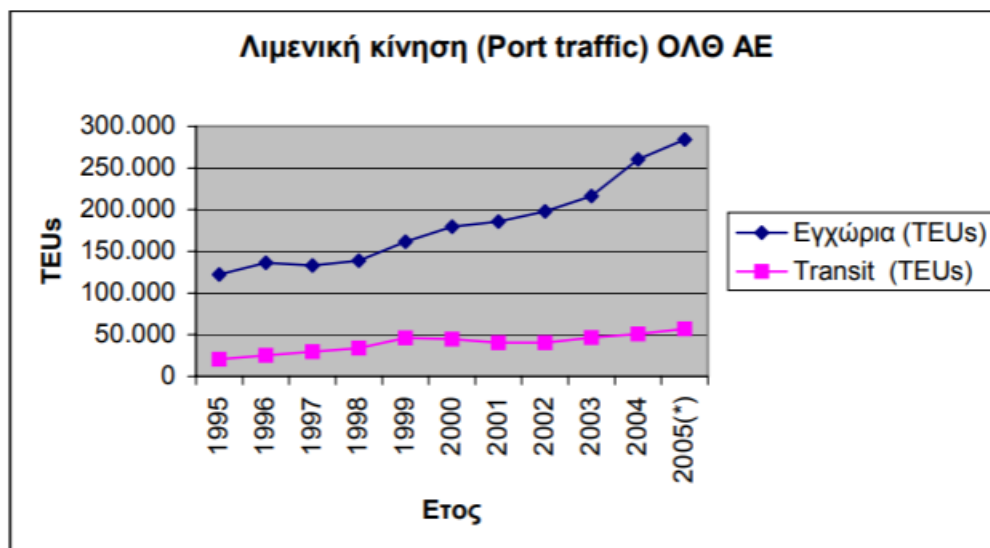
Κατά συνέπεια αναδεικνύονται οι διαδικασίες που προωθούνται κατά την ύπαρξη μεθόδων που προωθούν τα εμπορικά κέντρα και τις μεθόδους logistics που μειώνουν το συνολικό κόστος μεταφοράς, αποθήκευσης επικοινωνίας, βλαβών κλπ. Η στρατηγική σημασία των εμπορευματικών κέντρων είναι πολύ σημαντική, καθώς μπορούν να καθορίσουν την πορεία του εμπορίου και την ανάπτυξη του. Χαρακτηριστικά στοιχεία για την έρευνα της Κεντρικής

Μακεδονίας ως εμπορευματικό κέντρο δείχνουν με βάση στοιχεία του ICAP (2005), ότι η ανάπτυξη εφαρμογών Logistics έφερε δραματική αύξηση των πωλήσεων εμπορευματικών συναλλαγών από το 1998 έως το 2006. (Εικόνα 1.5.3).

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005 *	2006 *
Πωλήσεις εταιρειών 3PL (εκατ. €)	73,4	95,1	126,2	156	182,5	224,9	273,6	295,4	330,8
ετήσια αύξηση πωλήσεων (%)		29,6	32,7	23,6	17,0	23,2	21,7	8,0	12,0

Εικόνα 1.5.3 : Εξέλιξη της ελληνικής αγοράς παροχής υπηρεσιών εφοδιαστικής αλυσίδας, πηγή : ICAP (2005)

Ένα ακόμα στοιχείο για τη κίνηση των εμπορευματοκιβωτίων του ΟΛΘ που είναι ο οργανισμός λιμένα Θεσσαλονίκης, έδειξε ότι η ανάπτυξη στις διαδικασίες Logistics που επιτεύχθηκαν από τις αρχές του 1995 έως και το 2005, είχαν ως αποτέλεσμα τον τριπλασιασμό των κιβωτίων με εμπορευματικές συναλλαγές.

(*) Εκτίμηση για το 2005
Πηγή: Στατιστικό Δελτίο ΟΛΘ ΑΕ

Εικόνα 1.5.4 : Κίνηση εμπορευματοκιβωτίων σε (TEUs) , εκτός transshipment για τα έτη 1995-2006. Πηγή : (ΟΛΘ ΑΕ, 2002)

Παραπάνω στατιστικά στοιχεία για τις εμπορευματικές συναλλαγές της Ελλάδος θα αναφερθούν στο επιμέρους κεφάλαιο, απλώς η εμφάνιση αυτών

των στατιστικών έχουν σκοπό να εμφανίσουν την επίδραση των τακτικών Logistics στην ανάπτυξη του εμπορίου στην Ελλάδα και γενικότερα στο διεθνές εμπόριο. Συνεπώς συνοψίζοντας οι εμπορευματικές συναλλαγές μπορούν να επωφεληθούν από την παρουσία εμπορευματικών κέντρων μέσα στα οποία λειτουργούν οι διαδικασίες Logistics και στρατηγικές βελτιστοποίησης των εμπορικών συναλλαγών και ελαχιστοποίησης του κόστους. Οι παράμετροι που είναι σημαντικοί στη διαδικασία εκμετάλλευσης τους είναι οι εξής : (Ιακώβου Ε, 2014)

- 1) Αύξηση του κύκλου εργασιών που δραστηριοποιούνται μέσα στα πλαίσια της εφοδιαστικής αλυσίδας με σκοπό τη διευκόλυνση των εργασιών αυτών όπως οι γρήγορες μεταφορές, οι εξυπηρετήσεις συναλλαγής και η διαχείριση και επιδιόρθωση προϊόντων.
- 2) Η ενθάρρυνση για καλύτερη ικανοποίηση των παραγγελιών μέσω της διατήρησης αποθέματος.
- 3) Η ανάπτυξη διαφήμισης για την ύπαρξη των προϊόντων σε πολλά εμπορευματικά κέντρα ανά τον κόσμο.
- 4) Η ενίσχυση της εμπορίας των αγαθών των επιχειρήσεων μέσω της στρατηγικής ‘‘ηγεσίας κόστους’’, δηλαδή τη στρατηγική με την οποία στοχεύεται να ξεπεράσουν τους ανταγωνιστές και να διατηρήσουν χαμηλό κόστος και ικανοποίηση της ζήτησης.
- 5) Η οικονομικότερη και πιο οργανωμένη διείσδυση σε νέες αγορές, με τη βοήθεια των εμπορευματικών κέντρων και των σημείων αποθήκευσης και ποιοτικού ελέγχου των εμπορευμάτων για την μεγαλύτερη απόκτηση αξιοπιστίας των καταναλωτών.
- 6) Ενίσχυση της στρατηγικής γρήγορης απόκρισης στη ζήτηση, με τη βοήθεια των πληροφοριακών συστημάτων που διαπράττουν εύκολη επικοινωνία των φορέων του εμπορίου μίας επιχείρησης με τα διάφορα εμπορευματικά κέντρα.
- 7) Δημιουργία ευκαιριών και ενδυνάμωση επιχειρήσεων που θέλουν να ξεκινήσουν μία εξαγωγική διαδικασία σε κάποιο μέρος του εξωτερικού. Η εκμετάλλευση των δυνατοτήτων των Logistics μπορεί να δώσουν χαμηλό κόστος στις πρώτες διαδικασίες μεταφοράς, αποθήκευσης και διανομής των προϊόντων και να αποκτήσουν συνεργάτες που θα προωθούν τα

εμπορεύματα τους σε άλλες αγορές, ώστε να επιτευχθούν οι εξαγωγικές εμπορευματικές συναλλαγές.

- 8) Δημιουργία συνδέσεων ανάμεσα σε εμπορευματικές επιχειρήσεις, μέσα στα πλαίσια εμπορευματικών κέντρων με σκοπό τις μελλοντικές συνεργασίες για την μαζική εμπορική συναλλαγή προϊόντων που προέρχονται από άλλα μέρη μίας χώρας. Από την άλλη με σωστή ενημέρωση οι επιχειρήσεις μπορούν να ενημερώνονται για τις κινήσεις των ανταγωνιστών στα πλαίσια των εμπορικών κέντρων και να οργανώνουν το μελλοντικό στρατηγικό σχεδιασμό προώθησης και αναζήτησης καταναλωτών.

2. Στατιστικά στοιχεία των εμπορευματικών συναλλαγών της Ελλάδας την περίοδο 2000-2016

Αφού αναλύθηκε εκτενώς το θεωρητικό πλαίσιο που διέπει τις εμπορικές συναλλαγές, καθώς και η ιστορική αναδρομή των εμπορικών συναλλαγών της Ελλάδας, σε σχέση με άλλες εμπορικές συναλλαγές ανά τον κόσμο είναι ανάγκη να γίνει η παρουσίαση και ο σχολιασμός διαφόρων στατιστικών στοιχείων εμπορευματικών συναλλαγών της Ελλάδας για την περίοδο 2000-2016.

Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί ότι τα στοιχεία που παρουσιάζονται αποτελούν στοιχεία που προκύπτουν από την Ελληνική στατιστική Αρχή και μπορούν να προκύψουν χρήσιμα συμπεράσματα σχετικά με τη σύνδεση του εμπορίου με διάφορες παραμέτρους που σχολιάστηκαν στο πρώτο κεφάλαιο και παίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και την εξέλιξη του εμπορίου.

Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων πρόκειται να γίνει για τις χρονιές από το 2000-2016 και η παρουσίαση των στοιχείων που προκύπτουν γίνεται με βάση τις παρακάτω κατηγορίες :

- 1) Συνολικές εισαγωγές που διεξάγονται από άλλες χώρες
- 2) Συνολικές εισαγωγές που διεξάγονται από ενδοκοινοτικό εμπόριο
- 3) Συνολικές εξαγωγές που διεξάγονται προς άλλες χώρες
- 4) Συνολικές εξαγωγές που διεξάγονται από ενδοκοινοτικό εμπόριο

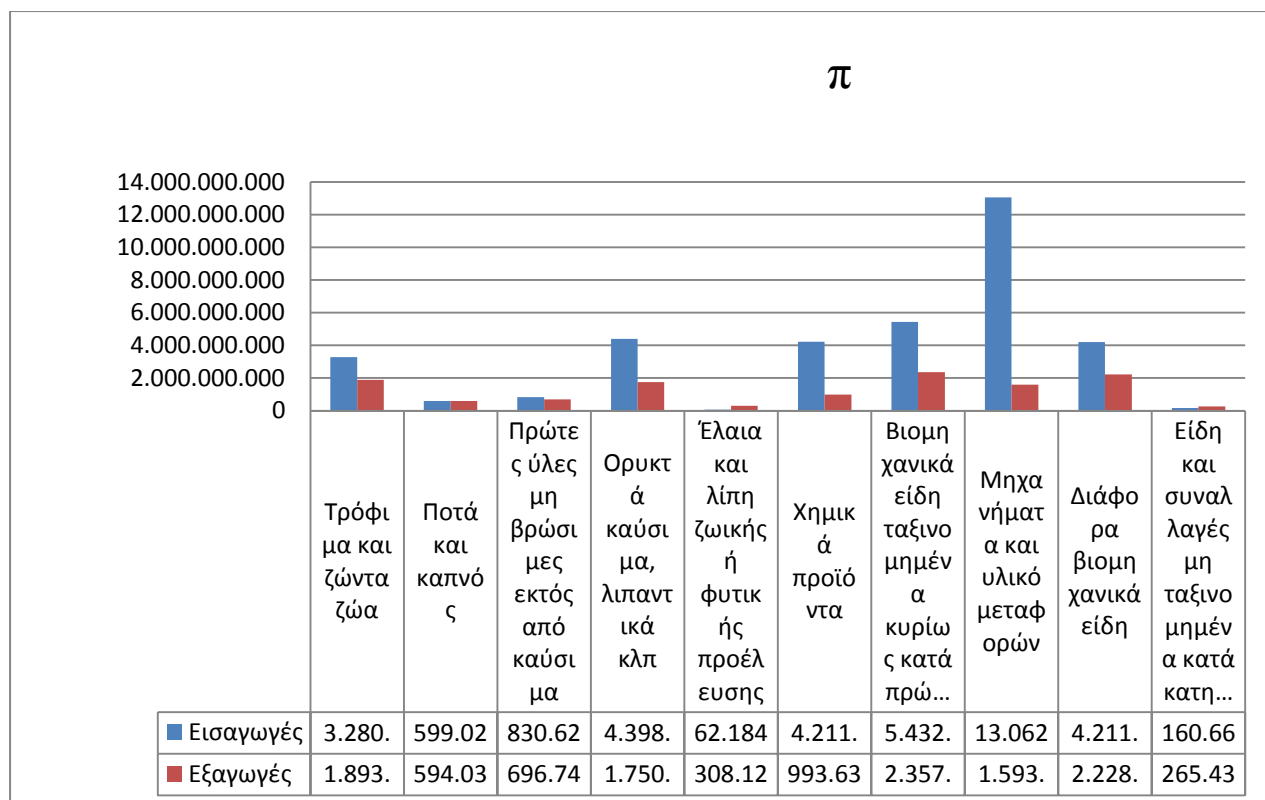
2.1 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2000

Αρχικά παρουσιάζονται τα στατιστικά στοιχεία για το έτος 2000. Όπως γίνεται αντιληπτό υπάρχει μία μεγάλη αξία εμπορίου εισαγωγών για κάποια προϊόντα όπως είναι τα μηχανήματα και υλικά μεταφορών που φτάνουν το ποσό των 13,062 δις €. Στη συνέχεια κάποιες άλλες εισαγωγές που είναι ιδιαίτερα αυξημένες είναι τα τρόφιμα και ζώντα ζώα, τα ορυκτά καύσιμα, τα χημικά προϊόντα και τα βιομηχανικά είδη με αξίες που φτάνουν αντίστοιχα τα 3,28 δις €, 4,398 δις €, 4,211 δις € και 5,432 δις €. Το σύνολο της αξίας των εισαγωγών του εμπορίου στον Ελλαδικό χώρο εμφανίζεται να βρίσκεται στο ποσό των 36,249 δις €.

Έπειτα παρουσιάζονται οι συνολικές εξαγωγές ανά είδος και φαίνεται ότι οι εξαγωγές ορυκτών καυσίμων προς άλλες τρίτες χώρες είναι πρώτες κατά την περίοδο εκείνη με αξία 1,75 δις ευρώ. Αντίστοιχα μεγάλη εξαγωγική αξία υπάρχει από το εμπόριο τροφίμων και ζώντων ζώων, τα βιομηχανικά είδη και τα μηχανήματα και υλικά μεταφορών με αξία 1,89 δις ευρώ, 2,357 δις ευρώ και 1,593 δις € αντίστοιχα. Το σύνολο των εξαγωγών είναι ίσο με 12,681 δις €.

Όπως φαίνεται λοιπόν οι αξίες των εισαγωγών που γίνονται στον Ελλαδικό χώρο είναι σχεδόν τριπλάσιες σε σχέση με τις εξαγωγές και είναι άξιο να φανεί αυτή η διαφορά κατά τα στατιστικά στοιχεία των επόμενων χρόνων.

Ενδιαφέρον έχουν και τα στοιχεία που αναδεικνύουν τη σύγκριση του ενδοκοινοτικού εμπορίου στις εισαγωγές που εμφανίζεται να είναι τα 22,1 δις ευρώ ενώ οι εισαγωγές από τρίτες χώρες είναι μόλις τα 14,1 δις ευρώ. Συνεπώς φαίνεται ότι η χώρα έχει μία ικανοποιητική παραγωγή που είναι 8 δις. € μεγαλύτερη από αυτές των ξένων χωρών.

Εικόνα 2.1.1 : Σύνολο αξίας εμπορικών συναλλαγών για το 2000

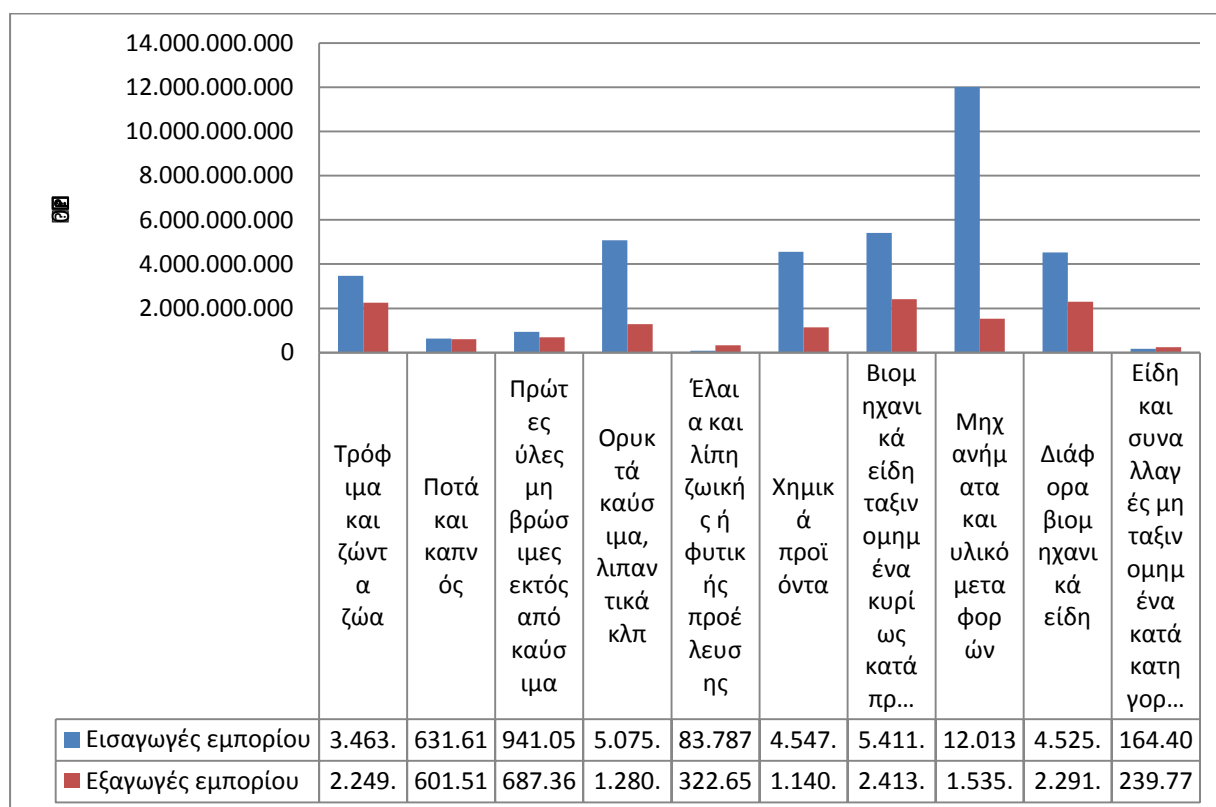
2.2 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2001

Έπειτα παρουσιάζονται τα στατιστικά στοιχεία για το 2001 με βάση το συγκεντρωτικό πίνακα που παρέχει η ΕΛΣΤΑΤ για τις εμπορικές συναλλαγές. Αναδεικνύεται μία αύξηση στις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων από τρίτες χώρες σε σχέση με το 2000, κάτι που αναδεικνύει την αύξηση των μεταφορών στον Ελλαδικό χώρο σε σχέση με το 2000. Επίσης παρατηρείται μία μικρή μείωση των εισαγωγών για τα μηχανήματα και τα υλικά μεταφορών, ενώ αυξάνονται οι εισαγωγές των ορυκτών καυσίμων.

Οι εισαγωγές των βιομηχανικών ειδών παραμένουν στα ίδια πλαίσια, όπως και οι εισαγωγές των τροφίμων και ζώντων ζώων, τα χημικά προϊόντα και τα βιομηχανικά είδη. Συγκεκριμένα οι αξίες των εισαγωγών για τα παραπάνω εμπορευματικά αγαθά φτάνει τα 3,463 δις ευρώ, τα 4,547 δις ευρώ και τα 5,411 δις ευρώ αντίστοιχα. Η αύξηση των εισαγωγών στα ορυκτά καύσιμα είναι εμφανής καθώς φτάνει τα 5,075

δισ €. Επίσης οι εισαγωγές στα μηχανήματα και είδη μεταφοράς ήταν της τάξης των 12,013 δισ €. Το σύνολο των εισαγωγών είχε αξία 36,859 δισ €. Οι εισαγωγές από το ενδοκοινοτικό εμπόριο είναι ίσες με 22,193 δισ € ενώ από τις τρίτες χώρες με 14,66 δισ €. Φαίνεται λοιπόν μία διαφορά των 7,5 δισ € που είναι μικρότερη από τη διαφορά του 2000.

Χαρακτηριστικά στοιχεία για τις εξαγωγές δίνονται από τα αποτελέσματα και παρουσιάζεται ένας μεγάλος αριθμός εξαγωγών στα τρόφιμα και ζώντα ζώα, στα βιομηχανικά είδη και στα μηχανήματα και υλικό μεταφορών, κάτι που αναδεικνύει την αύξηση των κατασκευών μεταφορών και της κτηνοτροφίας στην Ελλάδα σε σχέση με το 2000. Συγκεκριμένα η αξία των εξαγωγών αυτών ήταν 2,249 δισ ευρώ, 2,413 δισ ευρώ και 1,535 δισ ευρώ. Κάποια από τα προϊόντα που είχαν μεγάλη εμπορευματική αξία ήταν τα ποτά και ο καπνός με 0,601 δισ ευρώ, οι πρώτες ύλες με 0,687 δισ ευρώ τα έλαια και λίπη με 0,322 δισ ευρώ. Το σύνολο των εξαγωγών είχε αξία 12.76 δισ € αυξημένο κατά 0,08 δισ € σε σχέση με το 2000.

Εικόνα 2.2.1 : Σύνολο αξίας εμπορικών συναλλαγών εισαγωγών και εξαγωγών για το 2001 ανά είδος

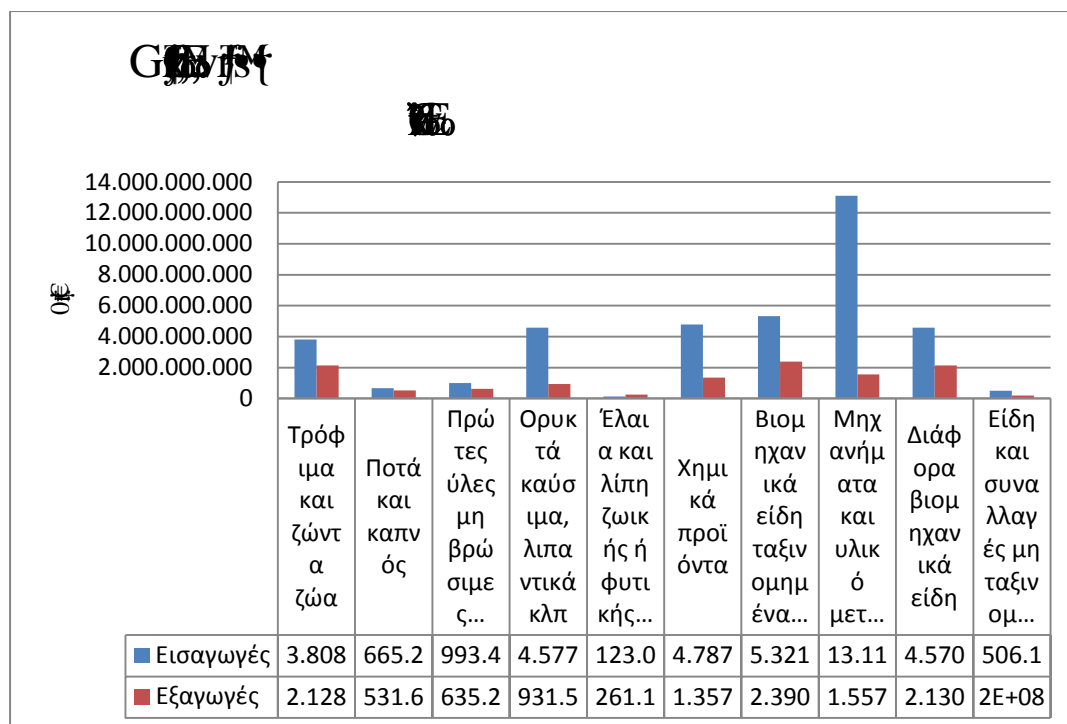
2.3 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2002

Τα στατιστικά στοιχεία των συναλλαγών για το 2002 παρουσιάζουν σε γενικές γραμμές ίδια μορφή, αλλά υπάρχουν κάποιες μειώσεις σε κάποιες εμπορευματικές συναλλαγές και αυξήσεις σε άλλες, κυρίως στο πλαίσιο των εισαγωγών.

Συγκεκριμένα το εισαγωγικό εμπόριο των τροφίμων και των ζώντων ζώων αυξήθηκε στα 3,808 δις € σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 10%, οι εισαγωγές των ορυκτών καυσίμων, λιπαντικών κλπ. αυξήθηκε και έφτασε τα 4,577 δις €, τα χημικά προϊόντα έφτασαν τα 4,787 δις €, τα βιομηχανικά είδη έφτασαν τα 5,321 δις €. Επίσης η μεγαλύτερες εμπορικές συναλλαγές αυξήθηκαν περαιτέρω στο εισαγωγικό κομμάτι, καθώς τα μηχανήματα και τα υλικά μεταφορών αυξήθηκαν στα 13,111 δις ευρώ σημειώνοντας πολύ σημαντική αύξηση της τάξης του ενός δις €. Στο σύνολο της αξίας τους οι εισαγωγές είχαν αξία 38,465 δις €.

Από την άλλη οι εξαγωγές φαίνεται ότι έχουν και αυτές μεταβολές με τα τρόφιμα και τα ζώντα ζώα να φτάνουν τα 2,128 δις €, τα βιομηχανικά είδη ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη να φτάνουν τα 2,39 δις € και τα διάφορα βιομηχανικά είδη τα 2,13 δις €. Επίσης παραμένει σε χαμηλά πλαίσια η εξαγωγική δυνατότητα για τα έλαια και λίπη με 0,261 δις € αξίας και τα ποτά και τον καπνό με 0,531 δις €.

Το σύνολο της αξίας των εξαγωγών ανέρχεται στα 12,12 δις ευρώ ενώ το σύνολο των εισαγωγών ανέρχεται στα 38,465 δις €. Φαίνεται συνεπώς η μεγάλη αύξηση της εισαγωγικής δραστηριότητας που αυξήθηκε σχεδόν κατά 1,6 δις € σε σχέση με το 2001.

Εικόνα 2.3.1 : Σύνολο αξίας εμπορικών συναλλαγών εισαγωγών και εξαγωγών για το 2002 ανά είδος.

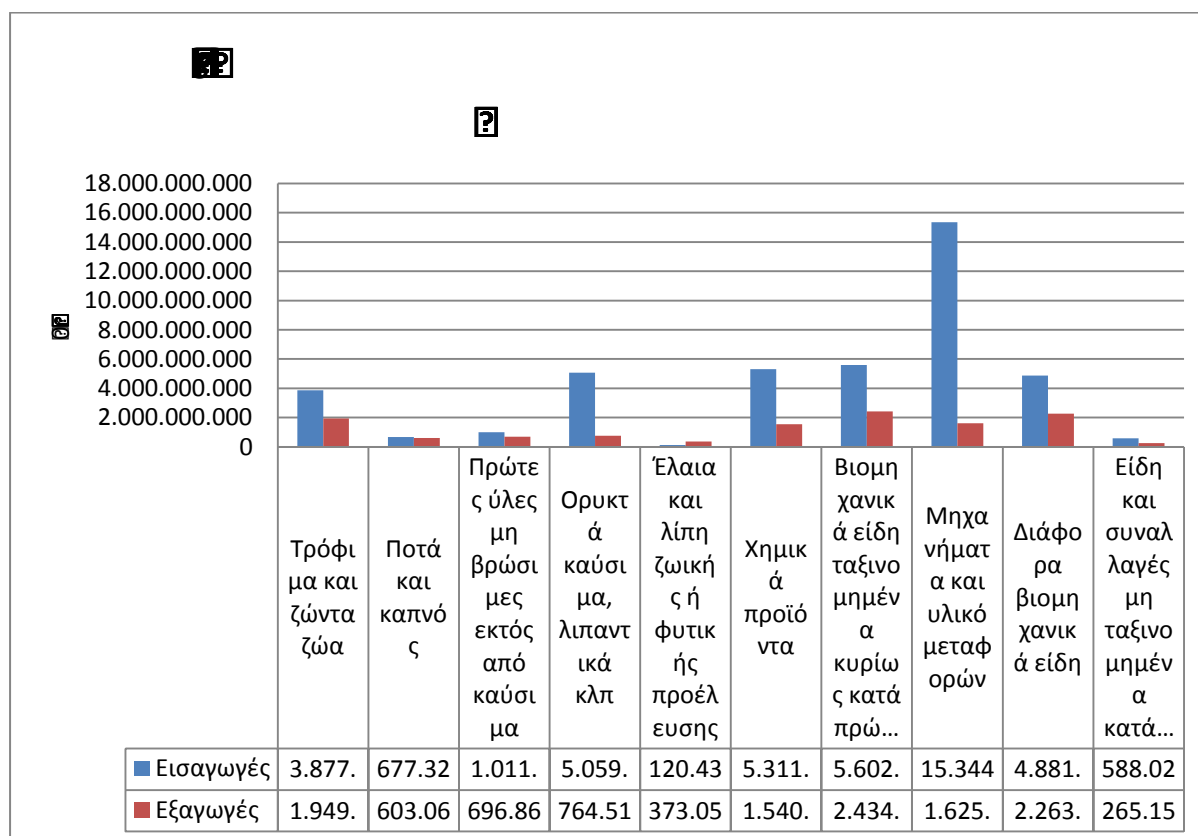
2.4 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2003

Τα στατιστικά στοιχεία που υπάρχουν για τις εμπορικές συναλλαγές του 2003 ανά κατηγορία φαίνεται ότι εμφανίζουν σημαντικές διαφορές με αυτά του προηγούμενου χρόνου, ειδικά στον τομέα των εισαγωγών.

Συγκεκριμένα φαίνεται ότι υπάρχει μία αισθητή και συνεχόμενη αύξηση για διάφορα εμπορευματικά προϊόντα όπως είναι τα τρόφιμα και ζώντα ζώα που έχουν αξία 3,877 δις € και τα ορυκτά καύσιμα με αξία 5,059 δις €. Επίσης τα βιομηχανικά είδη ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη αυξήθηκαν στα 5,602 δις € και η αύξηση των μηχανημάτων και υλικών μεταφορών ήταν ιδιαίτερα αισθητή φτάνοντας τα 15,3 δις €.

Από την άλλη οι εξαγωγές των τροφίμων και ζώντων ζώων σημείωσαν μείωση φτάνοντας τα 1,949 δις €, τα χημικά προϊόντα αυξήθηκαν φτάνοντας τα 1,54 δις € ενώ τα μηχανήματα και υλικά μεταφορών αυξήθηκαν ελάχιστα στα 1,625 δις €. Τα διάφορα βιομηχανικά είδη αυξήθηκαν ελάχιστα φτάνοντας τα 2,263 δις €. Οι εξαγωγές που παρέμειναν χαμηλά, αλλά αυξήθηκαν επίσης σε σχέση με του 2002 ήταν τα ποτά και ο καπνός (0,603 δις €), οι πρώτες ύλες εκτός καυσίμων (0,696 δις €) και τα έλαια και λίπη (0,373 δις €).

Η συνολική αξία των εισαγωγών κυμάνθηκε στα 42,47 δις €, ενώ η συνολική αξία των εξαγωγών κυμάνθηκε στα 12,5 δις €. Παρατηρείται έντονη αύξηση των εισαγωγών της τάξης των 4 δις €, ενώ οι εξαγωγές παρέμειναν σχεδόν ίδιες σημειώνοντας μία αύξηση της τάξης του 0,4 δις €.

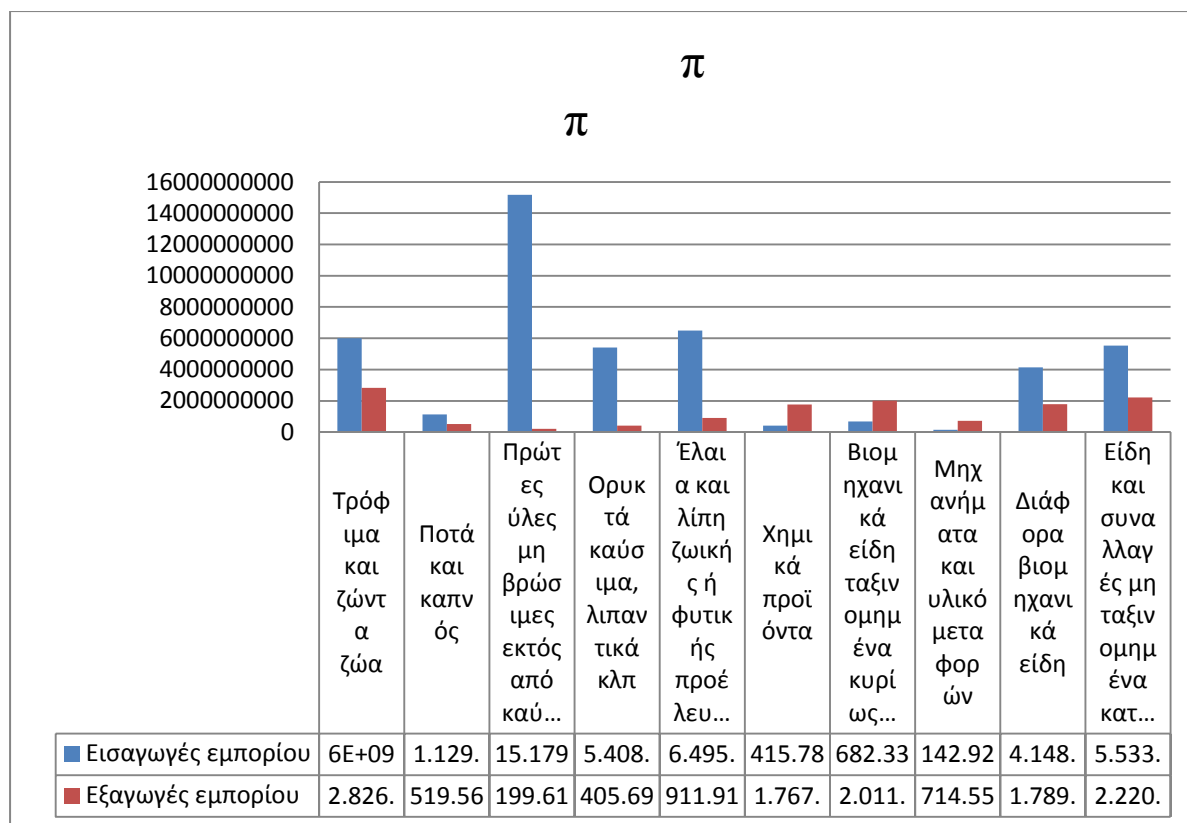
Εικόνα 2.3.1 : Σύνολο αξίας εμπορικών συναλλαγών εισαγωγών και εξαγωγών για το 2003 ανά είδος.

2.5 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2004

Όσον αφορά για τα στατιστικά στοιχεία του 2004 παρατηρούνται έντονες μεταβολές σε πολλά στοιχεία εισαγωγών, αλλά και εξαγωγών. Συγκεκριμένα στις εισαγωγές παρατηρείται έντονη αύξηση στα εξής εμπορευματικά αγαθά των τροφίμων και ζώωντων ζώων που φτάνουν την αξία των 6,02 δις €, αυξάνοντας τα έσοδα κατά 2,2 δις € που είναι μία πολύ έντονη αύξηση για ένα είδος εμπορευματικής συναλλαγής. Επίσης η πιο έντονη αύξηση παρατηρείται στην εισαγωγή πρώτων υλών εκτός καυσίμων που απογειώθηκε στα 15,1 δις € και αυξήθηκε κατά περίπου 13% σε σχέση με της προηγούμενης χρονιάς στοιχείο άξιο έρευνας. Άλλες αισθητές αυξήσεις ήταν οι εισαγωγές των ορυκτών καυσίμων στα 5,408 δις € και των ελαίων και λιπών στα 6,495 δις €. Η πιο αισθητή μείωση είναι οι εισαγωγές των μηχανημάτων και υλικών μεταφορών που έπεσε μόλις στα 0,142 δις €, σχεδόν δηλαδή εξαλείφθηκαν αυτές οι εισαγωγές, όπως και τα βιομηχανικά είδη ταξινομημένα κατά πρώτες ύλες που έπεσε στα 0,682 δις €.

Από την άλλη, αύξηση υπήρξε για τα διάφορα βιομηχανικά είδη (4,148 δις €) και στα είδη συναλλαγών άλλων κατηγοριών που αυξήθηκαν στα 5,5 δις €. Το σύνολο των εισαγωγών έφτασε την τάξη των 39,1 δις € σημειώνοντας μικρή πτώση σε σχέση με του 2003, αλλά διατηρώντας τριπλάσια τιμή από τις εξαγωγικές εμπορευματικές συναλλαγές που παρουσιάζονται παρακάτω.

Οι εξαγωγές σε πολλά αγαθά φαίνεται να αυξήθηκαν όπως των τροφίμων και ζώωντων ζώων που έφτασε τα 2,8 δις €, των άλλων ειδών συναλλαγής που έφτασε τα 2,2 δις €. Άλλα προϊόντα που μειώθηκε η συνολική εμπορευματική αξία ήταν τα ποτά και ο καπνός (0,519 δις €) , οι πρώτες ύλες εκτός των καυσίμων (0,199 €) τα χημικά προϊόντα (1,767 δις €) και τα βιομηχανικά είδη ταξινομημένα ανά πρώτη ύλη (2,01 δις €). Το σύνολο των εξαγωγών έφτασε τα 13,36 δις € σημειώνοντας για τρίτη χρονιά αύξηση

Εικόνα 2.5.1 : Σύνολο αξίας εμπορικών συναλλαγών εισαγωγών και εξαγωγών για το 2004 ανά είδος

2.6 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2005

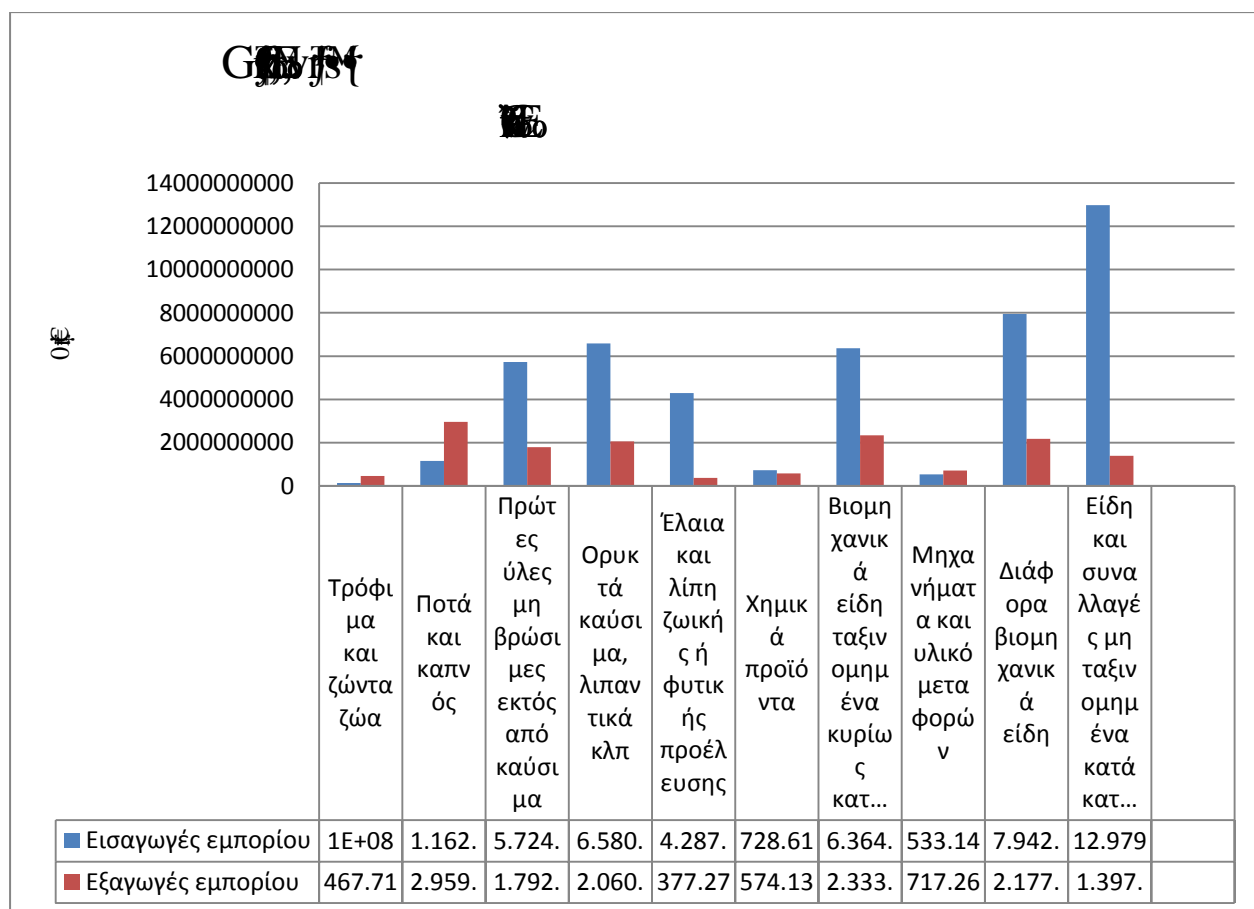
Τα στατιστικά στοιχεία των εμπορευματικών συναλλαγών για το 2005 παρουσιάζονται στην Εικόνα 2.6.1 και παρουσιάζουν μεγάλες μεταβολές τόσο στις εισαγωγές όσο και στις εξαγωγές αυτού του έτους.

Συγκεκριμένα παρατηρείται μία αισθητή μείωση των εισαγωγών στα τρόφιμα και ζώντα ζώα (0,133 δις €) που σχεδόν μηδενίζει τις εισαγωγές τους, ενώ παρατηρείται μείωση επίσης στα χημικά προϊόντα (0,728 δις €) και στις πρώτες ύλες εκτός των καυσίμων (5,724 δις €) που είχαν αυξηθεί πάρα πολύ το 2004. Σε ίδια σχετικά πλαίσια κινούνται τα ορυκτά καύσιμα (6,58 δις €) και τα έλαια και λίπη (4,287 δις €). Πολύ μεγάλη αύξηση εμφανίζουν τα είδη που είναι μη ταξινομημένα σε κάποια κατηγορία φτάνοντας τα 12,9 δις €, ενώ τα διάφορα βιομηχανικά είδη και τα

βιομηχανικά είδη ταξινομημένα κατά πρώτες ύλες έχουν αξία 7,942 και 6,364 δις € αντίστοιχα.

Από την άλλη πολλές εξαγωγές παραμένουν σχεδόν στα ίδια επίπεδα όπως για παράδειγμα οι εξαγωγές των τροφίμων και ζώντων ζώων, τα έλαια και λίπη (0,377 δις €), τα μηχανήματα και άλλα υλικά μεταφορών (0,717 δις €). Τα χημικά προϊόντα (0,574 δις €) εμφανίζουν μία αισθητή πτώση. Αύξηση παρουσιάζουν το εμπόριο των ορυκτών καυσίμων (2,060 δις €), τα διάφορα βιομηχανικά είδη (2,177 δις €) , οι πρώτες ύλες εκτός από τα καύσιμα (1,792 δις €) με μεγαλύτερη αυτή των ποτών και καπνού που φτάνει το μεγαλύτερο εξαγωγικό αγαθό με συνολική αξία 2,959 δις €.

Η συνολική αξία των εισαγωγών φτάνει αισίως τα 46,437 δις €, ενώ η αξία των εξαγωγών στα 14,856 δις €. Συνεπώς και οι δύο εμπορευματικές δραστηριότητες σημειώνουν άνοδο με πιο έντονη αυτή των εισαγωγών που αυξήθηκε κατά 7,3 δις €.

Εικόνα 2.5.1 : Σύνολο αξίας εμπορικών συναλλαγών εισαγωγών και εξαγωγών για το 2005 ανά είδος.

2.7 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2006

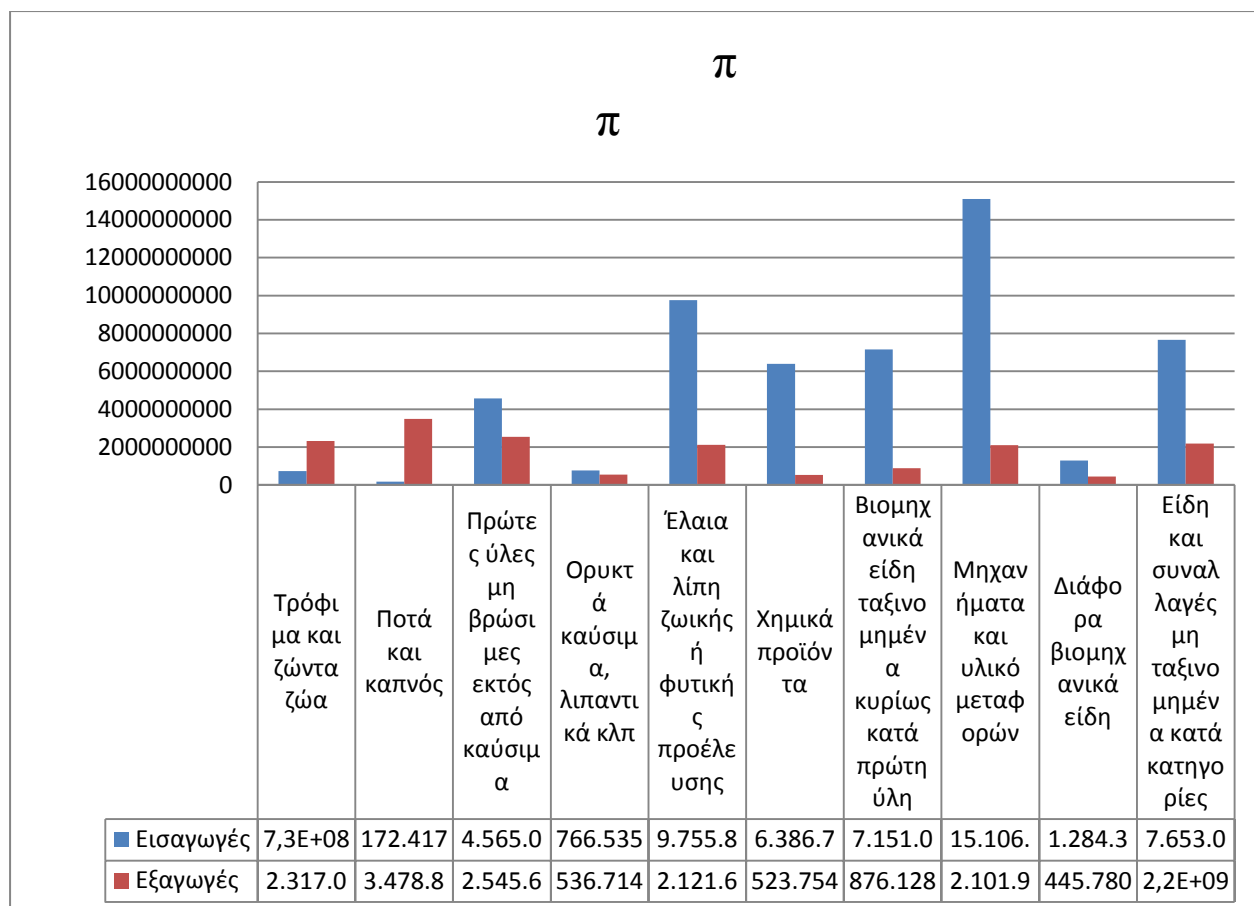
Στη συνέχεια παρουσιάζονται στην Εικόνα 2.6.1 τα στατιστικά στοιχεία των εξαγωγών και εισαγωγών των εμπορικών συναλλαγών κατά την περίοδο του 2006.

Η ανάπτυξη των εισαγωγών για πολλά εμπορικά αγαθά παρέμεινε σε χαμηλά επίπεδα όπως αυτές των τροφίμων και ζώντων οργανισμών (0,133 δις €) και των ποτών και καπνού που μειώθηκε στα 0,172 δις €. Οι εμπορικές συναλλαγές των πρώτων υλών εκτός των καυσίμων μειώθηκαν στα 4,56 δις €.

Από την άλλη τα βιομηχανικά είδη ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη αυξήθηκαν στα 7,5 δις €, τα μηχανήματα και υλικά μεταφορών άρχισαν πάλι να εισάγονται και να παίρνουν την πρώτη τιμή εισαγωγών με 15,1 δις €, ενώ οι εισαγωγές των ελαίων και λιπών αυξήθηκαν στα 9,7 δις €.

Οι εξαγωγές κινήθηκαν σε λογικά πλαίσια με μικρές μεταβολές. Αξίας μεταβολή έγινε στα τρόφιμα και ζώντα ζώα που η αξία έφτασε τα 2,3 δις € και ξεπέρασε τις αντίστοιχες εισαγωγές, αύξηση των ποτών και καπνού (3,4 δις €), αύξηση των πρώτων υλών εκτός καυσίμων (1,972 δις €), ελαφρά αύξηση στα χημικά προϊόντα (0,523 δις €), στα μηχανήματα και άλλα υλικά μεταφορών (2,1 δις €).

Τέλος το σύνολο των εισαγωγών ανήλθε στα 53,574 δις € ενώ οι εξαγωγές αυξήθηκαν και αυτές και φτάσανε τα 17,1 δις €. Παρ' όλα αυτά οι εισαγωγές για ακόμα μία χρονιά φάνηκαν να αυξάνονται περισσότερο σε σχέση με τις εξαγωγές.

Εικόνα 2.7.1 : Σύνολο αξίας εμπορικών συναλλαγών εισαγωγών και εξαγωγών για το 2006 ανά είδος.

2.8 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2007

Όσον αφορά για τα στατιστικά στοιχεία του 2007 παρουσιάζονται στην Εικόνα 2.6.1 και εκ πρώτης όψεως φαίνονται κάποιες αισθητές αυξήσεις σε κάποια εισαγωγικά εμπορικά προϊόντα.

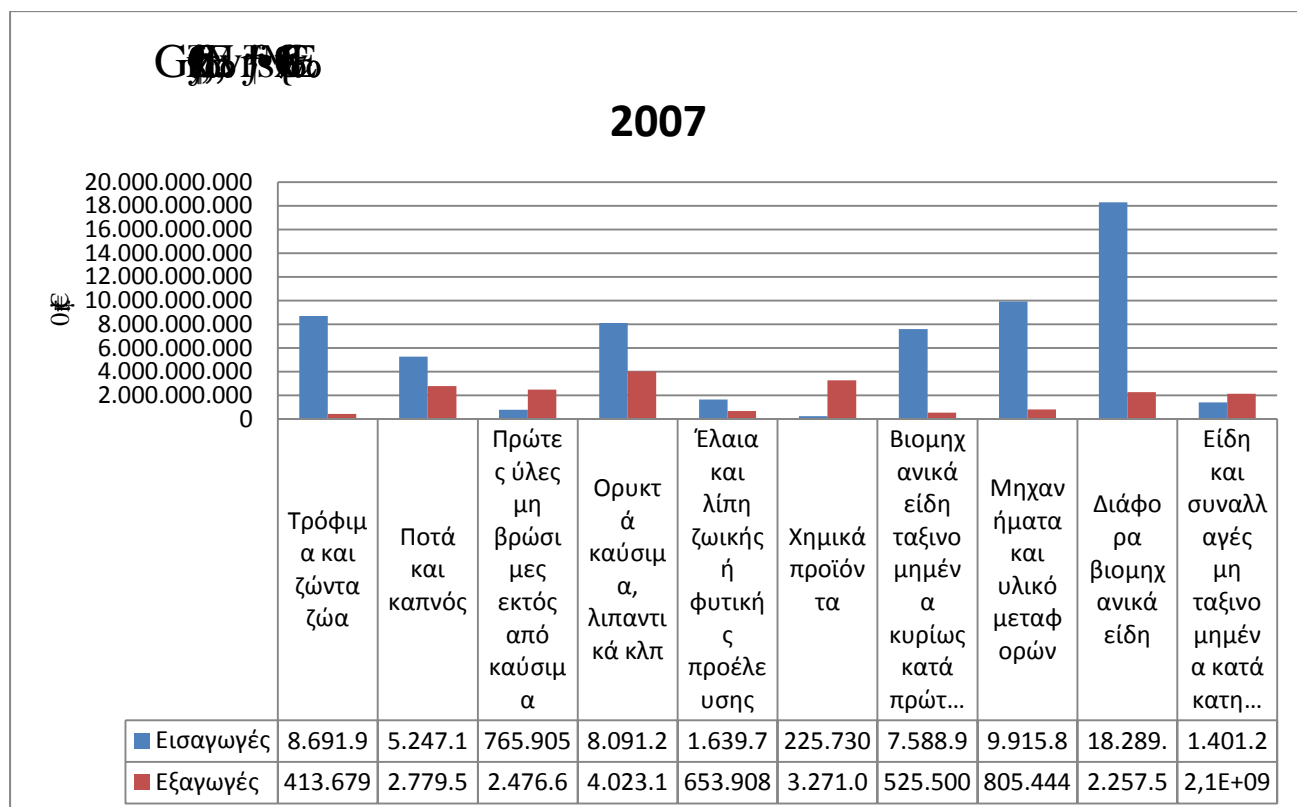
Συγκεκριμένα υπάρχουν έντονες αυξήσεις στις εξής εμπορικές εισαγωγές των τροφίμων και ζώντων ζώων (8,691 δις €), των ορυκτών καυσίμων και λιπαντικών (8,09 δις €), των ποτών και καπνού (5,247 δις €), των βιομηχανικών ειδών που κατανέμονται ανά πρώτη ύλη (7,5 δις €). Από την άλλη υπάρχει έντονη μείωση στα προϊόντα όπως οι πρώτες ύλες εκτός των καυσίμων (0,765 δις €), των χημικών

προϊόντων (0,725 δις €), των ελαίων και λιπών (1,639 δις €). Τα αγαθά που έχουν την μεγαλύτερη αύξηση στην εισαγωγική δραστηριότητα είναι τα διάφορα βιομηχανικά είδη (18,289 δις €) , ενώ την μεγαλύτερη μείωση τη σημειώνουν τα μηχανήματα και άλλα υλικά μεταφορών (9,95 δις €).

Όσον αφορά τις εξαγωγές παρατηρείται πτώση στις εμπορικές συναλλαγές των τροφίμων και ζώντων ζώων (0,413 δις €), των ελαίων και λιπών (0,653 δις €), των βιομηχανικών ειδών και των μηχανημάτων και υλικών μεταφορών με 0,525 δις € και 0,805 δις € αντίστοιχα. Μείωση παρατηρείται επίσης στα ποτά και καπνό (2,7 δις €) και στα πρώτες ύλες (2,4 δις €) , αλλά διατηρούνται σε καλά πλαίσια εξαγωγικής δραστηριότητας, όπως και το 2006.

Τέλος η συνολική αξία των εισαγωγικών συναλλαγών είναι της τάξης των 61,857 δις € με αισθητή αύξηση των 8,3 δις € και των εξαγωγών στα 19,3 δις € με αύξηση των 2,2 δις €. Συνεπώς για άλλη μια χρονιά φαίνεται η αύξηση των εισαγωγών να είναι πολύ μεγαλύτερη από αυτή των εξαγωγών.

Εικόνα 2.8.1 : Σύνολο αξίας εμπορικών συναλλαγών εισαγωγών και εξαγωγών για το 2007 ανά είδος

2.9 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2008

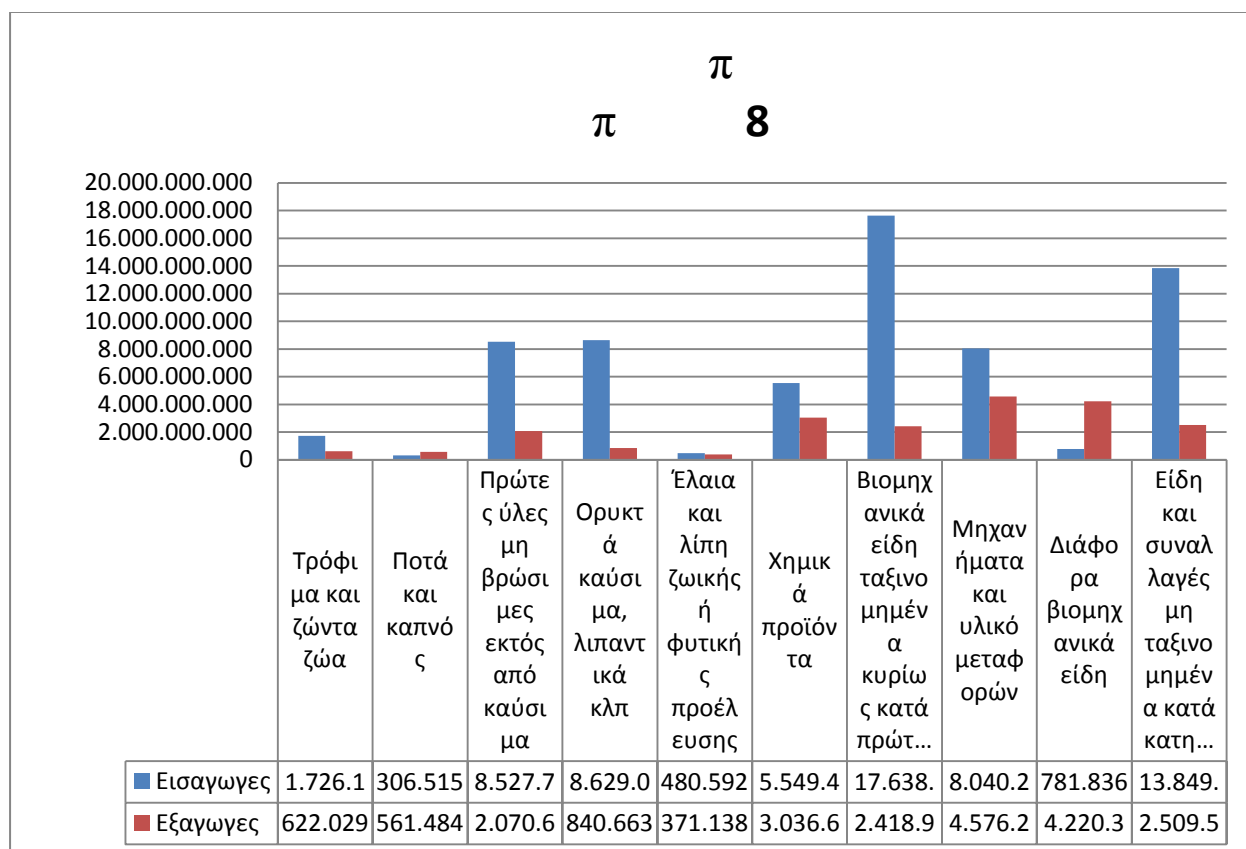
Το 2008 εμφανίζει επίσης κάποιες κύριες αλλαγές στις αξίες των εμπορικών συναλλαγών τόσο στις εισαγωγές όσο και στις εξαγωγές όπως παρουσιάζεται στην Εικόνα 2.9.1

Αισθητές μειώσεις στις εισαγωγές παρατηρούνται στα τρόφιμα και ζώντα ζώα (1,7 δις €), στα ποτά και καπνό (0,306 δις €), στα έλαια και λίπη (0,48 δις €), με μεγαλύτερη μείωση που σχεδόν εκμηδενίζει την εισαγωγή των διαφόρων βιομηχανικών ειδών (0,781 δις €) από το σημείο που το 2007 ήταν πρώτες σε εισαγωγές. Επίσης μείωση εμφανίζουν τα ποτά και καπνός (0,3 δις €) που σχεδόν εκμηδενίζεται, τα έλαια και λίπη (0,48 δις €).

Αύξηση εμφανίζουν τα άλλα είδη συναλλαγών (13,8 δις €), οι πρώτες ύλες εκτός καυσίμων (8,52 δις €), τα χημικά προϊόντα, (5,549 δις €), τα βιομηχανικά είδη που είναι ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη 17,6 δις € που λαμβάνουν την πρώτη θέση στις αξίες των εισαγωγικών εμπορευματικών συναλλαγών.

Στην εξαγωγική δραστηριότητα υπάρχουν επίσης αλλαγές με πιο αισθητές την αύξηση των μηχανημάτων και υλικών μεταφοράς (4,5 δις €), την αύξηση των διαφόρων βιομηχανικών ειδών (4,2 δις €). Αισθητή μείωση από την άλλη παρατηρείται στα ποτά και καπνό (0,561 δις €) , στα ορυκτά και καύσιμα (0,84 δις €) . Σημαντικές αυξήσεις στις εξαγωγές σημειώνουν τα βιομηχανικά είδη που είναι ταξινομημένα κατά πρώτες ύλες (2,4 δις €), στα χημικά προϊόντα (3,03 δις €), στα μηχανήματα και υλικά μεταφορών (4,5 δις €), στα διάφορα βιομηχανικά είδη (4,2 δις €) και στις μη ταξινομημένες συναλλαγές (2,5 δις €). Όπως φαίνεται αναδεικνύεται μία εξαγωγική αύξηση σε προϊόντα της βιομηχανίας των μηχανικών ειδών.

Τέλος το σύνολο αξίας των εισαγωγών φτάνει τα 65,528 δις € ενώ των εξαγωγών τα 21,2 δις € σημειώνοντας και τα δύο αύξηση της τάξης των 3,7 και 1,9 δις € αντίστοιχα.

Εικόνα 2.9.1 : Σύνολο αξίας εμπορικών συναλλαγών εισαγωγών και εξαγωγών για το 2008 ανά είδος.

2.10 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2009

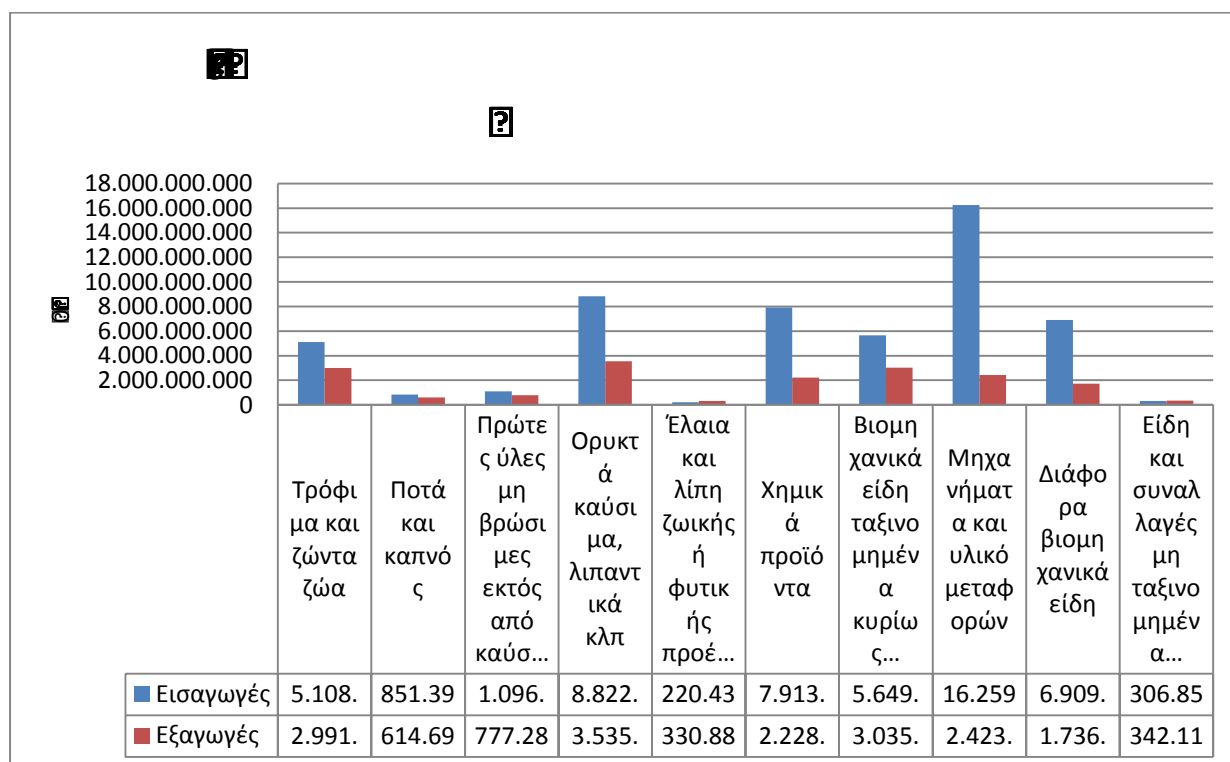
Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα στοιχεία για το 2009 στην Εικόνα 2.10.1 για το σύνολο των εμπορικών συναλλαγών κατά την περίοδο του 2009. Σε αυτό το σημείο είναι ανάγκη να επικεντρωθεί η προσοχή στην έναρξη της οικονομικής κρίσης στον Ελλαδικό χώρο, που μπορεί να έχει σημαντικά αποτελέσματα στα αποτελέσματα, ιδίως σε αυτά της εξαγωγικής δραστηριότητας.

Συγκεκριμένα παρατηρείται μία αύξηση στις εξής εμπορευματικές εισαγωγές των τροφίμων και ζώντων ζώων (5,1 δις €), των ορυκτών καυσίμων (8,6 δις €), των

χημικών προϊόντων (7,9 δις €), των μηχανημάτων και υλικών μεταφορών (16,2 δις €) και των διαφόρων βιομηχανικών ειδών (6,9 δις €). Από την άλλη έντονη μείωση παρατηρείται στις πρώτες ύλες εκτός καυσίμων (0,77 δις €) στα βιομηχανικά είδη που ταξινομούνται ανά πρώτη ύλη (5,649 δις €) και μία σχεδόν καθολική μείωση στα είδη και συναλλαγές των μη ταξινομημένων κατηγοριών (0,306 δις €).

Από την άλλη στις εξαγωγές παρατηρούνται αυξήσεις σε πολύ λίγες εμπορευματικές συναλλαγές που είναι τα τρόφιμα και ζώντα ζώα (2,9 δις €) και τα ορυκτά καύσιμα (3,53 δις €), τα οποία καταλαμβάνουν και την πρώτη θέση στην εξαγωγική δραστηριότητα. Μείωση παρατηρείται στα χημικά προϊόντα (2,2 δις €), στα μηχανήματα και υλικά μεταφορών (2,4 δις €) που παραμένει σε υψηλά πλαίσια παρ' όλα αυτά και στα διάφορα βιομηχανικά είδη (1,73 δις €). Συνεπώς φαίνεται να ίσο κατανέμεται η εξαγωγική δραστηριότητα σε πολλές κατηγορίες εμπορικών συναλλαγών κατά το 2009.

Τέλος η συνολική αξία των εμπορικών εισαγωγικών συναλλαγών ισούται με 53,1 δις €, ενώ των εξαγωγικών ισούται με 18 δις € σημειώνοντας μείωση για πρώτη φορά από το 2000, όπως αρχικά είχαμε προβλέψει λόγω της οικονομικής κρίσης της χώρας.

Εικόνα 2.10.1 : Σύνολο αξίας εμπορικών συναλλαγών εισαγωγών και εξαγωγών για το 2009 ανά είδος.

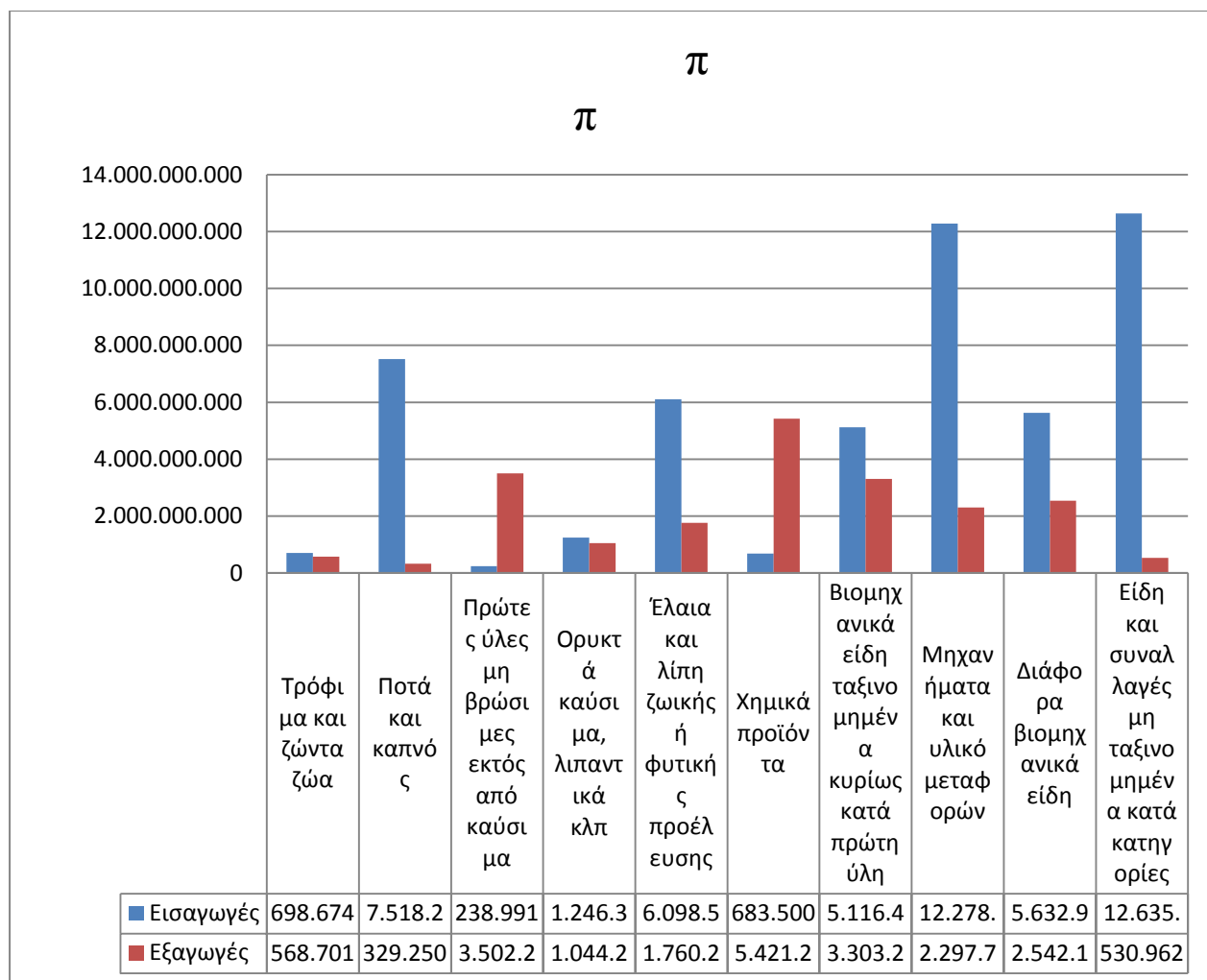
2.11 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2010

Στην συνέχεια παρουσιάζονται τα στατιστικά στοιχεία για τις εμπορευματικές συναλλαγές του 2010 και έχει ενδιαφέρον να φανεί αν θα μειωθούν εκ νέου οι εξαγωγικές συναλλαγές ή θα αυξηθούν έπειτα από την πτώση του 2009.

Στις εισαγωγικές συναλλαγές παρουσιάζονται αρκετές αυξήσεις σε κάποιες κατηγορίες. Συγκεκριμένα αύξηση παρουσιάζεται στα ποτά και καπνό (7,5 δις €), στα έλαια και λίπη (6,09 δις €) και στα είδη και συναλλαγές που δεν είναι ταξινομημένα (12,6 δις €). Μείωση παρουσιάζουν σε σχέση με το 2009 τα ορυκτά και καύσιμα (1,24 δις €), διάφορα βιομηχανικά είδη (5,63 δις €) που όμως παραμένουν σε καλές τιμές, τα τρόφιμα και ζώντα ζώα (0,698 δις €).

Από την άλλη η εξαγωγική δραστηριότητα παρουσιάζει επίσης διάφορες μεταβολές μεγάλου μεγέθους. Αύξηση παρουσιάζεται στις πρώτες ύλες εκτός των καυσίμων (3,5 δις €), στα χημικά προϊόντα (5,42 δις €) και μικρή αύξηση στα μηχανήματα και υλικά μεταφορών και διάφορα βιομηχανικά είδη με 2,29 δις € και 2,54 δις € αντίστοιχα. Αισθητές μειώσεις παρουσιάζουν τα τρόφιμα και ζώντα ζώα (0,568 δις €), τα ορυκτά καύσιμα (1,04 δις €) που όμως παραμένουν σε ικανοποιητικό επίπεδο και τα έλαια και λίπη (1,76 δις €) που παραμένουν επίσης σε καλό επίπεδο συναλλαγματικής αξίας.

Τέλος το σύνολο των εισαγωγών ανέρχεται στα 52,1 δις € και εμφανίζει για πρώτη φορά μία ελαφριά μείωση του 1 δις €, ενώ το σύνολο των εξαγωγών στα 21,3 δις € που δείχνει να εμφανίζει αύξηση κατά 3,3 δις €, έπειτα από τη μείωση που είχε υποστεί.

Εικόνα 2.11.1 : Σύνολο αξίας εμπορικών συναλλαγών εισαγωγών και εξαγωγών για το 2010 ανά είδος

2.12 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2011

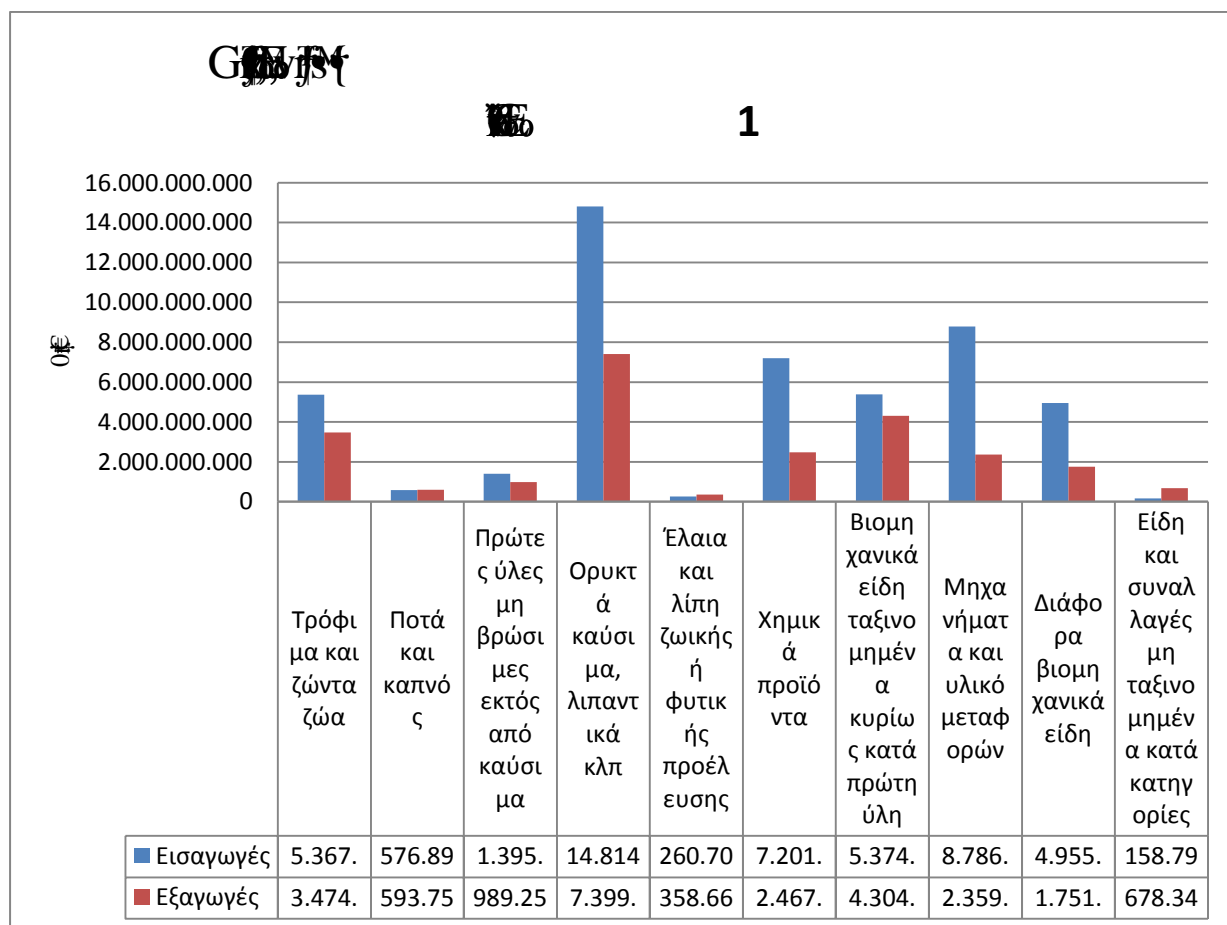
Στην συνέχεια παρουσιάζεται το σύνολο των εμπορικών συναλλαγών κατά την περίοδο του 2011 στην Εικόνα 2.12.1. Η έρευνα για τον τρόπο πορείας των συνολικών εμπορευματικών συναλλαγών τόσο στις εξαγωγές όσο και στις εισαγωγές συνεχίζεται με βάση τη συνέχιση της οικονομικής κρίσης στη χώρα και τη δυσκολία για τους εμπόρους να εξάγουν τα προϊόντα τους.

Όσον αφορά τις εισαγωγές παρατηρείται μία έντονη αύξηση στην εισαγωγή ορυκτών καυσίμων και λιπαντικών (14,814 δις €), στα χημικά προϊόντα (7,2 δις €) και στα τρόφιμα και ζώοντα ζώα (5,3 δις €). Στις άλλες περιπτώσεις παρατηρείται έντονη πτώση όπως στα ποτά και καπνό (0,576 δις €), στα έλαια και λίπη (0,26 δις €), στα

μηχανήματα και άλλα υλικά μεταφορών (8,78 δις €), στα διάφορα βιομηχανικά είδη (4,9 δις €) και στα διαφορετικά είδη μη ταξινομημένων συναλλαγών (0,158 δις €).

Όσον αφορά τις εξαγωγές οι διακυμάνσεις δεν είναι τόσο απότομες. Αύξηση εμφανίζεται στα τρόφιμα και ζώα ζώντα (3,4 δις €), στα ορυκτά καύσιμα και λιπαντικά (7,39 δις €), ενώ τα άλλα είδη δεν εμφανίζουν αύξηση. Αισθητή μείωση εμφανίζουν τα βιομηχανικά είδη ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη (4,3 δις €), που παρ'όλα αυτά παραμένουν σε φυσιολογικά επίπεδα, τα διάφορα βιομηχανικά είδη (1,75 δις €) και τα μηχανήματα και υλικά μεταφορών (2,35 δις €). Όπως φαίνεται οι εξαγωγές του 2011 εμφανίζουν μία ποικιλία, καθώς πολλά αγαθά εμφανίζουν υψηλές τιμές αξίας.

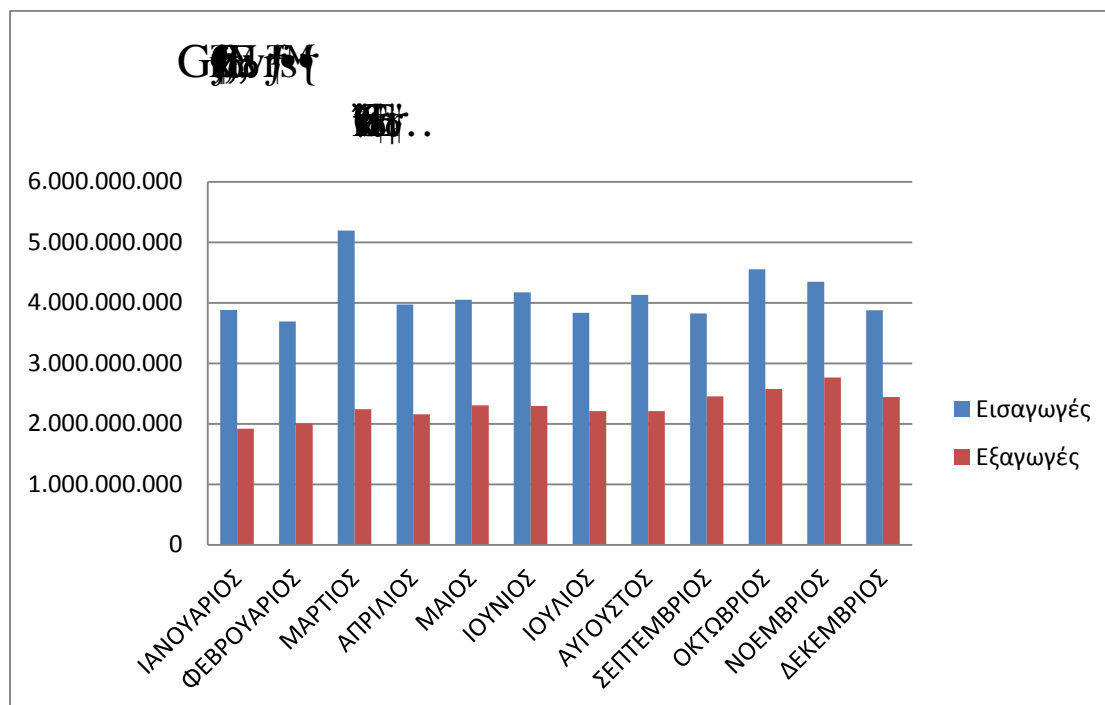
Τέλος οι συνολική αξία των εισαγωγών ανέρχεται στα 48,89 δις €, σημειώνοντας για δεύτερη φορά μείωση κατά 2,2 δις € και η αξία των εξαγωγών ανέρχεται στα 24,377 δις €. Σημειώνοντας αύξηση των 3 δις €.

Εικόνα 2.12.1 : Σύνολο αξίας εμπορικών συναλλαγών εισαγωγών και εξαγωγών για το 2011 ανά είδος

2.13 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2012

Στην συνέχεια λόγω έλλειψης συγκεκριμένων στοιχείων για το κάθε είδος για το έτος 2012 παρουσιάζονται μόνον οι εμπορευματικές συναλλαγές που εμφανίζονται ανά μήνα τόσο για το σύνολο των εισαγωγών, όσο και για το σύνολο των εξαγωγών. Όπως είναι εμφανές οι συναλλαγές για κάθε μήνα δεν εμφανίζουν κάποιες έντονες διακυμάνσεις στην αξία. Το σύνολο των εισαγωγών για όλο το χρόνο είναι 49,5 δις €, ενώ για τις εξαγωγές είναι 27,5 δις €.

Εικόνα 2.13.1 : Σύνολο αξίας εμπορικών συναλλαγών εισαγωγών και εξαγωγών για το 2012 ανά μήνα

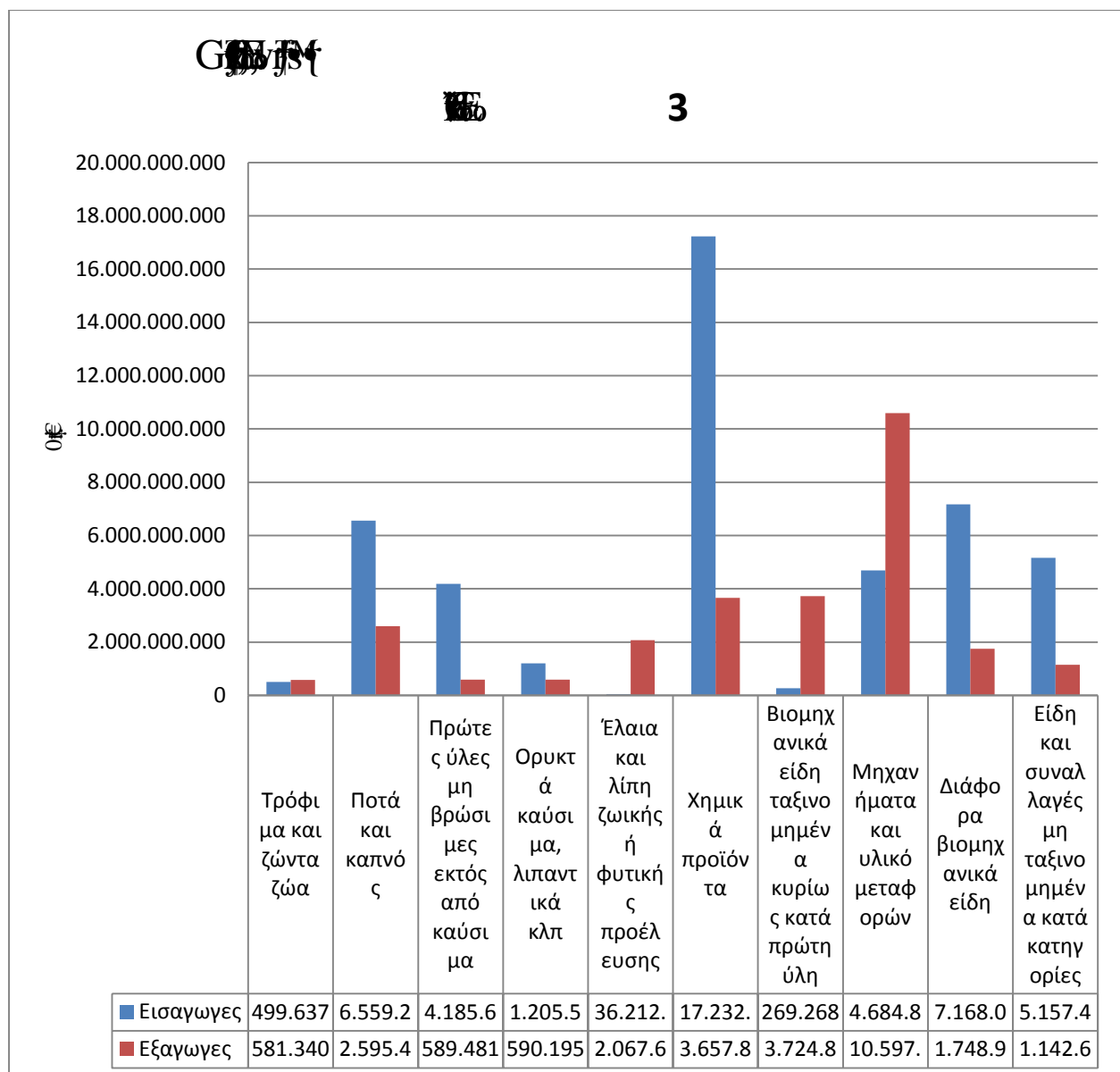

2.14 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2013

Στην συνέχεια παρουσιάζονται τα στατιστικά στοιχεία για τις εμπορικές συναλλαγές κατά την περίοδο του 2013. Όπως θα φανεί υπάρχουν σημαντικές διακυμάνσεις σε σχέση με τα στοιχεία του 2011. Όσον αφορά τις εισαγωγές σημαντικές μειώσεις παρουσιάζουν τα τρόφιμα και ζώντα ζώα (0,499 δις €) , τα ορυκτά καύσιμα και λιπαντικά έλαια (0,036 δις €), τα βιομηχανικά είδη που ταξινομούνται κατά πρώτη ύλη (0,269 δις €) και τα ορυκτά καύσιμα και λιπαντικά (1,2 δις €). Από την άλλη σημαντική αύξηση εμφανίζουν τα ποτά και ο καπνός (6,5 δις €), οι πρώτες ύλες εκτός των καυσίμων (4,1 δις €), τα χημικά προϊόντα (17,2 δις €) και τα διάφορα βιομηχανικά είδη (7,16 δις €).

Από την άλλη στις εξαγωγικές εμπορικές συναλλαγές παρατηρείται αύξηση στα ποτά και καπνούς (2,5 δις €), στα χημικά προϊόντα (3,6 δις €) στα μηχανήματα και υλικά μεταφορών (10,5 δις €). Μείωση σημείωσαν όλες οι άλλες εμπορικές συναλλαγές με σημαντικότερες μειώσεις τα τρόφιμα και ζώντα ζώα (0,58 δις €) , τα έλαια και λίπη (2,06 δις €), τα βιομηχανικά είδη που ταξινομούνται κατά πρώτη ύλη (3,7 δις €).

Τελικά το σύνολο της αξίας των εισαγωγών ήταν της τάξης του 46,9 δις € δηλαδή σημείωσε πτώση από το 2012 κατά 2,6 δις €, ενώ των εξαγωγών της τάξης των 27,295 δις € που παρέμεινε σχεδόν ίδιο με μικρή πτώση κατά 0,3 δις €.

Εικόνα 2.14.1 : Σύνολο αξίας εμπορικών συναλλαγών εισαγωγών και εξαγωγών για το 2013 ανά είδος

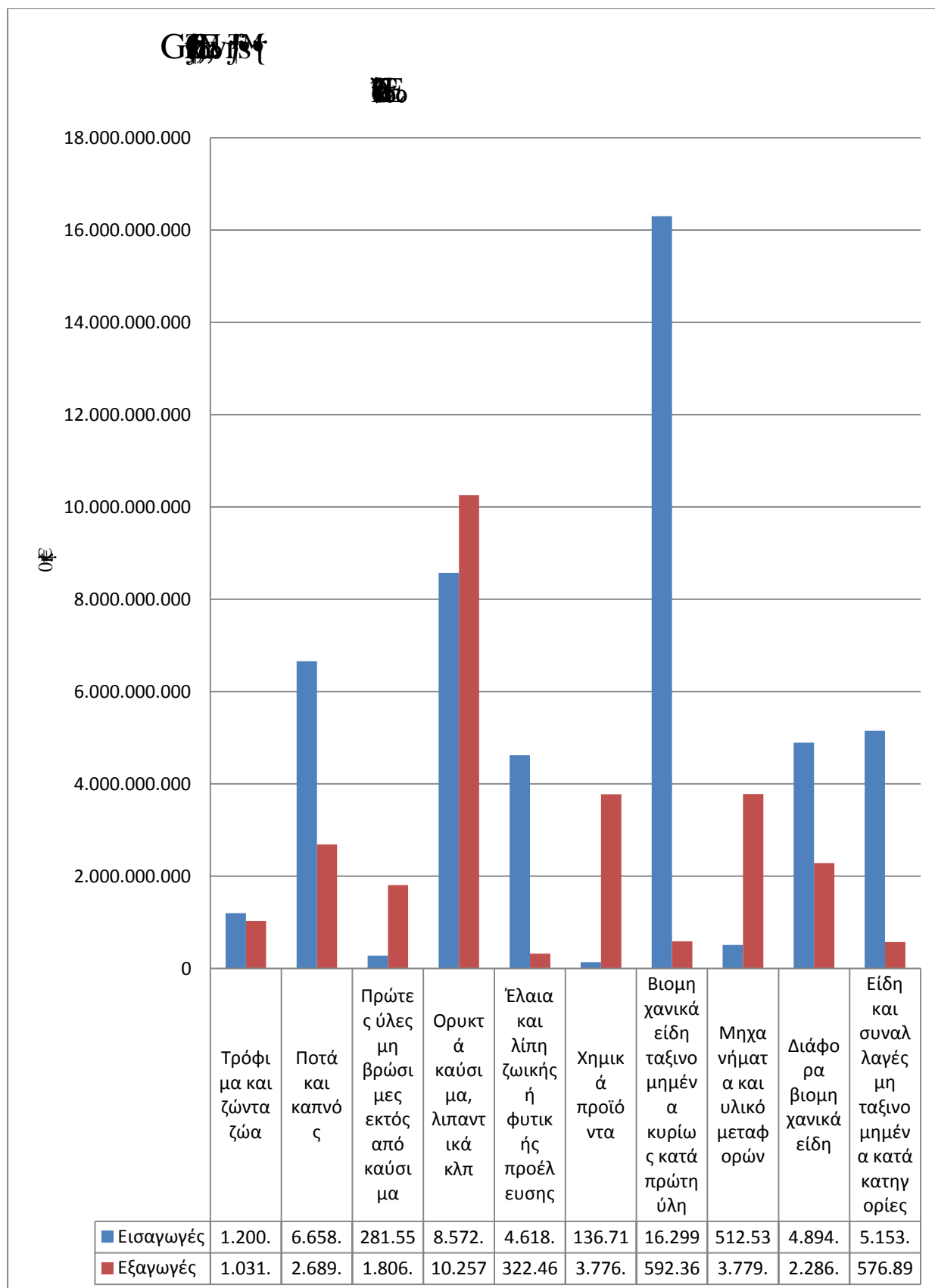
2.15 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2014

Στην συνέχεια παρουσιάζεται η στατιστική ανάλυση των εμπορικών συναλλαγών της Ελλάδας για την περίοδο 2014. Όπως φαίνεται οι εισαγωγικές εμπορικές συναλλαγές που σημείωσαν πτώση ήταν οι εξής : Οι πρώτες ύλες εκτός των καυσίμων (0,281 δις €), Τα χημικά προϊόντα (0,136 δις ευρώ), τα μηχανήματα και άλλα υλικά μεταφορών (0,512 δις €), τα διάφορα βιομηχανικά είδη (4,89 δις €).

Αυτά που σημείωσαν αύξηση είναι τα ποτά και ο καπνός (6,6 δις €), τα ορυκτά καύσιμα (8,5 δις €), τα έλαια και λίπη (4,6 δις €). Τα βιομηχανικά είδη που ταξινομούνται κατά πρώτη ύλη μειώθηκαν, αλλά παρέμειναν σε υψηλά επίπεδα (16,29 δις €)

Όσον αφορά τις εξαγωγές σημαντικές μειώσεις εμφάνισαν τα βιομηχανικά είδη ταξινομημένα κατά πρώτη ύλη (0,59 δις €), τα μηχανήματα και υλικά μεταφορών (3,7 δις €), που παρ' όλα αυτά παρέμειναν σε καλά επίπεδα, τα διάφορα βιομηχανικά είδη (2,28 δις €).

Τέλος το σύνολο της αξίας των εισαγωγών έφτασε τα 48,3 δις €, σημειώνοντας μικρή αύξηση του 1,4 δις €, ενώ οι εξαγωγές έφτασαν τα 27,1 δις € σημειώνοντας ελάχιστη πτώση της τάξης του 0,1 δις €.

Εικόνα 2.15.1 : Σύνολο αξίας εμπορικών συναλλαγών εισαγωγών και εξαγωγών για το 2014 ανά είδος.

2.16 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2015

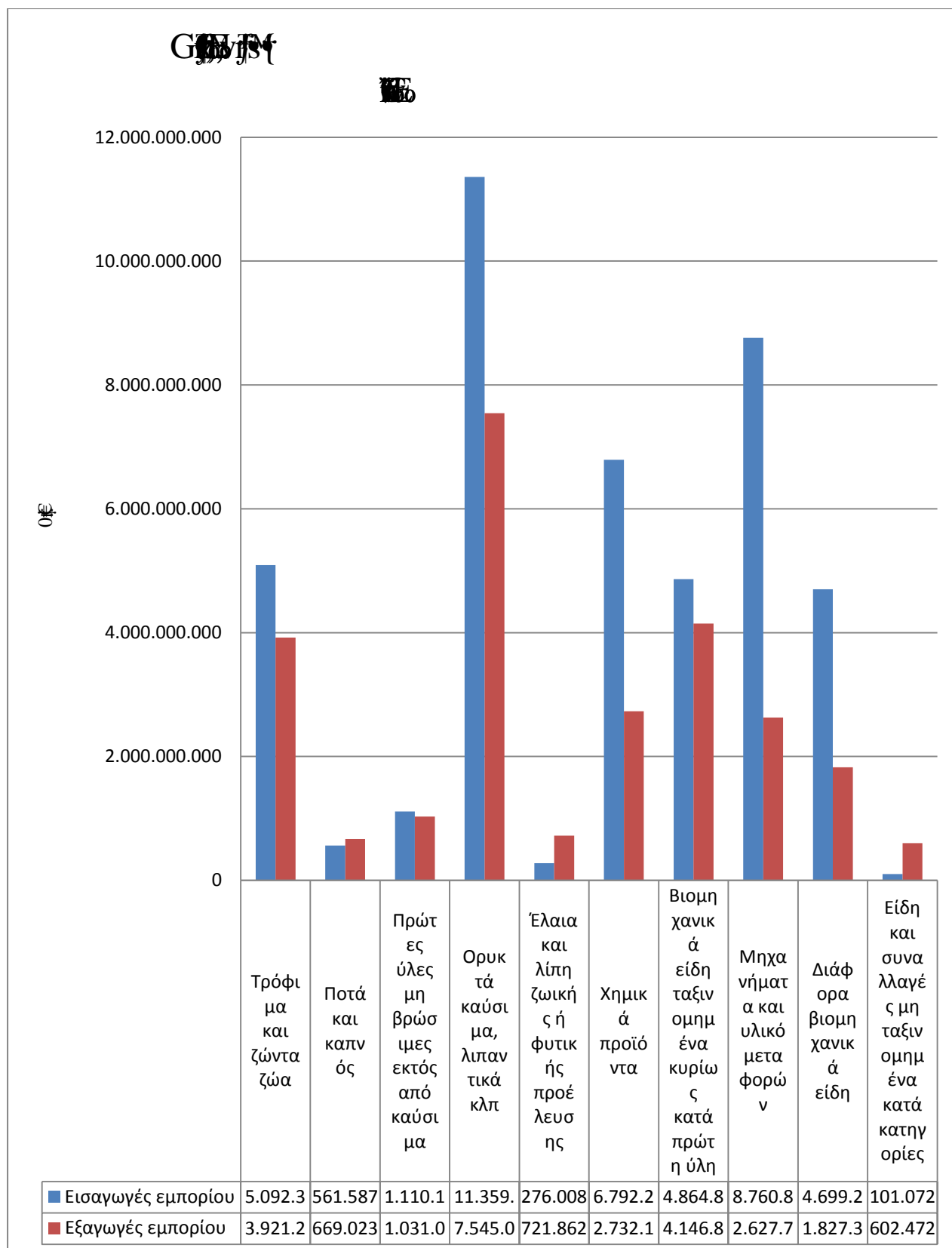
Φτάνοντας προς το 2016 παρουσιάζονται στην Εικόνα 2.16.1 το σύνολο των εμπορικών συναλλαγών για την περίοδο του 2015. Όπως φαίνεται οι εισαγωγές τα τελευταία τρία χρόνια παρουσιάζουν ύφεση και οι εξαγωγές ελαφρές αυξήσεις κάθε χρόνο, συνεπώς είναι σημαντικό να φανεί η πορεία τους και αυτήν τη χρονιά.

Όσον αφορά τις εισαγωγές άνοδο φαίνεται να παρουσιάζουν, τα τρόφιμα και ζώντα ζώα (5,09 δις €), οι πρώτες ύλες εκτός καυσίμων (1,1 δις €) που παραμένουν χαμηλά από το μέσο όρο παρ'όλα αυτά, τα ορυκτά καύσιμα που εκτινάσσονται στα 11,35 δις €, τα χημικά προϊόντα που φτάνουν τα 6,7 δις €, τα μηχανήματα και άλλα υλικά μεταφορών (8,7 δις €), τα διάφορα βιομηχανικά είδη (4,669 δις €). Μείωση εμφανίζουν τα ποτά και ο καπνός (0,669 δις €), τα έλαια και λίπη (0,726 δις €) και τα άλλα είδη που δεν είναι ταξινομημένα (0,101 δις €).

Οι αυξήσεις στις εξαγωγές εμφανίζονται στα τρόφιμα και ζώντα ζώα (3,9 δις €) , στα βιομηχανικά είδη που ταξινομούνται κατά πρώτη ύλη (4,14 δις €). Αντίθετα πτώση σημειώνουν ένα σύνολο από εμπορικές συναλλαγές εξαγωγών που είναι, τα ποτά και ο καπνός (0,669 δις €), οι πρώτες ύλες εκτός των καυσίμων (1,03 δις €), τα ορυκτά καύσιμα που παρ'όλα αυτά παραμένουν σε υψηλές τιμές (7,45 δις €), τα χημικά προϊόντα (2,7 δις €), τα μηχανήματα και υλικά μεταφοράς (2,62 δις €) και τα διάφορα βιομηχανικά είδη (1,8 δις €).

Παρατηρείται συνεπώς μία γενική μείωση των εξαγωγών σε αυτήν την περίοδο και μία μεγάλη αύξηση εμπορικών συναλλαγών εισαγωγής, όπως είναι τα ορυκτά καύσιμα και τα μηχανήματα και υλικά μεταφορών.

Τέλος η συνολική αξία των εισαγωγών των εμπορικών συναλλαγών ανέρχεται στα 43,6 δις € σημειώνοντας πτώση 1,7 δις € από το 2014, ενώ οι εξαγωγές ανέρχονται στα 25,82 δις € σημειώνοντας επίσης πτώση κατά 1,3 δις € και καλύπτοντας όλο και περισσότερο το χάσμα ανάμεσα στις εμπορικές συναλλαγές εξαγωγών –εισαγωγών.

Εικόνα 2.16.1 : Σύνολο αξίας εμπορικών συναλλαγών εισαγωγών και εξαγωγών για το 2015 ανά είδος

2.17 Στατιστικά στοιχεία εξαγωγών και εισαγωγών της Ελλάδας για το 2016

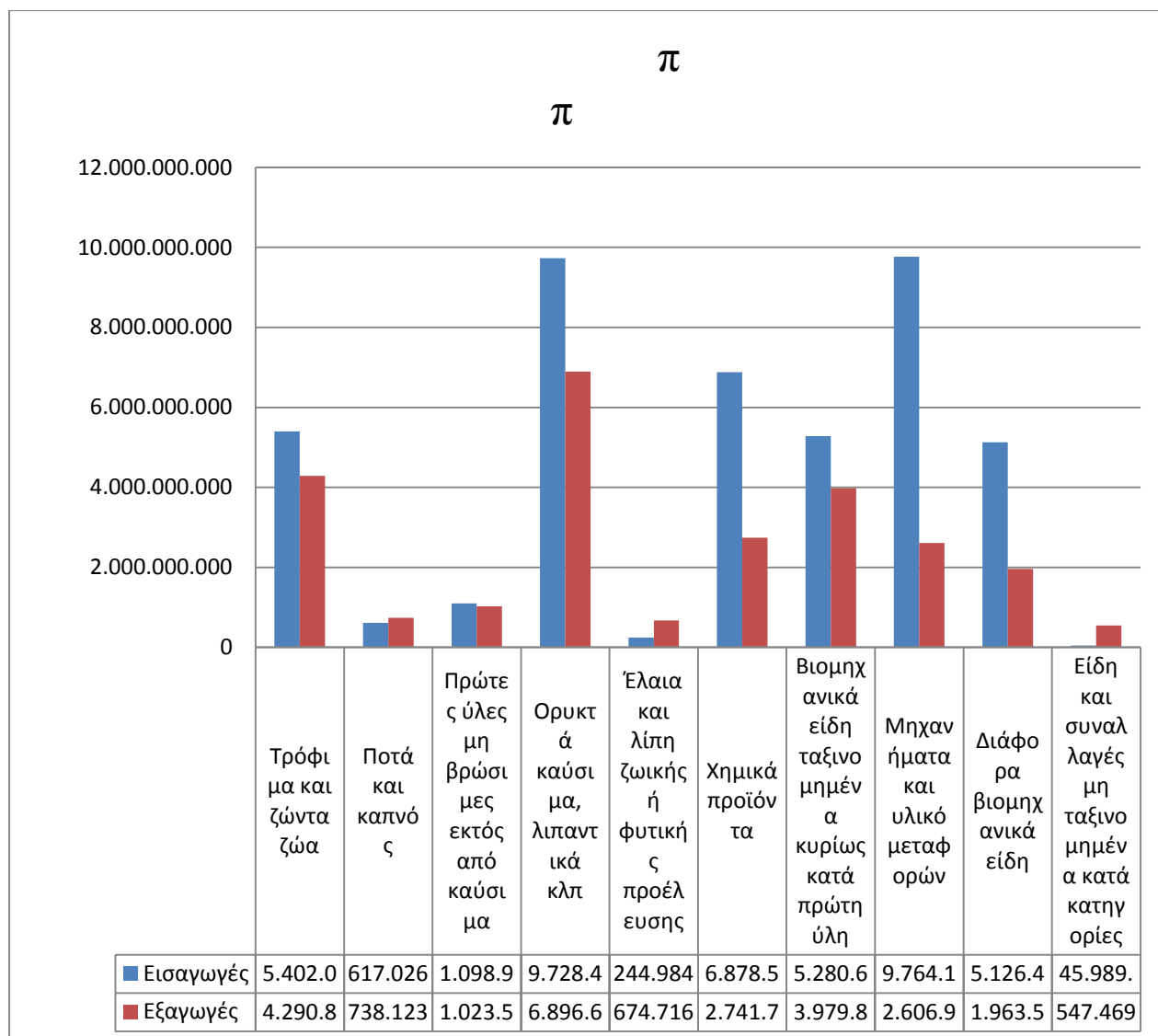
Τέλος παρουσιάζονται τα στατιστικά στοιχεία για το τελευταίο έτος που ερευνάται που είναι το 2016 στην Εικόνα 2.17.1. Συγκεκριμένα φαίνεται μία εξισορρόπηση στην αναλογία των εισαγωγών με τις εξαγωγές σε σχέση με προηγούμενες χρονιές με σχεδόν όλα τα είδη του εμπορίου να είναι μεγαλύτερα αναλογικά με τις αντίστοιχες εξαγωγές.

Όσον αφορά τις εισαγωγές αισθητή αύξηση παρουσιάζουν τα τρόφιμα και ζώα ζώα (5,4 δις €) και μικρή αύξηση τα ποτά και καπνός (0,669 δις €), ενώ όλες οι άλλες εμπορικές συναλλαγές εισαγωγών παρουσιάζουν είτε ελάχιστη είτε αισθητή μείωση. Συγκεκριμένα μεγάλη μείωση παρουσιάζουν τα ορυκτά καύσιμα και τα λιπαντικά (9,7 δις €), τα βιομηχανικά είδη που ταξινομούνται κατά πρώτη ύλη (5,28 δις €), τα μηχανήματα και υλικό μεταφορών (8,7 δις €). Μικρή πτώση παρουσιάζουν οι πρώτες ύλες εκτός από τα καύσιμα (1,02 δις €), τα χημικά προϊόντα (2,74 δις €) που διατηρούνται σε υψηλό επίπεδο παρ' όλα αυτά.

Συνεπώς κατά την περίοδο 2016 φαίνεται ότι κύριο στοιχείο εισαγωγών-εξαγωγών παίζουν 6 κύριες κατηγορίες που είναι οι εξής :

- 1) Τρόφιμα και ζώα ζώα
- 2) Ορυκτά καύσιμα και λιπαντικά
- 3) Χημικά προϊόντα
- 4) Βιομηχανικά είδη ταξινομημένα κυρίως κατά πρώτη ύλη
- 5) Μηχανήματα και υλικό μεταφορών
- 6) Διάφορα βιομηχανικά είδη

Το σύνολο της αξίας των εμπορικών συναλλαγών των εισαγωγών και των εξαγωγών κατά το 2016 διαμορφώνεται συνεπώς στα 44,18 δις € και 25,4 δις € αντίστοιχα. Συνεπώς φαίνεται ότι κατά το 2016 υπάρχει αύξηση 0,58 δις € των εισαγωγών και μείωση κατά 0,42 δις € των εξαγωγών, θέτοντας το 2016 μία χρονιά που δεν υπήρχαν έντονες αλλαγές στις εμπορευματικές συναλλαγές.

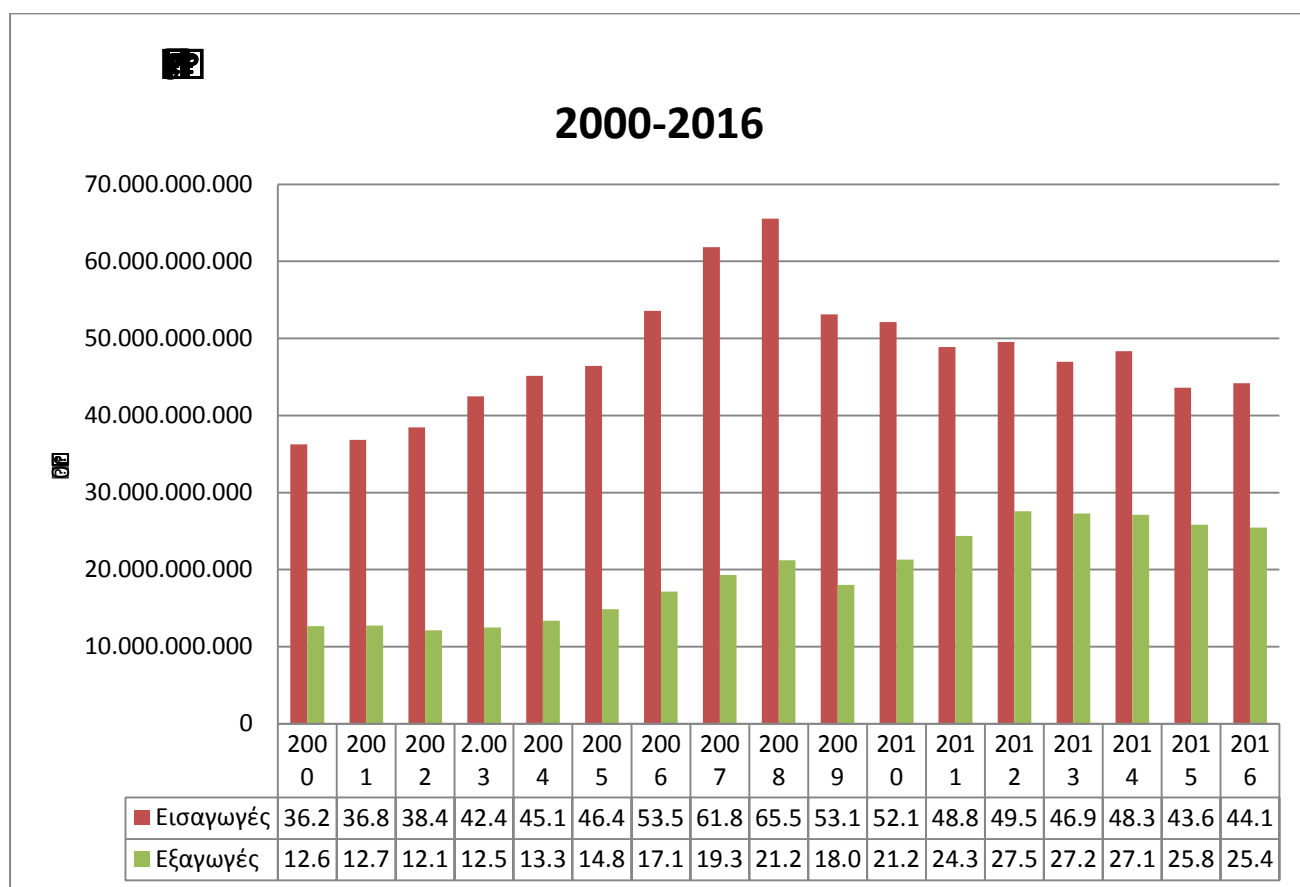

Εικόνα 2.17.1 : Σύνολο αξίας εμπορικών συναλλαγών εισαγωγών και εξαγωγών για το 2016 ανά είδος

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία λοιπόν που παραδόθηκαν κατά το έτος του 2016 για τις ετήσιες εισαγωγές και εξαγωγές για τα έτη 2000-2016 παρατηρείται η εξέλιξη που φαίνεται στην Εικόνα 2.17.2. Όπως φαίνεται η καμπή της αύξησης της αξίας των εμπορικών συναλλαγών παρατηρείται την περίοδο του 2008 (65,5 δις €) και έπειτα από αυτήν παρατηρείται μία πτώση και μία συνεχόμενη ύφεση, μειώνοντας έτσι την ετήσια αξία των εισαγωγών στην Ελλάδα με χαμηλότερο επίπεδο αυτό των 43,6 δις € το 2015. Παρ' όλα αυτά οι εξαγωγές σημείωναν συνεχιζόμενη αύξηση μέχρι και το 2012 που σημειώθηκε η μεγαλύτερη αξία εξαγωγών της τάξης των 27,5 δις €. Αυτά τα στοιχεία διαφέρουν ελάχιστα από τα παραπάνω που παρουσιάστηκαν με

υπολογισμούς από τις αξίες των διαφόρων ειδών και είναι πιο επίσημα αποτελέσματα που δίνει η ΕΛΣΤΑΤ ως συνολική αξία εισαγωγών και εξαγωγών από το 2000 έως το 2016.

Εικόνα 2.17.2 : Παρουσίαση συνολικών εισαγωγών και εξαγωγών για τον Ελλαδικό χώρο κατά τα έτη 2000-2016 σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ.

3. Στατιστική ανάλυση ερωτηματολογίου για την άποψη των καταναλωτών σχετικά με τα προϊόντα του εγχώριου εμπορίου και τις προτιμήσεις προέλευσης εγχώριων ή ξένων προϊόντων παραγωγής

Αφού ολοκληρώθηκε η παρουσίαση των στατιστικών στοιχείων για τις εμπορευματικές συναλλαγές για τα έτη 2000-2016 για κάθε είδος εμπορευματικής συναλλαγής, στην μετέπειτα μελέτη έγινε η ανάπτυξη ενός ερωτηματολογίου που συμπεριλαμβάνεται από 20 ερωτήσεις, οι οποίες φαίνονται στο τέλος της πτυχιακής εργασίας (Βλέπε παράρτημα Α).

Το ερωτηματολόγιο αυτό μοιράστηκε μέσω διαδικτυακής πλατφόρμας σε 100 ερωτηθέντες και σκοπό είχε να βγάλει τα ακόλουθα συμπεράσματα-αποτελέσματα :

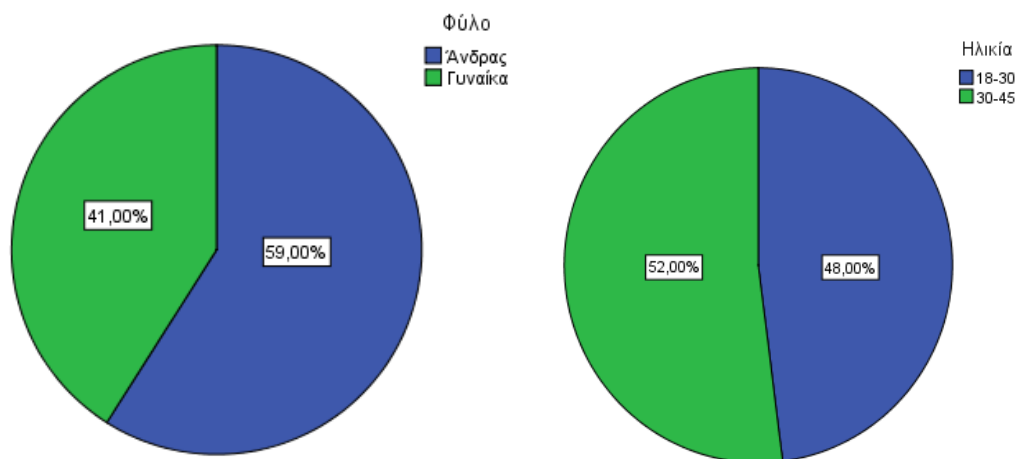
- 1) Κατά πόσο η χρηματοπιστωτική κρίση που ξεκίνησε το 2007 και συνεχίστηκε έως και το 2013 επηρέασε τους καταναλωτές.
- 2) Ποιες ήταν οι αλλαγές στις αγοραστικές τους συνήθειες, στην ποσότητα και στο είδος των αγορών (εισαγόμενα – εξαγόμενα προϊόντα).
- 3) Ποια προϊόντα στηρίζουν περισσότερο ανά είδος και η σύγκριση τους με αυτά που παρουσιάστηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο.
- 4) Ποιες χρονιές θεωρούσαν καλύτερες για το εμπόριο των εισαγωγών και των εξαγωγών.
- 5) Σύγκριση μεταξύ των απαντήσεων και των απόψεων σχετικά με τα στατιστικά στοιχεία που παρουσιάστηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο.

3.1 Παρουσίαση δημογραφικών αποτελεσμάτων

Στην έρευνα πήραν μέρος 100 ερωτηθέντες εκ των οποίων οι 59 ήταν άντρες και οι 41 γυναίκες (Εικόνα 3.1.1 α) οι οποίοι ήταν μεταξύ των ηλικιών 18-45.

Συγκεκριμένα οι 52 ερωτηθέντες ήταν ηλικία 18-30, ενώ οι 48 ερωτηθέντες ηλικίας 30 – 45 ετών. Κατά συνέπεια φαίνεται η μικρή ηλικία των ατόμων που πήραν μέρος

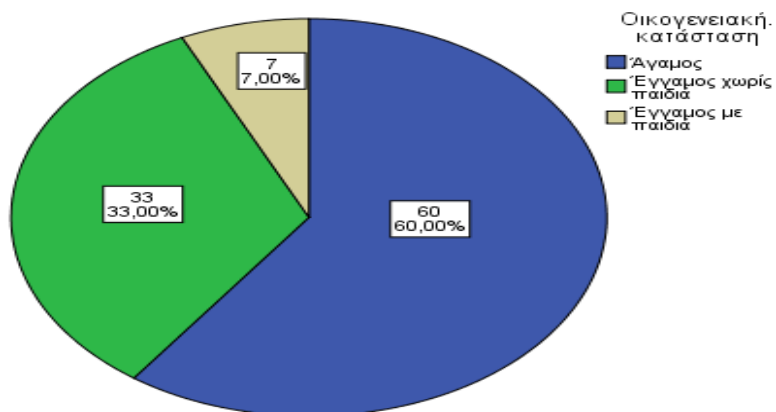
στην έρευνα και αυτό είχε σημαντικά αποτελέσματα στις προτιμήσεις και στις απόψεις των ερωτηθέντων.

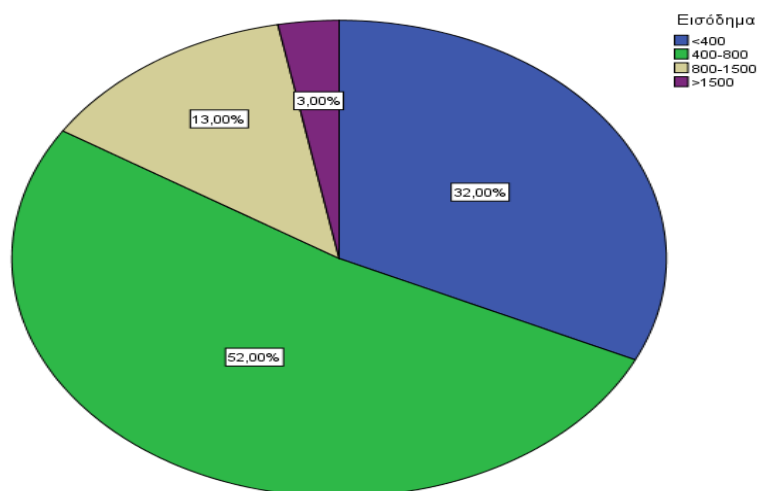
Εικόνα 3.1.1 : α) Ποσοστά φύλου των ερωτηθέντων , β) Ποσοστά ηλικίας των ερωτηθέντων.

Επίσης στην Εικόνα 3.1.2 παρουσιάζονται τα στοιχεία για την οικογενειακή κατάσταση των ερωτηθέντων που είναι ένα ακόμα ζήτημα που μπορεί να επηρεάσει τις καταναλωτικές επιλογές και το μέγεθος αγοράς εμπορευματικών συναλλαγών. Όπως φαίνεται το μεγαλύτερο ποσοστό είναι οι άγαμοι (60%), ακολουθούμενο από τους έγγαμους χωρίς παιδιά (33%) και ακολουθούμενο με τους έγγαμους με παιδιά (7%).

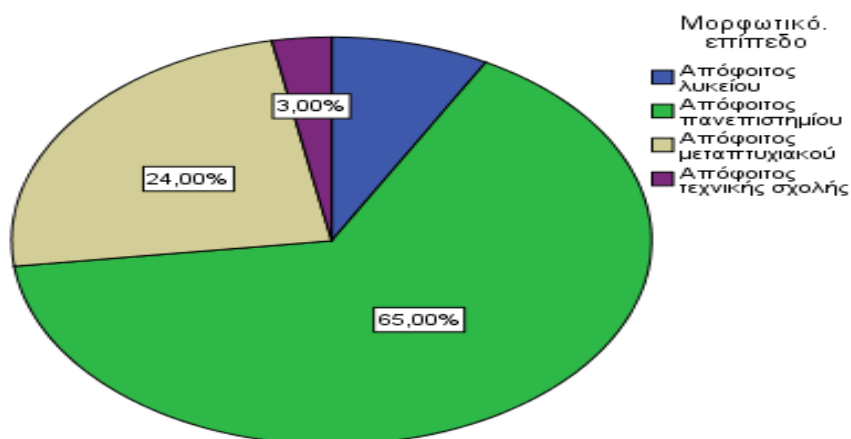
Στην Εικόνα 3.3 παρουσιάζεται το εισόδημα των ερωτηθέντων που είναι ένα κύριο ζητούμενο για την καταναλωτική συμπεριφορά και τον τρόπο που ο κάθε καταναλωτής έχει βιώσει την “ χρηματοπιστωτική κρίση” στην καταναλωτική συμπεριφορά και στις προτιμήσεις του. Συγκεκριμένα η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (52%), έχουν εισόδημα από 400-800 €, ακολουθούν τα άτομα με εισόδημα μικρότερο των 400€ (32%) και στη συνέχεια τα άτομα με εισόδημα 800-1500€ (13%) και τέλος τα άτομα με εισόδημα μεγαλύτερο των 1500 € (3%)

Εικόνα 3.2 : Απαντήσεις ερωτηθέντων σχετικά με την οικογενειακή τους κατάσταση.

Εικόνα 3.3 : Απαντήσεις ερωτηθέντων σχετικά με το εισόδημα τους.

Εικόνα 3.3 : Απαντήσεις ερωτηθέντων σχετικά με το μορφωτικό τους επίπεδο.

3.2 Παρουσίαση αποτελεσμάτων που αποσκοπούν στην επιρροή της κρίσης για τις εμπορευματικές συναλλαγές από τους καταναλωτές.

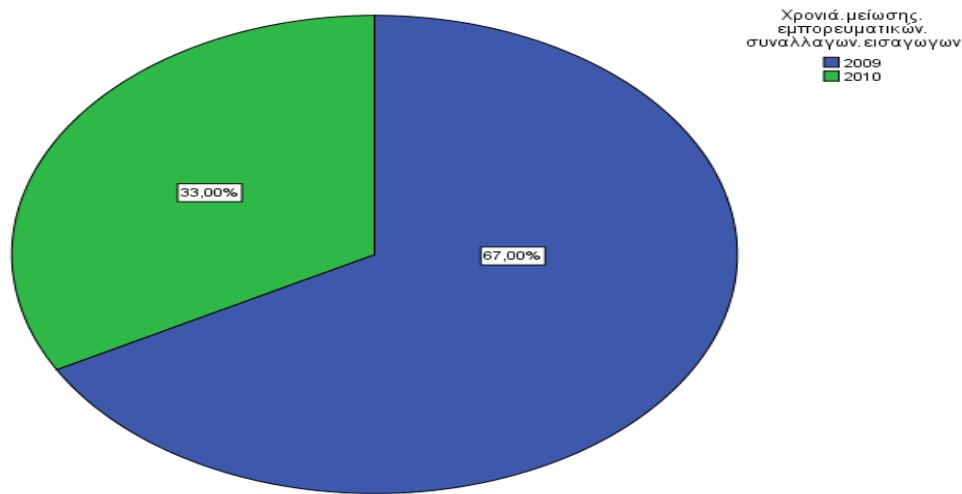
Αφού παρουσιάστηκαν τα δημογραφικά στοιχεία είναι ανάγκη να παρουσιαστούν σημαντικά στοιχεία σχετικά με τις απαντήσεις που δόθηκαν από τους ερωτηθέντες σε θέματα που αποσκοπούν στην επιρροή της κρίσης, όσον αφορά τις εμπορευματικές συναλλαγές των καταναλωτών, αλλά και τις διαφορές των απόψεων σχετικά με άλλα ερωτήματα.

3.2.1 Απόψεις σχετικά με τις χρονιές μείωσης των εμπορευματικών συναλλαγών

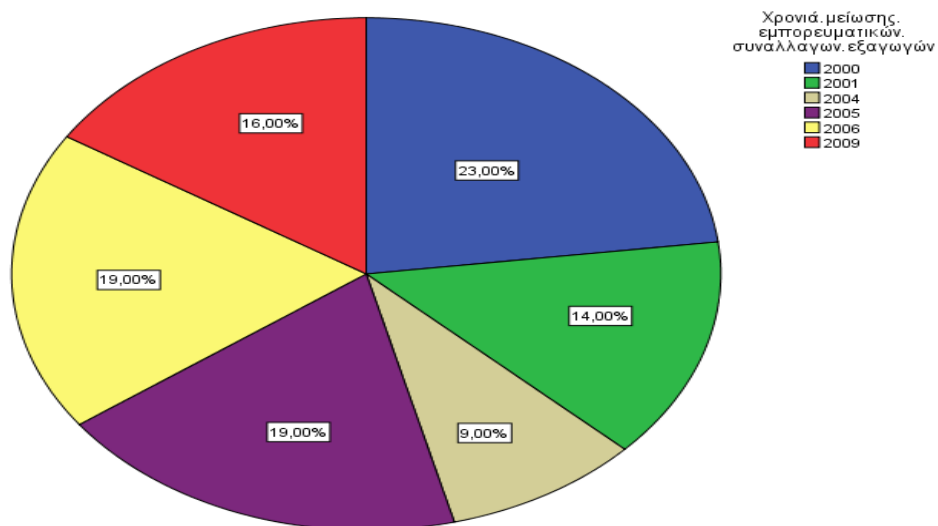
Συγκεκριμένα στις εικόνες 3.2.1 – 3.2.4 αναδεικνύονται οι απόψεις των ερωτηθέντων για τις χρονιές που υπήρχε η μεγαλύτερη μείωση σε διάφορες εμπορευματικές συναλλαγές του εμπορίου. Οι απαντήσεις που δόθηκαν κυμάνθηκαν στα έτη 2000-2016, με σκοπό να φανεί το εύρος των απαντήσεων από τους ερωτηθέντες.

Στην Εικόνα 3.2.1 παρουσιάστηκε η χρονιά μεγαλύτερης μείωσης των εμπορευματικών συναλλαγών εισαγωγών. Οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους ερωτηθέντες φαίνεται να συνδέονται άμεσα με την χρηματοοικονομική κρίση που ξεκίνησε το 2008, καθώς το 33 % έδωσε απάντηση το 2010 και το 67% έδωσε απάντηση το 2009. Η ανάλυση αυτή αναδεικνύει την επιρροή της χρηματοοικονομικής κρίσης στην άποψη για τη χρονιά μείωσης των εισαγωγών. Το διάγραμμα δε συμφωνεί με τα στοιχεία της Ελστάτ, καθώς οι χρονιές 2000-2004 φαίνεται να υπάρχει πιο μεγάλη μείωση των εισαγωγών στο εμπόριο.

Στην Εικόνα 3.2.2 παρουσιάζονται τα στατιστικά των απαντήσεων για τη μεγαλύτερη χρονιά μείωσης των εμπορευματικών συναλλαγών στις εξαγωγές. Συγκεκριμένα φαίνεται ότι οι χρονιές έχουν το μεγαλύτερο ποσοστό είναι το 2000 (23%) , το 2005 (19%) , το 2006 (19%) και ακολουθούν το 2001 (14%) , το 2004 (9%) και το 2009 (16%). Έτσι αναδεικνύεται ότι το εμπόριο εξαγωγών επηρεάστηκε λιγότερο από την οικονομική κρίση της περιόδου 2008-2013, σύμφωνα με την άποψη των ερωτηθέντων, καθώς μόλις το 16% δήλωσε τη χρονιά 2009 που είναι μέσα σε αυτό το διάστημα.

Εικόνα 3.2.1 : Άποψη των ερωτηθέντων για την χρονιά με την μεγαλύτερη μείωση εμπορευματικών συναλλαγών εισαγωγών.

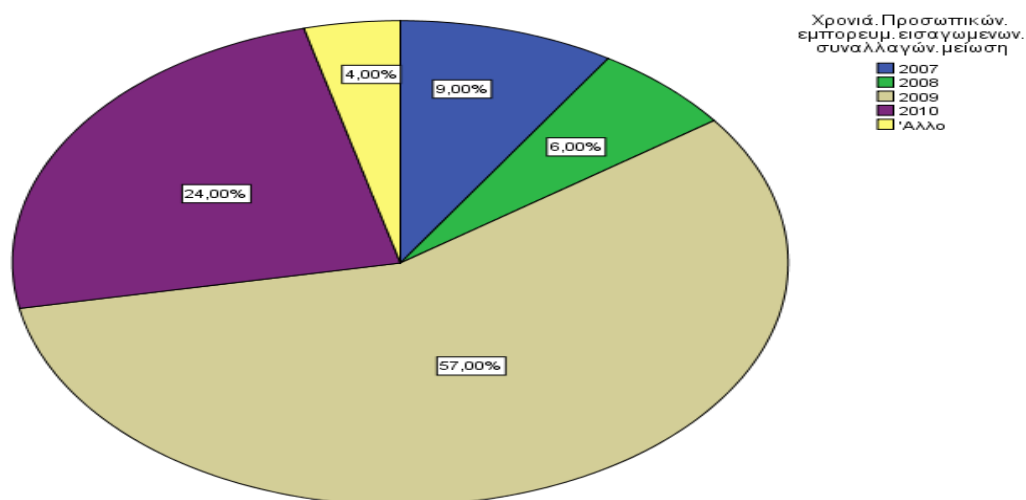

Εικόνα 3.2.2 : Άποψη ερωτηθέντων για τη χρονιά με τη μεγαλύτερη μείωση εμπορευματικών συναλλαγών εξαγωγών.

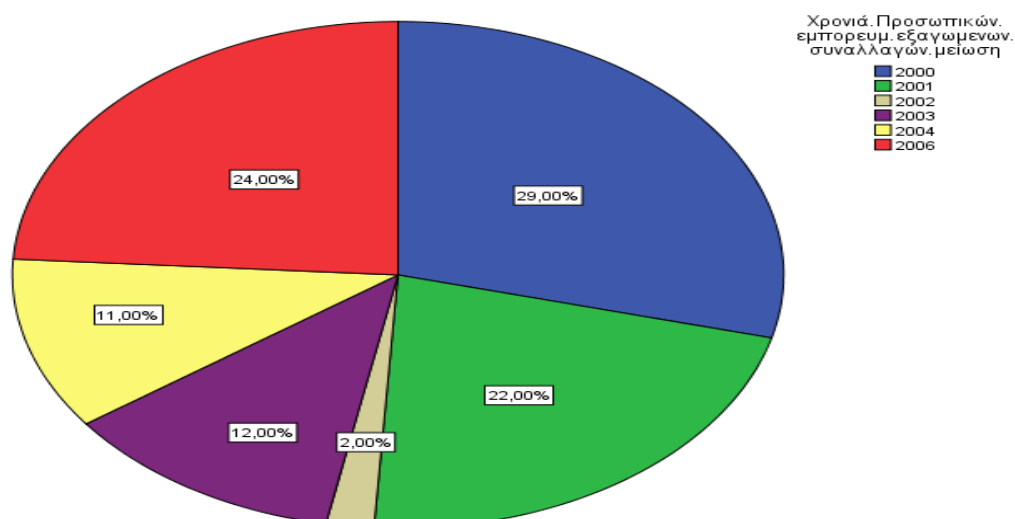
Στην Εικόνα 3.2.3 παρουσιάζονται οι απαντήσεις σχετικά με τη χρονιά μεγαλύτερης μείωσης των προσωπικών εμπορευματικών συναλλαγών από εισαγόμενα προϊόντα. Οι ερωτηθέντες έδωσαν παρόμοιες απαντήσεις ως πλειοψηφία χρονιάς μείωσης προσωπικών συναλλαγών εμπορίου σε σχέση με τη γενική χρονιά μείωση στην Εικόνα 3.2.1. Συγκεκριμένα η χρονιά 2009 (57%) και το 2010 (24%), ήταν οι δύο πιο σημαντικές χρονιές μείωσης των προσωπικών εμπορικών συναλλαγών από

εισαγωγές. Ακολούθησαν οι χρονιές 2007 (9%), άλλες χρονιές (4%) και το 2008 (6%).

Όσον αφορά τη χρονιά μείωσης των προσωπικών συναλλαγών εμπορίου από εξαγωγικές δραστηριότητες, οι ερωτηθέντες, απάντησαν ότι οι χρονιές που ήταν οι πιο μειωμένες στην επιλογή τέτοιων προϊόντων ήταν το 2006 (24%) , το 2000 (29%), το 2001 (22%), το 2004 (11%), το 2003 (12%) και το 2002 (2%). Από αυτές της απαντήσεις προκύπτει το συμπέρασμα ότι κατά την κρίση τα εξαγόμενα προϊόντα προς την Ελλάδα δεν μειώθηκαν τόσο πολύ, ενώ τα εισαγόμενα μειώθηκαν λόγω αύξησης του κόστους παραγωγής και της οικονομικής κρίσης στην εγχώρια αγορά.

Εικόνα 3.2.3. : Άποψη ερωτηθέντων για τη χρονιά με την μεγαλύτερη μείωση των προσωπικών εμπορευματικών συναλλαγών από εισαγόμενα προϊόντα

Εικόνα 3.2.4. : Άποψη ερωτηθέντων για τη χρονιά με την μεγαλύτερη μείωση των προσωπικών εμπορευματικών συναλλαγών από εξαγόμενα προϊόντα

3.2.2 Απόψεις σχετικά με την εμπορευματική και καταναλωτική ανάπτυξη μετά το 2013 και τις καλύτερες χρονιές εμπορίου.

Στη συνέχεια παρουσιάζεται η στατιστική ανάλυση κάποιων απαντήσεων που έχουν σχέση με απόψεις σχετικά με την εμπορευματική και καταναλωτική ανάπτυξη μετά το τέλος της χρηματοοικονομικής κρίσης και συγκεκριμένα για το 2013 και για τις καλύτερες χρονιές εμπορίου εξαγωγών και εισαγωγών αντίστοιχα.

Συγκεκριμένα στην Εικόνα 3.2.5 παρουσιάζονται οι απόψεις για το κατά πόσο αναπτύχθηκε το εμπόριο εισαγωγών μετά το 2013 στην Ελλάδα. Το ποσοστό που έδωσε αρνητική απάντηση (Καθόλου) ήταν το 36%, ενώ ελάχιστα υποστηρίζει ότι αναπτύχθηκαν οι εισαγωγές το 41%. Ακολουθεί η απάντηση αρκετά με 16%, πολύ (6%) και πάρα πολύ (1%). Με βάση τα στοιχεία της Ελστατ η πλειοψηφία αποδεικνύεται σωστή, καθώς οι εισαγωγές τη χρονιά 2013 παρέμειναν σχεδόν ίδιες και μάλιστα παρουσίασαν ελαφρύ μείωση, ενώ μέχρι το 2016 κυμάνθηκαν στα ίδια πλαίσια με μία ελαφρύ αύξηση το 2013 (Εικόνα 2.17.2)

Στην Εικόνα 3.2.6 παρουσιάζεται η άποψη, ανάπτυξη των εξαγωγών μετά το 2013. Εδώ οι απαντήσεις είναι ακόμα πιο αρνητικές, καθώς η πλειοψηφία απάντησε ότι δεν αναπτύχθηκαν καθόλου (55%), ακολουθεί η ελάχιστη αύξηση (42%), ενώ αρκετά, πολύ και πάρα πολύ με 1% απαντήσεις η καθεμία. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελστατ και εδώ δεν επήλθε συνολική αύξηση, αλλά ελαφριά μείωση κάθε χρόνο φτάνοντας τα 25,4 δις € το 2016. (Εικόνα 2.17.2)

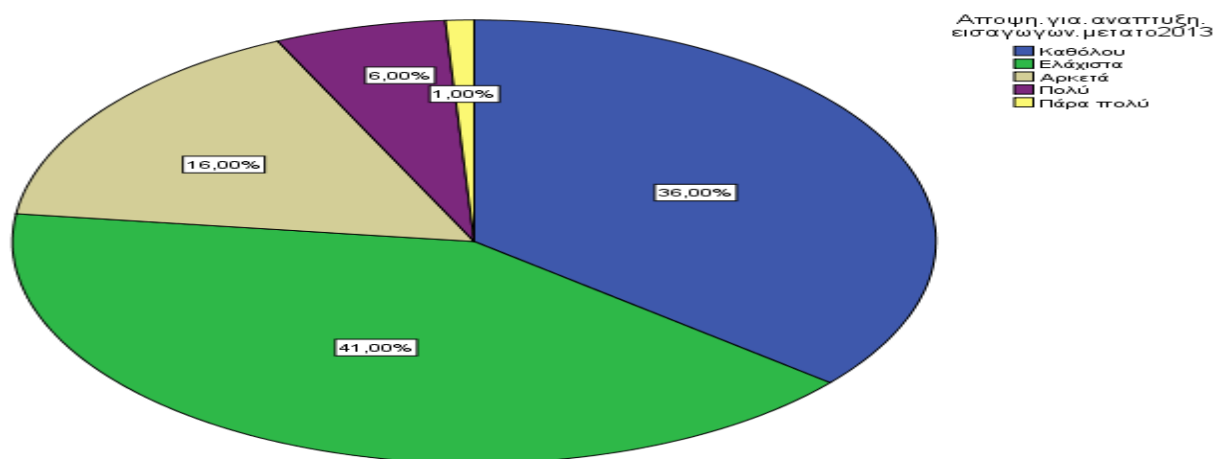
Στην Εικόνα 3.2.7 παρουσιάζεται η άποψη για την προσωπική καταναλωτική συμπεριφορά μετά το 2013. Σε αυτό το ζήτημα φαίνεται η βελτίωση των προσωπικών συναλλαγών και κατανάλωσης προϊόντων, παρά τη συνολική σταθερότητα που ήταν αποτέλεσμα εξόδου από την οικονομική κρίση και ανάπτυξης των ατομικών εισοδημάτων έως ένα ποσοστό. Συγκεκριμένα η πλειοψηφία απάντησε ότι η καταναλωτική συμπεριφορά αυξήθηκε πάρα πολύ μετά το 2013 (37%), ενώ το 33% ότι αυξήθηκε αρκετά και το 30% ότι αυξήθηκε πολύ. Συνεπώς φαίνεται ότι οι απόψεις για την προσωπική καταναλωτική συμπεριφορά μετά το 2013 είναι πιο θετικές σε σχέση με τη συνολική άποψη των εμπορευματικών συναλλαγών για τα ίδια έτη.

Στη συνέχεια στις Εικόνες 3.2.8- 3.2.9 παρουσιάζονται οι καλύτερες χρονιές των εμπορικών συναλλαγών από εισαγωγές της Ελλάδας από τρίτες χώρες και εξαγωγών από την Ελλάδα προς τρίτες χώρες αντίστοιχα. Η ανάλυση αυτή έδειξε με βάση τις

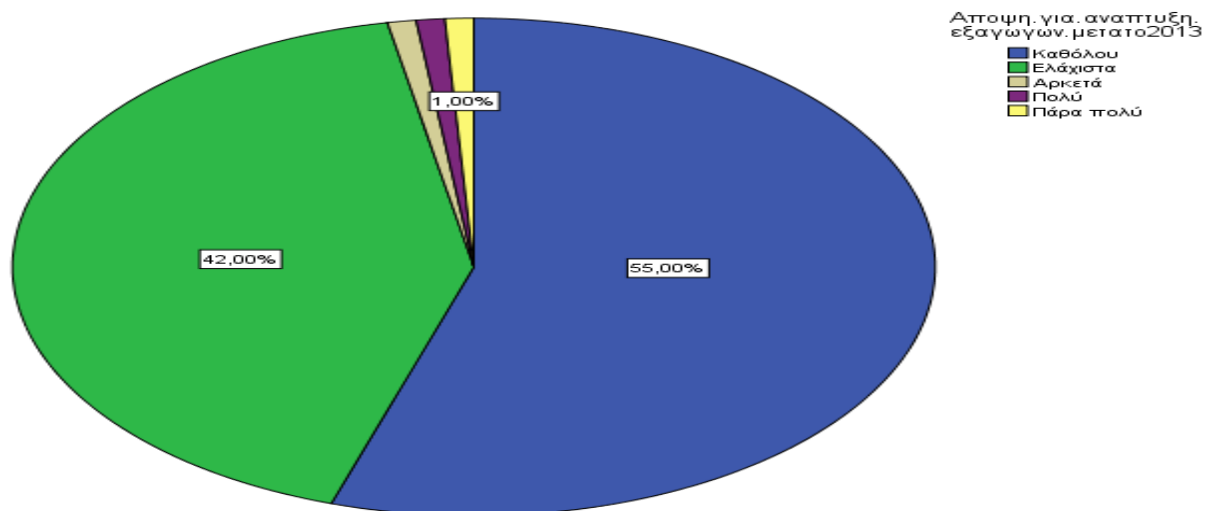

απαντήσεις των ερωτηθέντων ότι η πλειοψηφία θεώρησε ως καλύτερη χρονιά εισαγωγών το 2007 με ποσοστό 59%, στη συνέχεια το 2006 με ποσοστό 29% και στη συνέχεια το 2005 με ποσοστό 12%. Όπως αναδεικνύεται συνεπώς οι χρονιές αυτές συμπίπτουν με τα δεδομένα τις Ελστατ για τις χρονιές με τις υψηλότερες εισαγωγές που ήταν οι χρονιές 2005-2007, δηλαδή λίγο πριν την έναρξη της οικονομικής κρίσης και της μείωσης των εισαγωγών (Εικόνα 3.2.8). Επίσης όσον αφορά την καλύτερη χρονιά των εμπορευματικών συναλλαγών εξαγωγών, οι απόψεις φαίνεται να έχουν διαφορετική μορφή σε σχέση με τις εισαγωγές, καθώς η πλειοψηφία απάντησε ότι ως καλύτερη χρονιά ορίστηκε το 2014 (56%). Στη συνέχεια ακολούθησε το 2016 (29%), το 2015 (12%) και το 2013 (3%).

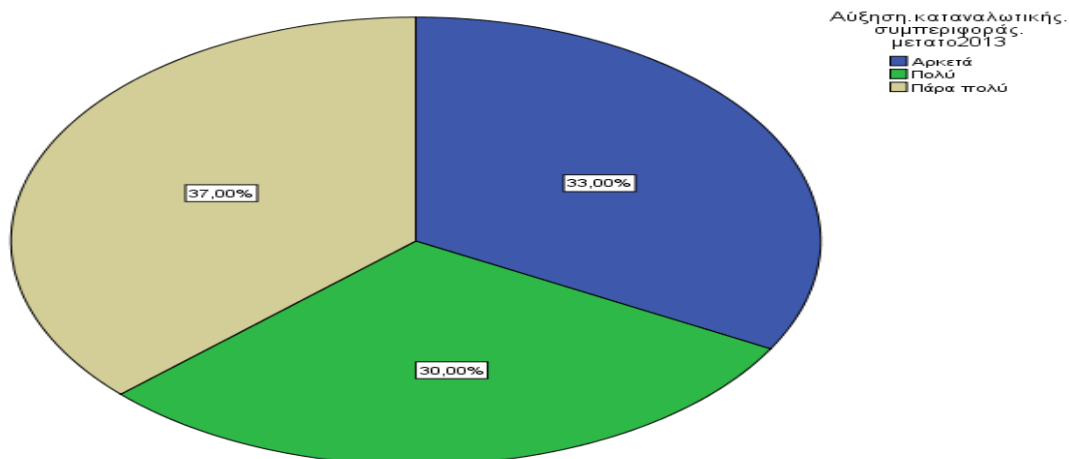
Κατά συνέπεια αναδεικνύεται, ότι η κρίση την περίοδο 2008-2013 φαίνεται να μην επηρέασε κατά πολύ τις εξαγωγές που δείχνουν να έφτασαν στο μέγιστο σημείο συναλλαγών, κατά την περίοδο 2013-2016, σε αντίθεση με τις εισαγωγές που από το 2008 – 2016 μειώθηκαν και δεν παρουσίασαν υψηλές τιμές ή τιμές εμπορικών συναλλαγών εισαγωγών που να προσεγγίζουν τις τιμές πριν το 2008. Αυτά τα στοιχεία συνάδουν με τις απόψεις για τις βέλτιστες χρονιές συναλλαγών εξαγωγών και εισαγωγών που έδωσε η Ελστατ.

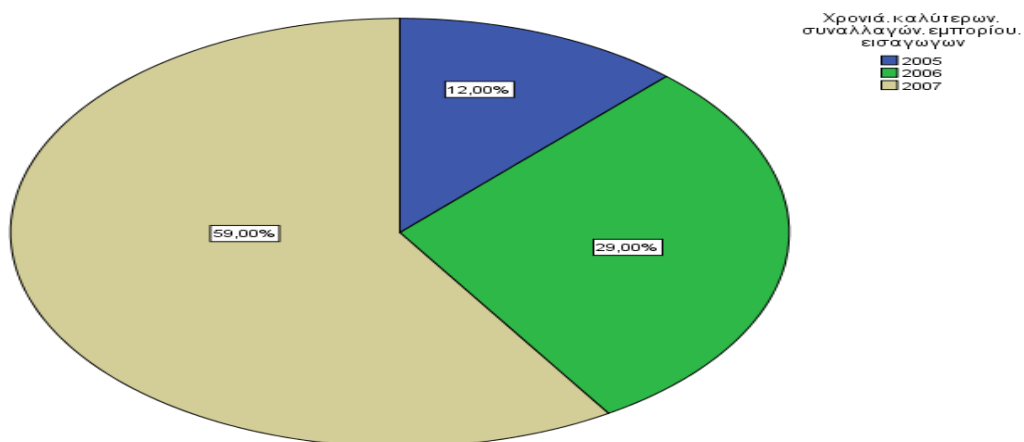
Εικόνα 3.2.5 : Απόψεις για την ανάπτυξη των εξαγωγών από την Ελλάδα μετά το 2013

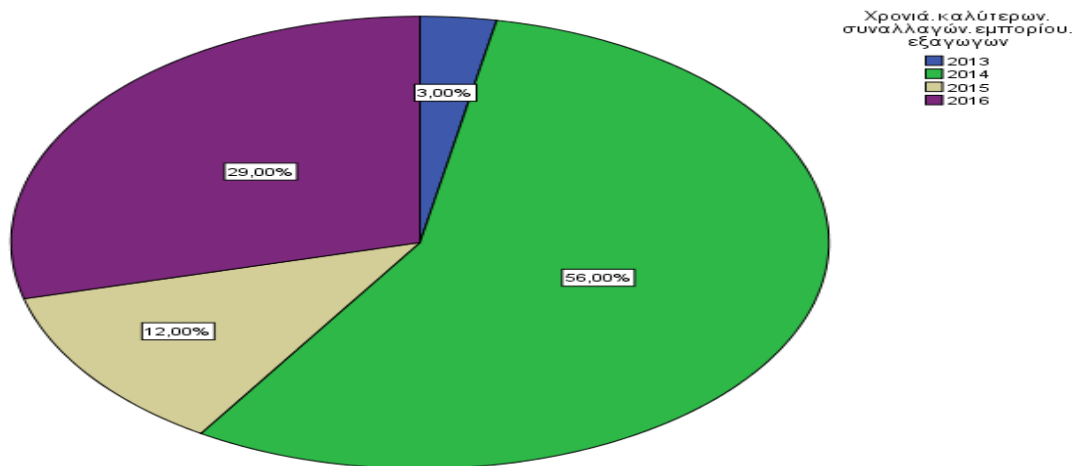
Εικόνα 3.2.6 : Απόψεις για την ανάπτυξη των εξαγωγών από την Ελλάδα προς τρίτες χώρες μετά το 2013

Εικόνα 3.2.7 : Απόψεις για την αύξηση της καταναλωτικής συμπεριφοράς μετά το 2013

Εικόνα 3.2.8 : Απόψεις σχετικά με τη καλύτερη χρονιά συναλλαγών εμπορίου από εισαγωγές.

Εικόνα 3.2.9 : Απόψεις σχετικά με την καλύτερη χρονιά συναλλαγών εμπορίου εξαγωγών από την Ελλάδα σε τρίτες χώρες.

3.2.3 Προτιμήσεις στις αγορές προϊόντων των καταναλωτών σε γενικό επίπεδο εμπορίου σε συνάρτηση με το εισόδημα.

Μία ακόμα ανάλυση που γίνεται είναι η εξάρτηση του εισοδήματος από τις προτιμήσεις αγοράς διαφόρων ειδών εμπορευματικών συναλλαγών. Για να γίνει κατανοητή η εξάρτηση του εισοδήματος σε σχέση με κάποια στοιχεία γίνεται μέσω του προγράμματος SPSS η συσχέτιση της μεταβλητής του εισοδήματος με ένα πλήθος μεταβλητών. Συγκεκριμένα με την ανάπτυξη της εντολής Analyze -> Bivariate εμφανίζεται ο βαθμός συσχέτισης μεταξύ του εισοδήματος και άλλων μεταβλητών που για να θεωρείται ισχυρός πρέπει να δίνει τιμές στη στήλη Sig(2-tailed) μικρότερες από 0,05.

Συγκεκριμένα στον Πίνακα 3.1 έπειτα από αυτήν την διαδικασία συσχέτισης εμφανίστηκαν κάποιες ισχυρές συσχετίσεις με βάση αυτόν τον κανόνα που αναπτύχθηκε και φαίνεται ότι το εισόδημα των ερωτηθέντων συσχετίζεται άμεσα με τις προτιμήσεις διαφόρων της πλειοψηφίας των προϊόντων που εξετάστηκε το μέγεθος των εμπορευματικών του συναλλαγών. Όπως φαίνεται με εξαίρεση τα προϊόντα για αγορά τροφίμων που δεν συσχετίζονται με το εισόδημα καθώς είναι μία καθημερινή ανάγκη, τα φαρμακευτικά προϊόντα, τα προϊόντα καυσίμων και τα προϊόντα άλλων ειδών συσχετίζονται με το εισόδημα με $p = 0,21$, $p = 0,48$ και $p = 0,003$ αντίστοιχα.

Επίσης κάποιες άλλες απόψεις που συσχετίζονται με το εισόδημα με πολύ ισχυρή συσχέτιση $p=0,0$, δηλαδή με 100% επίπεδο εμπιστοσύνης στην πρόβλεψη συσχέτισης είναι οι εξής απόψεις :

- 1) Η άποψη για τη χρονιά μείωσης των εμπορικών συναλλαγών εξαγωγών της Ελλάδα προς τρίτες χώρες.
- 2) Η άποψη για τη χρονιά μείωσης των εμπορικών συναλλαγών εισαγωγών προς την Ελλάδα από τρίτες χώρες
- 3) Η αγορά προϊόντων από το εγχώριο εμπόριο για τους καταναλωτές.

Επίσης στον Πίνακα 3.2 με βάση έναν ακόμα στατιστικό έλεγχο συσχέτισης του εισοδήματος με πολλές μεταβλητές φαίνεται ισχυρή συσχέτιση με κύριες μεταβλητές που εξαρτώνται από το εισόδημα του καταναλωτή. Ο στατιστικός έλεγχος έγινε με την εντολή Compare means -> T independent variables (για οργανωτική μεταβλητή το εισόδημα και σημείο διαχωρισμού το μέσο εισόδημα των 800€).

- 1) Η άποψη για αύξηση του καταναλωτισμού εμπορικών προϊόντων μετά το 2013 σε προσωπικό επίπεδο ($p=0,05$)
- 2) Η άποψη για τη καλύτερη χρονιά εμπορευματικών συναλλαγών εμπορίου εισαγωγών ($p=0,055$)
- 3) Η χρονιά που υπήρξε η βέλτιστη μείωση των εμπορευματικών συναλλαγών εξαγωγών σε εθνικό επίπεδο ($p=0,009$)
- 4) Η χρονιά που υπήρξε η βέλτιστη μείωση των εμπορευματικών συναλλαγών εισαγωγών σε προσωπικό επίπεδο. ($p= 0,00$)
- 5) Η άποψη για την ανάπτυξη των εξαγωγών μετά το 2013. ($p =0,000$)

Κατά συνέπεια φαίνεται ότι το ύψος του εισοδήματος ενός καταναλωτή μπορεί να επηρεάσει κατά πολύ την άποψη που έχει για το πότε μειώθηκε το εμπόριο τόσο των εισαγωγών όσο και των εξαγωγών, καθώς και για την αγοραστική του προτίμηση των εγχώριων αγαθών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι κατά την οικονομική κρίση που οι εισαγωγές μειώθηκαν, τα εγχώρια προϊόντα αύξησαν τις τιμές τους λόγω μείωσης του ανταγωνισμού και συνεπώς καταναλωτές με χαμηλό εισόδημα δεν είχαν τόσο μεγάλη δυνατότητα αγοράς εγχώριων προϊόντων, όσο είχαν καταναλωτές με μεγαλύτερο εισόδημα.

Διαγραμματικά αυτό μπορεί να αποτυπωθεί από την Εικόνα 3.2.10 α) και β) που παρουσιάζει ότι οι προτιμήσεις για αγορά καυσίμων ή μέσων μεταφοράς και για

αγορά βιομηχανικών προϊόντων ήταν μικρή για άτομα με εισόδημα χαμηλότερο των 400 € (μπλε στήλη) και για άτομα με εισόδημα 400-800 €. Μόλις 8 άτομα με εισόδημα χαμηλότερο των 400€ και 13 με 400-800€ απάντησαν ότι αγοράζουν καύσιμα ή μέσα μαζικής μεταφοράς, ενώ 24 άτομα με <400 € εισόδημα και 39 άτομα με 400-800€ απάντησαν ότι δεν οδηγούνται σε τέτοιες αγορές. Από την άλλη το 100% των ατόμων με εισόδημα άνω των 1500 € απάντησαν ότι ασχολούνται με την αγορά τέτοιων προϊόντων.

Από την άλλη, στην προτίμηση για προϊόντα τροφίμων και στην προτίμηση φαρμακευτικών προϊόντων που είναι πιο καθημερινά αγαθά για την ικανοποίηση των αναγκών των καταναλωτών, φαίνεται η αγορά να υπερισχύει έναντι το διαφορετικού εισοδήματος των καταναλωτών, καθώς η πλειοψηφία των χαμηλόμισθων (<400€) προτιμούν την αγορά τροφίμων (26 άτομα) και την αγορά φαρμακευτικών προϊόντων (25 άτομα), όπως και οι αντίστοιχοι μισθωτοί των 400- 800 € (45 και 46 άτομα αντίστοιχα) .

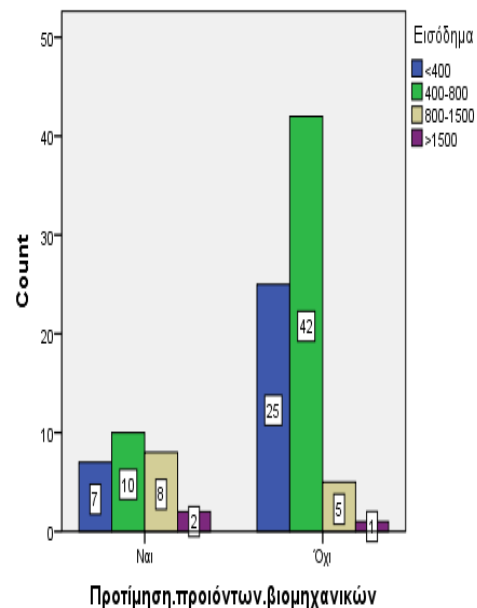
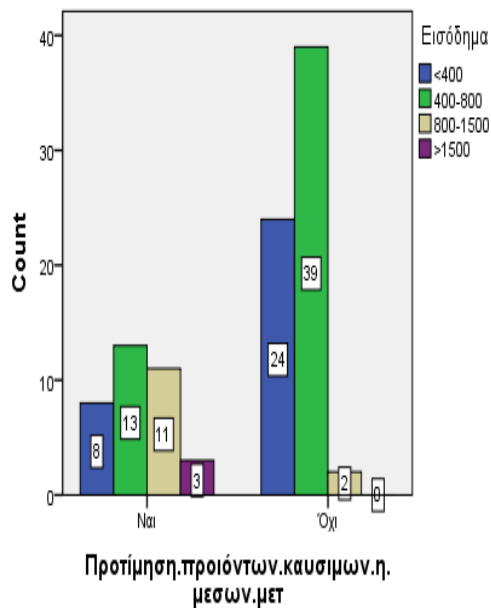
Ένα ακόμα στοιχείο άμεσης συσχέτισης του εισοδήματος με άλλους παράγοντες φαίνεται στην Εικόνα 3.2.12 που παρουσιάζεται η άποψη για τη χρονιά μεγαλύτερης μείωσης των εμπορευματικών συναλλαγών εισαγωγών. Όπως φαίνεται το σύνολο των ατόμων με χαμηλό εισόδημα (<400€), αναγνώρισαν τη μείωση των αγορών από το 2009, ενώ άτομα με μεγαλύτερο εισόδημα (400-800 €) και >1500 €, αναγνώρισαν τη μείωση λόγω της οικονομικής κρίσης την επόμενη χρονιά του 2010. Επίσης στην Εικόνα 3.2.12 β) φαίνεται ότι άτομα με χαμηλό εισόδημα είχαν μία αρνητική άποψη για το ποσοστό του ΑΕΠ της Ελλάδος το 2014 στη τάξη του 0-10%, καθώς η πλειοψηφία τους υποστήριξε αυτήν την επιλογή, όπως και η πλειοψηφία των άλλων εισοδηματικών τάξεων.

Πίνακας 3.1 : Στατιστική συσχέτιση μεταβλητών με βάση το εισόδημα των ερωτηθέντων

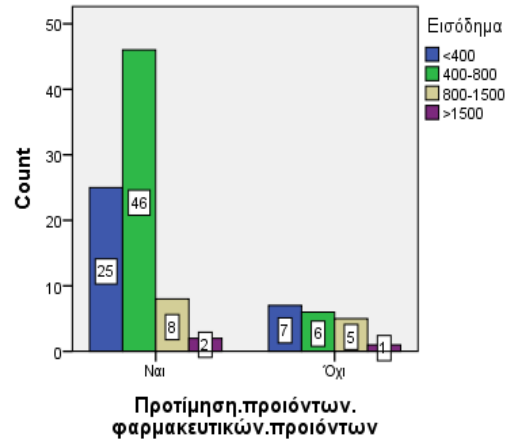
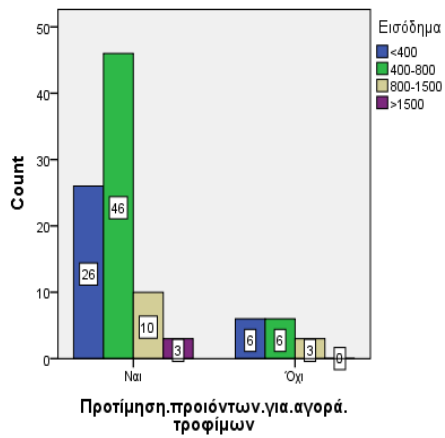
		1	2	3	4	5	6	7	8
1	Pearson Correlation	1	,148	,230	,198	-,294	-,383	-,383	,368
	Sig. (2-tailed)		,142	,021	,048	,003	,000	,000	,000
	N	100	100	100	100	100	100	100	100

Πίνακας 3.2 : Παρουσίαση ισχυρών συσχετίσεων με βάση την οργανωτική μεταβλητή του εισοδήματος και το διαχωρισμό σε κατηγορίες χαμηλόμισθων (<800€) και υψηλόμισθων (>800€)

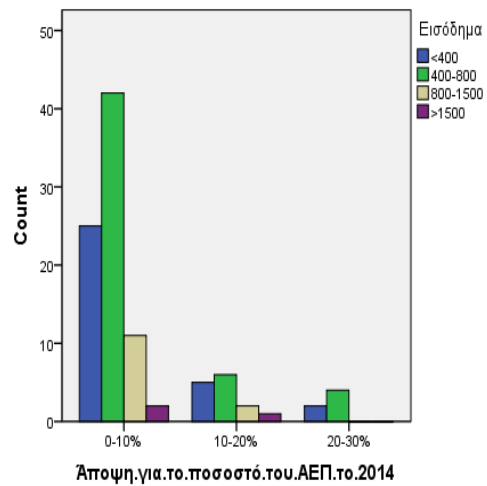
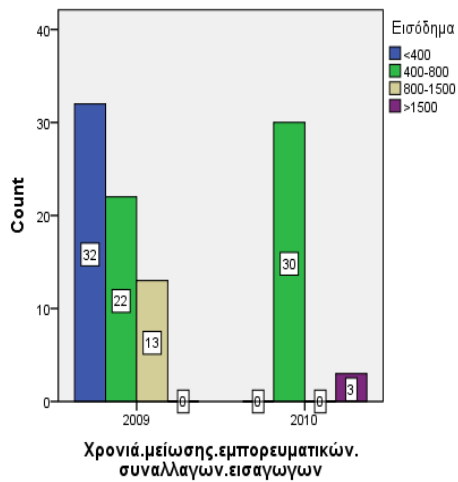
		Levene's Test for Equality of Variances	
Independent Samples Test		F	Sig.
0	2	8,303	,005
1	2	3,783	,055
0	1	7,086	,009
0	1	59,063	,000
0	1	14,997	,000

Εικόνα 3.2.10 : α) Προτίμηση προϊόντων καυσίμων ή μέσων μεταφοράς με βάση το εισόδημα των ερωτηθέντων , β) Προτίμηση προϊόντων βιομηχανικών ειδών με βάση το εισόδημα

Εικόνα 3.2.11 : α) Προτίμηση αγοράς προϊόντων τροφίμων με βάση το εισόδημα, β) Προτίμηση αγοράς φαρμακευτικών προϊόντων με βάση το εισόδημα.

Εικόνα 3.2.12 : α) Άποψη για χρονιά μέγιστης μείωσης των εμπορευματικών συναλλαγών των εισαγωγών με βάση το εισόδημα των ερωτηθέντων , β) Άποψη για το ποσοστό του ΑΕΠ το 2014 με βάση το εισόδημα των ερωτηθέντων.

Συμπεράσματα

Έπειτα από το πέρας της πτυχιακής εργασίας αναδεικνύονται πολλοί παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν τις εμπορευματικές συναλλαγές και να αναπτύξουν μεθόδους και αποτελέσματα για την ανάπτυξη τους σε περιόδους κρίσης.

Με βάση την ιστορική αναδρομή των εμπορευματικών συναλλαγών στο διεθνή χώρο, μπορεί να φανεί ότι αυτές δεν εξαρτώνται μόνο από την καταναλωτική συμπεριφορά, αλλά και από πολλούς εξωτερικούς παράγοντες που έχουν να κάνουν :

- 1) Με την πολιτική των χωρών στις διαδικασίες εισαγωγών εμπορευμάτων από τρίτες χώρες.
- 2) Στην ύπαρξη διαφόρων περιορισμών που υπήρχαν κατά περιόδους στο διεθνές εμπόριο.
- 3) Στη θέσπιση πολιτικών για την ανάπτυξη διαφορετικών πτυχών του εμπορίου και τη ανάπτυξη του εγχώριου εμπορίου.
- 4) Στην ιστορική ανάπτυξη της τεχνολογίας που ευνόησε διαφορετικούς τρόπους διεξαγωγής των εμπορευματικών συναλλαγών.
- 5) Σε άλλους εξωτερικούς παράγοντες που επηρεάζουν την επιτυχία των εμπορευματικών συναλλαγών.

Συνεπώς με βάση αυτά τα δεδομένα η ανάλυση των εμπορευματικών συναλλαγών από την παλαιά εποχή στη σύγχρονη και ο τρόπος με τον οποίο λειτούργησαν, ώστε να δημιουργηθεί η εμπορευματική πολιτική των μεγάλων κεφαλαίων όπως είναι γνωστή μέχρι και σήμερα, επηρέασαν το εμπόριο και έδωσαν νέα σημασία στην οικονομική ευημερία των συναλλαγών. Οι μέθοδοι που αναπτύχθηκαν είναι πλέον αυτοματοποιημένες σε μεγάλο ποσοστό και η επιτυχία του εμπορίου αποτελεί ένα κλάδο επιστημονικής μελέτης που συμπεριλαμβάνει διάφορες επιστήμες όπως η μαθηματική και η πληροφορική επιστήμη. Η ανάπτυξη στατιστικών μελετών που αναδεικνύουν την πορεία των συναλλαγών συμπεριλαμβάνεται στο τομέα της στατιστικής και αφορά ένα μεγάλο μέρος της πρόβλεψης για την ανάπτυξη επιτυχημένου εμπορίου. Γι' αυτό το λόγο η ανάπτυξη ιστορικής αναδρομής και η ανάλυση των παραμέτρων που επηρέασαν το εμπόριο, καθώς και η ανάδειξη των

λαθών είναι σημαντική, κατά τη στατιστική παρουσίαση εμπορευματικών στοιχείων σε μία έρευνα.

Με βάση την παρουσίαση των στατιστικών στοιχείων μπόρεσε να αναδειχθεί το συνεχές μεταβαλλόμενο και δυναμικό πεδίο των εμπορικών αγαθών για την Ελλάδα κατά την περίοδο 2000-2016, καθώς κάθε χρονιά υπήρχαν αλλαγές στο συνολικό μέγεθος των διαφόρων ειδών εμπορίας από διάφορες χώρες. Η δυναμική μεταβολή όλων των εμπορευματικών συναλλαγών ανά είδος, είναι αποτέλεσμα όλων των παραμέτρων που επηρεάζουν τις εμπορευματικές συναλλαγές. Στα πλαίσια της παρουσίασης των στατιστικών στοιχείων παρουσιάζεται και η συνολική μεταβολή για τα έτη 2000-2016 και αναδεικνύεται η δραματική μείωση των εισαγωγών, κατά την περίοδο 2009-2016 σε σχέση με τις μέχρι τότε ποσότητες των εισαγωγών (σε €). Επίσης η ύπαρξη ενός πιο σταθερού εξαγωγικού χαρακτήρα προς τρίτες χώρες παρουσιάζεται, βοηθώντας και αναδεικνύοντας τις κινήσεις που έχουν γίνει από τους εμπόρους, από τις επιχειρήσεις εξαγωγών και από το κράτος προς τη βελτίωση του εξαγωγικού τομέα. Σημαντικό στοιχείο είναι η συνεχόμενη αύξηση των εξαγωγών από το 2009 έως το 2014, παρά την ύπαρξη οικονομικής κρίσης στον Ελλαδικό χώρο και τη δυσκολία των επιχειρήσεων για εξαγωγικές διεργασίες.

Τέλος με βάση την ανάλυση που έγινε στο ερωτηματολόγιο που έλεγχε τις απόψεις των καταναλωτών σχετικά με τα εμπορευματικά προϊόντα παρατηρήθηκαν σημαντικοί παράμετροι που επηρεάζουν το εγχώριο εμπόριο και τις εξαγωγές. Συγκεκριμένα φάνηκε ότι οι απόψεις των καταναλωτών σχετικά με την αύξηση του εμπορίου τις χρονιές της οικονομικής κρίσης δίστανται. Επίσης φάνηκε ότι η εισαγωγική δραστηριότητα εξαρτάται από την καταναλωτική συμπεριφορά που είναι συνάρτηση του εισοδήματος του κάθε καταναλωτή.

Η συσχέτιση πολλών παραγόντων παρουσιάστηκε με βάση την ανάλυση του SPSS για κάποιες μεταβλητές αποφάσεις και προέκυψε ότι μεταβλητές όπως η άποψη για το εμπόριο μετά το 2013, η άποψη για τις προσωπικές καταναλωτικές συνήθειες και προτιμήσεις, η άποψη για τις χρονιές ανάπτυξης του εμπορίου εξαρτώνται και από εξωτερικούς παράγοντες όπως είναι το εισόδημα.

Βιβλιογραφία

Αντώνης Κεφαλάς; "Η Παγκοσμιοποίηση μια διαδικασία 400 ετών" Οικονομικός Ταχυδρόμος, 24 Ιουνίου 1999,

Βαστάρδης Γεώργιος, Ταξιάρχης Μηνές, «Logistics και οικονομική κρίση» Πειραιάς 2014

Βλαδίμηρου Χριστίνα (2007), ‘Ανασυσκευασία και αποθήκευση μαζί’

Δημήτρης Χαραλάμπης, (1998) "Δημοκρατία και Παγκοσμιοποίηση" εκδόσεις "ΕΞΑΝΤΑΣ", Αθήνα,

Ευστράτιος Ε. Αλμπάνης: (1998) "Παγκοσμιοποίηση", Εκδόσεις Τροχαλία, Αθήνα,

Ιακώβου Ε, (2014). ‘ Τα logistics για την Ελλάδα του αύριο, Αθήνα : Εκδόσεις : Κέρκυρα.

Κουφάρης Γεώργιος,(2010) , «Η παγκόσμια οικονομική κρίση και οι χρηματιστηριακές αγορές». Περιοδικό Χρήμα, Ιανουάριος-Φεβρουάριος2010

Χρήστος Καμπόλης, Νικόλαος Τραυλός, (2008) «Τα αίτια της πρόσφατης παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης» ALBA Graduate Business School

Παπαδημητρίου Σ., Σχινάς , Ο. (2004), ‘Εισαγωγή στα logistics’, Αθήνα Εκδ. Σταμούλης.

Πετρινιώτη, Ξ., 1989, Αγορές Εργασίας. Οικονομικές θεωρίες και έρευνες, εκδ. Παπαζήση,

Πουρνάρα Σοφία, 2012 «Η επίδραση της οικονομικής κρίσης στην επίδοση των Ελληνικών επιχειρήσεων»

! . 3 .

- Baker Peter, (2004), ‘Aligning Distribution Center Operations to Supply Chain Strategy’, The international Journal of Logistics Management,
- Belton M. & Fleisher M. (1984), ‘Labor Economics, Theory, Evidence and Policy’, Business and Economics
- Dianel Fritsch, 2015, ‘Four Reason for carrying safety stock inventory’
- ICAP, Third Party Logistics Providers, Κλαδική Μελέτη, Ιούνιος 2005
- Hummels, 1999, ‘Have International Transportation Cost Declined? . Working paper, University of Chicago, 1999
- Isserlis, L.(1938),”Tramp Shipping Cargoes And Freights, ‘Journal of the Royal Statistical Society, 101, σ. 53-134
- O ‘Rourke, K.H. & Williamson J. G. , (1999), ‘Globalization and History : The Evolution of a Nineteenth Century Atlantic Economy’. Cambridge, MA : MIT Press
- Smith, A. (1776) ‘Enquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations, reprinted ‘Penguin, London.

Διαδικτυακές πηγές

<https://data.oecd.org/trade/trade-in-goods-and-services.htm#indicator-chart>

USA GDP annual pattern and long-term trend, 1920-40, in billions of constant dollars, based on data in Susan Carter, ed. Historical Statistics of America: Millennial Edition (2006) series Ca9

ΟΛΘ ΑΕ, Μελέτη διερεύνησης της Βιωσιμότητας, Κατάρτισης του Master Plan και Οργανωτικής διαμόρφωσης του Φορέα του Εμπορευματικού Κέντρου του ΟΛΘ, Ιανουάριος 2002